

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΘΕΑΤΡΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ**

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

«Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση
και Δια Βίου Μάθηση - MA in Drama and Performing Arts in
Education and Lifelong Learning»

(ΠΜΣ - ΔΡΑ.ΤΕ.Π.Τ.Ε.)

Διδάσκοντες 2014-2024

ΑΛΚΗΣΤΙΣ ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ

Ομότιμη Καθηγήτρια Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση, πρώην

Πρόεδρος στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και Κοσμήτορας της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Διδάκτορας Ψυχολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών.

Είναι συγγραφέας 4 βιβλίων του ΟΕΔΒ, 38 παιδικών και 12 παιδαγωγικών βιβλίων με θέμα τη Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση, τη Μουσειακή Εκπαίδευση και το Κουκλοθέατρο. Τελευταίο βιβλίο της είναι το «Μαύρη Αγελάδα, Άσπρη Αγελάδα, Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση και Διαπολιτισμικότητα»

Συμμετέχει σε Ευρωπαϊκά Κοινοτικά προγράμματα και πανευρωπαϊκές έρευνες όπως Dynamic Pedagogy, Affective Education Network, Drama and Culture, Neothemi και Caft/Comenius. Δημοσιεύει εργασίες της στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το 2015 εργάζεται ως επιστημονική υπεύθυνη και συντονίστρια του προγράμματος του ΤΘΣ για τους έγκλειστους στις Αγροτικές Φυλακές Τίρυνθας και Ναυπλίου και έχει οργανώσει τράπεζα με 120 εθελοντές σε καθημερινό πρόγραμμα. Η ίδια διδάσκει την ελληνική γλώσσα μέσα από λαϊκά και δημοτικά τραγούδια.

Τα μαθήματα που διδάσκει είναι :

- ΔΤΕ (Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση) και δημιουργική γραφή, (ως μέσον για την ανάπτυξη πολυτροπικής και προσωπικής ιδιόμορφης γραφής)
- ΔΤΕ και διαμόρφωση προγράμματος με άλλες μορφές τέχνης (για εφαρμογές προγραμμάτων σε τυπική και άτυπη εκπαίδευση)
- ΔΤΕ και βιοηθική (ως μέσον για την ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης και έκφρασης με στόχο την πολιτειότητα)
- ΔΤΕ και κουκλοθέατρο (ως μέσον επικοινωνιακής, συναισθηματικής και γνωστικής ανάπτυξης)

Ιωάννα Παπαδοπούλου

Η Ιωάννα Παπαδοπούλου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Σπούδασε Κλασική Φιλολογία στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές της (με ειδίκευση στην Κλασική Φιλολογία) στη Φιλοσοφική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου εκπόνησε και τη διδακτορική διατριβή της με αντικείμενο το αρχαίο δράμα. Εν συνεχείᾳ προχώρησε σε μεταδιδακτορική έρευνα που ολοκληρώθηκε με υποτροφία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών στο τμήμα Μεθοδολογίας, Ιστορίας και Θεωρίας της Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με αντικείμενο τα αρχαία αινίγματα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζονται στο αρχαίο ελληνικό (αττικό) Δράμα (Τραγωδία, Αρχαία και Νέα Κωμωδία, κυρίως Αισχύλος και Αριστοφάνης) και το ρωμαϊκό δράμα (Πλαύτος, Τερέντιος, Σενέκας)· παράλληλα ασχολείται με την Αρχαία Ελληνική Μετρική και Μουσική, την Αρχαία Γεωγραφία (Παυσανίας, Στράβων) και την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση (εφαρμογή στη διδασκαλία του αττικού και ρωμαϊκού δράματος και θεάτρου) με δημοσιεύσεις και σε αυτά τα αντικείμενα. Η μονογραφία της «Οι Αντιφωνίες στα Χορικά του Αισχύλου» (Αθήνα 2006) έχει βραβευτεί από την Ακαδημία Αθηνών. Από τον Δεκέμβριο του 2019 ανήκει ως (μόνιμη) Επίκουρος Καθηγήτρια, με γνωστικό αντικείμενο «Κλασική Φιλολογία», στο Διδακτικό και Ερευνητικό Προσωπικό του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών. Εργάστηκε ως Λέκτορας Λατινικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης (M. Βρετανία) και στο παρελθόν είχε διδάξει στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πατρών και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Το 2006 εξελέγη Λέκτορας στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης, το 2013 Επίκουρος Καθηγήτρια και το 2016 μονιμοποιήθηκε στην ίδια θέση. Από το 2002 ανήκει στο Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και έχει διδάξει σε προπτυχιακό επίπεδο στο Πρόγραμμα Σπουδών «Ελληνικός Πολιτισμός» (Θεματική Ενότητα «Αρχαίο

Ελληνικό Θέατρο»), ενώ από το 2018 διδάσκει στο Διιδρυματικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών («Δημιουργική Γραφή»). Επίσης, είναι υπεύθυνη της επιστημονικής σειράς «Αρχαίο Θέατρο» των εκδόσεων «Μεταίχμιο» και, από το 2016, μέλος της Οργανωτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής και διδάσκουσα στο Θερινό Σχολείο «Το αρχαίο δράμα ως παραστατική τέχνη» (Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας-Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης). Είναι κριτής και μέλος της συντακτικής επιτροπής διεθνών περιοδικών για τον πολιτισμό και το θέατρο. Έχει συνεργαστεί, ως επιστημονική σύμβουλος, σε θεατρικές παραστάσεις και στη συγγραφή θεατρικών έργων.

DAVID PAMMENTER

Since 1968 he has been involved in Theatre in Education, People's Theatre, devising and making as a professional director, facilitator and trainer. He joined the Belgrade Theatre Coventry's Theatre In Education team in 1969, and became its Head from 1972 until 1978. He directed Theatre Mobile, an integrated regional adult theatre company with its own TIE and music projects and subsequently became Principal Lecturer and Programme Director of the Community Theatre Arts Course at Rose Bruford College of Speech and Drama where he trained actors for ten years and became

Director of Development. He has been involved in the creation development, direction and running of community and political theatre.TIE and TfD companies, including Theatre Foundry, M6, and Pit Prop. As Principal Lecturer at Winchester University he contributed to the development and delivery of the MA T&Mfd course and was Programme Director of the Drama, Theatre & Television Studies. He has been involved extensively in arts educational policy and programme development and training /direction through theatre arts with theatre companies, universities, the British Council and NGO training and provision in Europe, Africa, Asia and Australasia. His focus has been on theatre making and devising and the development of a people centered theatre based pedagogic arts praxis.

ON IMAGINATION AND THE PROCESS OF DEVISING A PEOPLE CENTERED THEATRE PEDAGOGY AS A RESOURCE OF HOPE

“Imagination is more important than knowledge”- Albert Einstein

This series of practice/theory workshops will systematically inter-connect and progressively extend the exploration, examination and development of work drawn from the history of D.I.E. – Drama in Education, T.I.E. – Theatre in Education, T&MFD – Theatre & media for Development, Community Theatre, People’s Theatre and Political Theatre. We shall critically examine these legacies in order to both name and construct the creation and delivery of our own pedagogic theatre of hope. We will critically explore a range of innovative pedagogic and arts based approaches drawn from many parts of the world and history which help trigger the imagination and produce dialogical forms of theatre practice and representation. These sequential and developmental sessions will explore how change can lead to transformation through the three levels of the personal, the social and the political as we examine the realities of the questions of identity, culture, political and cultural control in our contemporary realities.

“Taught only by reality may reality be changed” – B. Brecht

We shall, through our theatre practice, examine and reconsider our understandings and perceptions of education, of our histories and the stolen, marginalized or dominant histories of “others” and explore the construction of the possibilities of our own and our children’s self-development. The driving wheel of human creativity is our need to identify ourselves with others; to communicate, to create, to question and critically evaluate, to

imagine and to dream. In a transforming world of fragmentation and fear we will examine the active principals of transformation, collectivity and the politics and poetics of representation as teachers, artists theatre makers and citizens.

We shall be concerned with the generation and innovation of a people centered pedagogy which will involve research, history, analytical study and practice and some critical evaluation of ourselves as well as others in building the bridges to the future.

That is education as the practice of freedom!

David R. Pammerter

Αλφαβητικά:

Νικόλας Ανδρικόπουλος

Λοιπόν από το 1955 που γεννήθηκα όλο μεγάλωνα. Κάποια μέρα όμως του 1993, ήρθε ένας κόκκινος φουσκωτός ανθρωπάκος και μου ψιθύρισε κάτι στο αυτί. Από εκείνη τη στιγμή άρχισα να εικονογραφώ παιδικά βιβλία, να κολυμπώ σε χρώματα και να

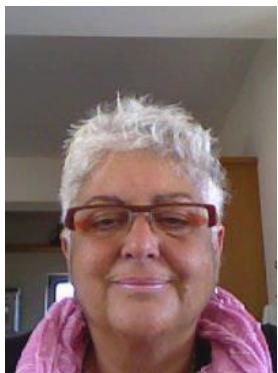
κάνω συννεφένιες σκέψεις. Ένα παράξενο πράγμα όμως, από τότε έπαψα να μεγαλώνω και γνώρισα ήρωες παραμυθιών που με έμαθαν και να μικραίνω.

Μερικές φορές βραβεύτηκα, γιατί λέει, τα καταφέρνω καλά στο παιχνίδι της εικονογράφησης και η χαρά μου τότε ήταν πολύ μεγάλη. Ίσως οι πιο σημαντικές, ήταν το 1993 με το 1^ο βραβείο στην Τεχεράνη, το 1999 με το Κρατικό βραβείο στην Ελλάδα και το 3^ο βραβείο πάλι στην Τεχεράνη ή, το 2002 η υποψηφιότητά μου για το βραβείο Άντερσεν. Ξέχασα να σας πω, ο κόκκινος φουσκωτός ανθρωπάκος μου είχε ψιθυρίσει στο αυτί: «Ανακάλυψε τα μυστικά και τα μυστήρια του κόσμου των παιδιών».

Εικονογραφημένο βιβλίο. Σχέση εικόνας – κειμένου ή μήπως κειμένου – εικόνας;

Όποιο και να είναι πάντως το πρωτογενές, πρέπει να υπολογίζει ο δημιουργός του το δευτερογενές αλλά όχι δευτερεύουσας σημασίας υλικό. Γιατί εκεί που κάνει παύση παραγωγής δημιουργίας ο ένας, δίνει τη σκυτάλη στον άλλο, μαζί όμως με το χώρο να γευτεί τη χαρά και απόλαυση αυτής της δημιουργίας. Συνεπώς σε ότι αφορά το αποτέλεσμα, δεν έχει τόση σημασία ποιος θα ξεκινήσει πρώτος να καταθέτει την ιδέα ο συγγραφέας ή ο εικονογράφος, αλλά η διάθεση και συνειδητοποίηση συνεργασίας με τον έτερο συνδημιουργό προκειμένου να προσφέρουν ένα υψηλών προδιαγραφών καλλιτεχνικό αποτέλεσμα. Ενίστε βέβαια, συμβαίνει και οι δύο ιδιότητες να συγκεντρώνονται στο ίδιο πρόσωπο, οπότε στον δημιουργό πρέπει να υπάρχει βούληση και ικανότητα δυαδικότητας, ώστε να προσφέρεται ένα συντροφικό, παρηγορητικό, φιλικό και αγαπησιάρικο εικονογραφημένο βιβλίο

ΣΟΦΙΑ ΑΣΛΑΝΙΔΟΥ

Τελείωσε το Λύκειο στην Αθήνα πήγε στην Αμερική όπου σπούδασε οικονομικά. Εργάστηκε για είκοσι δύο χρόνια στον τουρισμό, ενώ παράλληλα εκπαιδεύτηκε στην Ελλάδα και το εξωτερικό στην συμβουλευτική και θεραπεία. Το 2000 έρχεται και ζει στο Ναύπλιο όπου εργάζεται ως σύμβουλος ψυχικής υγείας. Το 2006 «συναντά» άλλες τρείς γυναίκες και αφηγείται για πρώτη φορά παραμύθι στο παιδικό μουσείο Σταθμός του ΠΛΙ, και αυτή ήταν η αρχή. Οι τέσσερις γυναίκες δημιουργούν μια ομάδα και ονομάστηκαν «οι παραμυθούδες του Ναυπλίου».

«Το παραμύθι είναι ένας σπόρος που έρχεται από πολύ παλιά! Τον παίρνεις στα χέρια σου, και τον φυτεύεις με τον δικό σου τρόπο στο δικό σου χώμα».

Εισήγηση – αφήγηση: Το παραμύθι ως μέσον επικοινωνίας, μεταφοράς μηνυμάτων και συλλογικού ασυνείδητου.

Τα παραμύθια είναι ένα υλικό αρχέγονο ενστικτικό, και σκοτεινό, με ρίζες σε έναν κόσμο παλιό και μαγικό. Αποτελούν την πολιτισμική μας κληρονομιά και έρχονται από τα χρόνια που έσμιγε το καλό με το κακό, η σφαγή με την προσευχή, η αγάπη με το μίσος, ο διασπαραγμός με τη λατρεία. Με κέντρο αναφοράς την ομηρική ποίηση και το μύθο, τα παραμύθια μας συμφιλιώνουν με τη σκοτεινή πλευρά του εαυτού μας και μας οδηγούν προς την ταυτότητα και την αυτογνωσία.

Θα κάνουμε ένα πέρασμα στα παραμύθια και τους τύπους των παραμυθιών και θα δώσουμε περισσότερο χώρο στα μαγικά παραμύθια, τα σύμβολά τους και τα μοτίβα τους. Τέλος θα ερευνήσουμε «τι είναι το παραμύθι για τον παραμυθά» που κρατά και παραδίδει την παράδοση.

Θεοδώρα-Ντορέττα Αστέρη

Η Θεοδώρα-Ντορέττα Αστέρη, δασκάλα, δρ Ειδικής Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας του ΕΚΠΑ είναι Σύμβουλος Α' ΙΕΠ και έχει υπηρετήσει στην εκπαίδευση των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο τυπικό και ειδικό δημοτικό σχολείο για πάνω από 25 χρόνια. Έχει σπουδάσει στη Ζωσιμαία Παιδαγωγική Ακαδημία, Ψυχογλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο Μασαχουσέτης, ΗΠΑ, Παιδαγωγικές Σπουδές στο ΕΚΠΑ και Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Έχει διδάξει τα θέματα των μαθησιακών δυσκολιών και των προβλημάτων λόγου και ομιλίας από το 2001 και διδάσκει αυτόνομες διδακτικές ενότητες της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης σε μεταπτυχιακά προγράμματα και προγράμματα δια βίου μάθησης του ΕΚΠΑ και του ΠΑΠΕΛ.

Έχει επιμεληθεί επιστημονικές εκδόσεις για τα θέματα ειδικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και είναι μέλος συγγραφικών ομάδων σε συλλογικούς τόμους μελέτες, οδηγούς και προγράμματα σπουδών για την εκπαιδευτική υποστήριξη των μαθητών/μαθητριών με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες - δυσλεξία, με νοητική αναπηρία και αυτισμό. Έχει εκπονήσει εκπαιδευτικό λογισμικό και συμμετάσχει σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια με ανακοινώσεις ως προς το ερευνητικό της έργο. Έχει υπηρετήσει το θεσμό των Κέντρων Διάγνωσης Αξιολόγησης και Υποστήριξης των μαθητών/μαθητριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από την ίδρυση τους το 2001 ως ερευνήτρια/εισηγήτρια του θεσμού, ως ειδική εκπαιδευτικός και ως προϊσταμένη. Μιλάει αγγλικά, γαλλικά και ισπανικά. Μέλος του διεθνούς δικτύου εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων του παιδιού. Έχει γεννηθεί, ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

ΑΒΡΑ ΑΥΔΗ

Είναι φιλόλογος με μεταπτυχιακό δίπλωμα στο αρχαίο θέατρο, και εκπαιδευτικός του θεάτρου. Ασχολήθηκε συστηματικά με το Εκπαιδευτικό Δράμα και με το σχολικό θέατρο, τόσο από την πλευρά της θεωρίας όσο και από την πλευρά της εφαρμογής, αξιοποιώντας τις γνώσεις και την εμπειρία που αποκόμισε από μεταπτυχιακές σπουδές και σχετική έρευνα. Ασχολήθηκε, επίσης, με τη γλωσσική

διδασκαλία συμμετέχοντας στη συγγραφή των εγχειριδίων «Έκφραση-Έκθεση για το λύκειο», στη σύνταξη Προγράμματος Σπουδών για τη γλωσσική διδασκαλία κ.ά.. Έχει διδάξει, επί σειρά ετών, σε επιμορφωτικά σεμινάρια για τη γλωσσική διδασκαλία και το Εκπαιδευτικό Δράμα. Τα τελευταία δεκατρία χρόνια διδάσκει τα μαθήματα «Δραματοποίηση» και το «Θέατρο στο σχολείο» στο Τμήμα Θεάτρου του Α.Π.Θ.. Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά για εκπαιδευτικούς και σε πρακτικά συνεδρίων. Συνέγραψε με τη Μελίνα Χατζηγεωργίου το βιβλίο «Η τέχνη του Δράματος στην εκπαίδευση. 48 Προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής» (Μεταίχμιο 2007), το οποίο προσφέρεται ως διδακτικό εγχειρίδιο σε φοιτητές του Τμήματος Θεάτρου Α.Π.Θ..

Εισήγηση – εργαστήριο: Η τεχνική Δάσκαλος σε ρόλο

Το προτεινόμενο μάθημα έχει εργαστηριακή μορφή και ασχολείται με τη θεωρία και την εφαρμογή της τεχνικής «Δάσκαλος σε ρόλο», την οποία εισήγαγε στο Εκπαιδευτικό Δράμα η Dorothy Heathcote. Πρόκειται για ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία του δασκάλου στο Εκπαιδευτικό Δράμα το οποίο τον βιοθά να δημιουργήσει «εργαστήρια διερεύνησης» για τους συμμετέχοντες μαθητές, όπως υποστηρίζει η Heathcote. Όσο αφορά τη θεωρία, θα συζητηθούν οι στόχοι της τεχνικής, οι διάφοροι τύποι ρόλου, καθώς και οι βασικές παράμετροι για το στήσιμο και την ανάπτυξη του ρόλου. Θα δοθούν, επιλπλέον, παραδείγματα εφαρμογής στα οποία θα συμμετέχουν ενεργά οι φοιτητές.

Αν υπάρχει χρόνος, θα δοθεί η ευκαιρία στους φοιτητές να σχεδιάσουν δικά τους παραδείγματα.

ΑΝΤΩΝΙΑ ΒΑΣΙΛΑΚΟΥ – ΕΕΠ ΤΘΣ Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Αποφοίτησε από την *Ecole Internationale de Mimodrame de Marcel Marceau* στο Παρίσι (2005), όπου διδάχτηκε υποκριτική, τεχνική

σύγχρονης μιμικής μεθόδου Decroux, τεχνική μιμικής μεθόδου Marceau, κλασικό χορό και σκηνοθεσία.

Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών (2002), κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου Θεατρολογίας (DEA Théâtre et Arts du Spectacle) από το Τμήμα Lettres, Langues et Spectacles του Πανεπιστημίου Paris X – Nanterre (2005) και διδάκτωρ με θέμα «Ο τραγικός μίμος στα έργα του Ζαν-Λουί Μπαρώ» στο Πανεπιστήμιο Paris X - Nanterre.

Διδάσκει ως ΕΕΠ στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου από το 2008.

Εισήγηση – εργαστήριο: Σωματική Έκφραση, και Συναισθήματα

Με εφαλτήριο τα στοιχεία της σωματικής δραματικής τέχνης του Theatre du Mouvement καθώς και της μιμικής τέχνης του Μαρσέλ Μαρσώ (Marcel Marceau), το μάθημα στοχεύει στην καλλιέργεια της σωματικής υποκριτικής τέχνης. Ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στη διάρθρωση του σώματος και της κίνησης, στη μουσικότητά του, στη σωματικότητα των συναισθημάτων του ερμηνευτή και στις σωματικές μεταμορφώσεις. Θα γίνει επίσης αναφορά στα παντομιμικά στοιχεία του “σταθερού σημείου” και της περιγραφής και μετακίνησης “αοράτων αντικειμένων”.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Γεωμετρία του σώματος : Ανάγνωση και εφαρμογή των αξόνων του σώματος. Τα βασικά κέντρα του ανθρώπινου σώματος.
- Σωματοποίηση συναισθημάτων και σκέψεων.
- Τα επίπεδα έντασης στην σωματική έκφραση.
- Αρχές κίνησης μάσκας.
- Αόρατες δυνάμεις και αόρατα αντικείμενα.

ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Βιολόγος-Ωκεανογράφος- Ιχθυολόγος

Γεννήθηκε στην Πάτρα και έλκει καταγωγή από Μεσολόγγι και Αίγιο.

Σπούδασε στο Τμήμα Βιολογίας της ΦΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ) και ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές: στην Ωκεανογραφία με ενδεικτικό Ωκεανογραφίας, από την ΦΜΣ, καθώς και στην Οργάνωση και Διοίκηση, από το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Εργάσθηκε ως καθηγήτρια στην ΜΕ, στην Εποπτεία Αλιείας του Νομού Αργολίδας και στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Γεωργίας), σε Δ/ντικές Θέσεις του Τομέα Αλιείας, απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε. Έχει εκπροσωπήσει την Ελλάδα σε Επιτροπές Αλιείας της ΕΕ και σε Διεθνείς Οργανισμούς FAO και OOSA.

Έχει μετάσχει σε Συνέδρια και σε εκπαιδευτικές δράσεις σε επίπεδο δευτεροβάθμιας, τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και ομάδων στόχων, όπως μαθητών, αλιέων, υδακοκαλλιεργητών, στην εκπαίδευση εκπαιδευτών κ.α., για θέματα βιολογίας, ωκεανογραφίας, αλιείας και διαχείρισης φυσικού περιβάλλοντος. Έχουν δημοσιευθεί άρθρα της σε Περιοδικά Αλιείας, Πρακτικά Συνεδρίων Αλιείας, στον τύπο και έχουν καταχωρισθεί σε ψηφιακές βιβλιοθήκες.

Διδάσκει, εθελοντικά, στο Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή, στην Δημόσια Βιβλιοθήκη Ναυπλίου ο «ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ» και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Ν. Κίου.

Γνωρίζει Αγγλικά, Γαλλικά και χειρισμό προγραμμάτων Η/Υ.

Εισήγηση, εργαστήριο: Εκπαιδευτική μουσειοσκευή.

A. Μελέτη περίπτωσης μια παρουσίαση μουσειοσκευής από τους Φίλους του Μουσείου Φυσικής Ιστορίας Γουλανδρή, για το αλάτι.

B. Οι φοιτητές σε ομάδες καλούνται να οργανώσουν προγράμματα για ομάδες στόχους που επιλέγουν, με την μεθοδολογία της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΒΕΝΙΕΡΗ

Είναι διδάσκουσα Μουσειολογίας στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο και επίσης διδάσκουσα στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο, διδάκτορας Μουσειολογίας και Θεατρολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Η διατριβή της εστιάζει στη χρήση θεάτρου και θεατρικών τεχνικών ως ερμηνευτικών μέσων σε μουσεία και τόπους πολιτιστικής κληρονομιάς. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στην Πολιτιστική Διαχείριση από το Πάντειο Πανεπιστήμιο, και απόφοιτος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών

Εισήγηση: Μουσειακό Θέατρο

Το μάθημα θα εστιάσει στη μελέτη του μουσειακού θεάτρου, ενός νέου είδος ερμηνείας στη μουσειοπαιδαγωγική πρακτική. Το μουσειακό θέατρο θα διερευνηθεί μέσα από το πρίσμα της μουσειολογίας, της μουσειοπαιδαγωγικής, της θεατρολογίας και της θεατροπαιδαγωγικής. Τέλος, οι φοιτητές και φοιτήτριες θα αναλάβουν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν ένα πρόγραμμα μουσειακού θεάτρου επιλέγοντας συγκεκριμένα μουσειακά αντικείμενα.

ΜΑΓΔΑ ΒΙΤΣΟΥ

(Med – Phd St), ΕΔΙΠ στο Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Νηπιαγωγός ,

Med Παιδαγωγικό Παιχνίδι και Παιδαγωγικό Υλικό στην Πρώτη Σχολική Ηλικία, Διδάκτορας του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Παν. Πελοποννήσου, Θεατροπαιδαγώγος, εξειδίκευση στη διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας ως Δεύτερης ή

ως Ξένης, εξειδίκευση στη χρήση του Κουκλοθέατρου ως παιδαγωγικού εργαλείου από το London School of Puppetry, συμμετοχή με εισηγήσεις σε πολλά συνέδρια και εμψυχώτρια εργαστηρίων κουκλοθέατρου

Εισήγηση – εργαστήριο: Το κουκλοθέατρο ως παιδαγωγικό, διαπολιτισμικό και επικοινωνιακό εργαλείο

Θα γίνει εκτενής αναφορά και θα δοθεί πληροφοριακό υλικό για τη χρήση του κουκλοθέατρου ως παιδαγωγικού, διαπολιτισμικού και επικοινωνιακού εργαλείου.

Το κουκλοθέατρο ως μορφή της ΔΤΕ λειτουργεί ως εργαλείο ενίσχυσης της διαπολιτισμικότητας, ενώ παράλληλα προωθεί την κοινωνική, διανοητική και γλωσσική ανάπτυξη, υποστηρίζοντας την προσωπική και αισθητηριακή ενεργοποίηση του μαθητή, την ανάπτυξη της φαντασίας του, της δημιουργικότητάς του και προάγοντας την ομαδική συνεργασία. Μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία, το κουκλοθέατρο με τα παιδιά ανοίγει το δρόμο προς τον κόσμο των συμβόλων. Το κουκλοθέατρο μέσα από τη συμβολική γλώσσα της φαντασίας που χρησιμοποιεί, μετατρέπεται σε παιδαγωγικό μέσο έκφρασης, γνώσης, επικοινωνίας και αίσθησης, με αποτέλεσμα το παιδί να αντιμετωπίζει την πραγματικότητα με ένα διαφορετικό τρόπο. Μέσα από τη σκηνική αναπαράσταση των διάφορων περιστάσεων επικοινωνίας με ποικίλες και διαφορετικές πολιτισμικές αξίες και παραδόσεις λαών και εποχών, ο μαθητής αποκτάει βιωματική γνώση για αυτές και διαμορφώνει τη δική του άποψη, η οποία συνεισφέρει αποφασιστικά στη μελλοντική ανάπτυξη μιας ευρείας διαπολιτισμικής συνείδησης και πολιτισμικής αντίληψης.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΒΟΛΑΝΑΚΗΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Η πρακτική του αποτελεί αμάλγαμα συνέργειας μεταξύ ανθρωπίνων σχέσεων και αισθητικής, ποίησης και πολιτικής, καλών τεχνών και θεάτρου. Σπούδασε στα Wimbledon College of Art BA

(Hons), Central Saint Martins College of Art – Master of Arts και Alvar Aalto University, Helsinki. Δίδαξε στα τμήματα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστήμια Πελοποννήσου και Πατρών και στο Κέντρο Εικαστικής Ψυχοθεραπείας στην Αθήνα. Διδάσκει και ερευνά σε δύο μεταπτυχιακά προγράμματα: στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης, NYU Tisch School of Arts και στην École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs, Paris. Έχει δημιουργήσει γλυπτικές εγκαταστάσεις και περφόρμανς, έχει σκηνοθετήσει, σκηνογραφήσει θέατρο, χορό και όπερα και έχει επιμεληθεί εκθέσεις και συνεργατικές Η δουλειά του έχει παρουσιαστεί σε πολλές χώρες : Εχει λάβει υποτροφίες, βραβεία και διακρίσεις από θεσμούς και πανεπιστήμια.

Εισήγηση – εργαστήριο: BLIND DATE WITH THE SELF AND THE OTHER, συνάντηση στα τυφλά με τον εαυτό και τον Άλλον

Στόχος είναι η σύνδεση της σύγχρονης εικαστικής γραφής με τις παραστατικές τέχνες προτείνοντας μια παιδαγωγική αναψυχής. Η προσεκτική παρατήρηση της καθημερινότητας αλλάζει τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την πραγματικότητα και ανοίγει χώρο για νέα πεδία καταγραφής και ταξινόμησης. Τα αυτοβιογραφικά στοιχεία μεταλλάσσονται σε ζωντανά γλυπτά και το σώμα αποτελεί το κείμενο στην ποιητική του χώρου. Οι έννοιες της συνεργασίας, της ονειροπόλησης και της φιλοξενίας δημιουργούν το πλέγμα αφήγησης μέσα από το οποίο θα ερευνηθεί η μεταστροφή της εννοιακής τέχνης από τη χειραγώγηση προς την πραγμάτωση της συνύπαρξης του δημιουργού και του θεατή στις παραστατικές τέχνες.

Επίσης θα γίνει παρουσίαση του έργου «Στον πηγαίμό για την Ιθάκη». Η ποίηση στο δημόσιο χώρο και η ποιητική του δημόσιου χώρου. Η συνεργατική ποίηση και οι πρακτικές της.

ΚΩΣΤΑΣ ΒΟΜΒΟΛΟΣ

Σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο και ιατρική στο ΑΠΘ. Έχει γράψει μουσική για περισσότερες από 150 θεατρικές παραστάσεις, 3 ταινίες μεγάλου μήκους και αρκετά ντοκυμαντέρ. Συνεργάστηκε κυρίως με το ΚΘΒΕ, το Εθνικό Θέατρο, την Πειραματική Σκηνή της "Τέχνης", το Θέατρο Τέχνης, τα ΔΗΠΕΘΕ Πάτρας, Καλαμάτας, Καβάλας, Σερρών, τη Νέα Σκηνή Τέχνης, την Actors Touring Company του Λονδίνου κ.α.

Από το 1994 διευθύνει το συγκρότημα Primavera en Salonico, το οποίο σε συνεργασία με τη Σαβίνα Γιαννάτου έχει κυκλοφορήσει 8 cd και έχει εμφανιστεί σε χώρες της Ευρώπης, τις μεγαλύτερες πόλεις των ΗΠΑ, στον Καναδά, την Αργεντινή, την Αυστραλία, την Κίνα, την Κορέα κ.α.

Από το 2005 διδάσκει Θεατρικό Τραγούδι και Εφαρμογές Μουσικού Θεάτρου στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ και διευθύνει το Εργαστήριο Μουσικού Θεάτρου. Έχει επίσης διδάξει στο Πανεπιστήμιο Κύπρου ως επισκέπτης καθηγητής καθώς και σε σεμινάρια στο California University, στο Trinity College του Δουβλίνου, στο Βερολίνο, τη Μελβούρνη κ.α. Σύντομα θα κυκλοφορήσει το βιβλίο του «Η μουσική στο θέατρο».

Εργαστήριο: Η διδασκαλία του αρχαίου δράματος μέσω της μουσικής προσέγγισης των χορικών

Κεντρικός στόχος είναι η εξοικείωση των μαθητών με την ποιητική των λυρικών μερών του αρχαίου δράματος τόσο στα πλαίσια μιας παράστασης όσο και κατά την ανάγνωση ή την αποσπασματική τους παρουσίαση. Βασικό εργαλείο ο παραλληλισμός τους με μορφές οικείες στα παιδιά της σχολικής ηλικίας όπως το τραγούδι, η ρυθμική απαγγελία και η συνδυασμένη εκφορά του λόγου με την κίνηση.

ΝΙΚΟΣ ΒΟΥΤΕΝΙΩΤΗΣ

Σπούδασε Οικονομικά (ΑΣΟΕΕ), Θέατρο με Ανωτάτου επιπέδου τριετή φοίτηση στο “Εργαστήριο Αρχαίου Δράματος” Λ. Βογιατζή, Ιστορία της Τέχνης (Αθήνα) και Κινηματογράφο στο Λονδίνο και στο New York College (Αθήνα).

Ως ηθοποιός έχει παίξει σε θεατρικές παραστάσεις και κυρίως στον κινηματογράφο.

Ως Σκηνοθέτης θεάτρου έχει ανεβάσει παραστάσεις και έχει συνεργαστεί με τον Λ. Βογιατζή (β. σκηνοθέτη στο «Ο Θείος Βάνιας», «Ρίτερ – Ντένε – Φος» και «Αντιγόνη») και με ηθοποιούς όπως Λυδία Κονιόρδου, Όλια Λαζαρίδου, Δημήτρης Καταλειφός, Ράνια Οικονομίδου, Κερασία Σαμαρά, Βαγγελιώ Ανδρεαδάκη, Ελισάβετ Κωνσταντινίδου, Ταξιάρχης Χάνος, Ράνια Σχίζα, Αντρέας Βαρούχας (βραβείο ερμηνείας φ. Δράμας).

Στον κινηματογράφο δημιούργησε μία ταινία μεγάλου μήκους και 8 μικρού (προβολές σε διεθνή φεστιβάλ). Ως σεναριογράφος έγραψε 15 σενάρια μικρού μήκους και 4 μεγάλου εκ των οποίων “Το γάλα” αναδείχθηκε στα 10 καλύτερα στο co production forum του φεστιβάλ του Βερολίνου. Έχει διδάξει στο New York College (Acting for Stage, Screen and Television), στις δραματικές σχολές «Αρχή», «Αθηναϊκή Σκηνή», «Βεάκη» (Σενάριο, Υποκριτική, Αισθητική κινηματογράφου). Έχει αναπτύξει δική του μέθοδο υποκριτικής με ιδιαίτερα μαθήματα σε ηθοποιούς (Acting coaching), ως Acting Advisor σε σκηνοθέτες κινηματογράφου και σε εργαστήρια με εστίαση στο «Σωματικό – Βιοενεργειακό Θέατρο» και στην «Αποδόμηση του θεατρικού κώδικα και δημιουργία ενός κώδικα υποκριτικής μπροστά στην κάμερα».

ΠΕΤΡΟΣ ΓΑΛΛΙΑΣ

Γεννήθηκε στην Κέρκυρα όπου κι έκανε τις πρώτες του μουσικές και χορευτικές σπουδές. Παρακολούθησε μαθήματα χορού στην Κρατική Σχολή Ορχηστικής Τέχνης και σε σεμινάρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Το 1993 αποφοίτησε από την Ανώτερη Σχολή Δραματικής Τέχνης του Εθνικού Θεάτρου. Ως ηθοποιός και χορευτής συνεργάστηκε με το Εθνικό Θέατρο, πολλούς άλλους χώρους και πρόσωπα. Το 1994 πρωταγωνίστησε στην ταινία «Τέλος Εποχής» του Αντώνη Κόκκινου.

Έχει χορογραφήσει ή σκηνοθετήσει: 89 Θεατρικά Έργα, 36 Όπερες, 30 Χοροθεατρικά Έργα, 4 μικτά θεάματα, 3 Κουκλοθέατρα, 9 Έργα με Παιδιά και 6 με Εφήβους, μεταξύ άλλων, για την Fujiwara Opera του Τόκιο, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Εθνικό Θέατρο και άλλού. Επίσης Από το 1997 διδάσκει σε σεμινάρια και έχει αναλάβει πολλά εργαστήρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει συμμετάσχει σε πολλά προγράμματα, έχει οργανώσει μουσικές βραδιές και έχει συμμετάσχει σε θεατρικά έργα. Το 1993 ίδρυσε το Χοροθέατρο Ήρος Άγγελος. Από το 2012 έως το 2015 ήταν Καλλιτεχνικός Διευθυντής του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κέρκυρας.

Είναι μέλος και από το 2011 πρόεδρος του Ελληνικού Τμήματος του Διεθνούς Συμβουλίου Χορού CID της UNESCO. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Εθνικού Κέντρου Θεάτρου και Χορού και από το 2002, πρόεδρος του Σωματείου Ελλήνων Χορογράφων.

ΜΑΙΡΗΒΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Γεννήθηκε στη Νάξο. Είναι πτυχιούχος των Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μαθήτευσε και στη συνέχεια συνεργάστηκε με το κουκλοθέατρο “*Fidibus*” στη Ζυρίχη της Ελβετίας. Παρακολούθησε εργαστήρια κούκλας και σκηνοθεσίας κουκλοθέατρου στην Ελλάδα και το εξωτερικό στο Institut international de la marionette Charleville (Γαλλία) στη Θεατρική Ακαδημία της Σόφιας – Τμήμα Κουκλοθέατρου και στο Εργαστήρι Μαριονέτας «Miroslav Trijtnar», στην Πράγα. Το 1999 δημιουργεί το Εργαστήρι Μαιρηβή, έναν χώρο αποκλειστικά αφιερωμένο στην κούκλα, όπου οργανώνονται παραστάσεις, εργαστήρια, ημερίδες, αποσπερίδες παραμυθιών, μικρά φεστιβάλ, εκδόσεις. Είναι μέλος του Ελληνικού Κέντρου της Διεθνούς Ένωσης Κούκλας «UNIMA HELLAS». Επίσης είναι μέλος του Πανελλήνιου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση. Ανεβάζει παραστάσεις στο θέατρό της και οργανώνει φεστιβάλ κουκλοθεάτρου.

Εισήγηση – εργαστήριο: Βασικές αρχές κατασκευής και εμψύχωσης κούκλας

- Κατασκευή. Γνωριμία με διάφορα υλικά και τεχνικές για την κατασκευή θεατρικής κούκλας
- Εμψύχωση. Επίπεδο, βλέμμα, βάδισμα, προσανατολισμός, γνωριμία με τον έξω κόσμο. Η κούκλα δρα και αντιδρά. Μεταμόρφωση της κούκλας σε πρωταγωνιστή ακολουθώντας τους θεατρικούς κανόνες.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗ

Είναι ΕΕΠ στο ΕΚΠΑ, κοινωνιολόγος, θεατροπαιδαγωγός.

Είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο πεδίο Θέατρο και Εκπαίδευση. Έχει πραγματοποιήσει σπουδές στην Εγκληματολογία και τα Οικονομικά και από το 1998 έχει στρέψει τα ενδιαφέροντά της και την πρακτική της στην παιδαγωγική και την πολιτισμική δράση του θεάτρου στην εκπαίδευση. Η εργασία της περιλαμβάνει την έρευνα, την επιμόρφωση, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων που αξιοποιούν το θέατρο σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Είναι ιδρυτικό μέλος του Πανελλήνιου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση και διατέλεσε πρόεδρός του από το 2008 έως το 2011.

**Εισήγηση: Η αξιοποίηση της θεατρικής τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία.
Αποτελέσματα έρευνας – Εφαρμογές**

Η διδασκαλία θα παρουσιάσει την πορεία και τα αποτελέσματα έρευνας από την αξιοποίηση του θεάτρου/δράματος στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θα λειτουργήσουμε βιωματικά προκειμένου να καταδείξουμε το πώς δραστηριότητες διαφορετικών μορφών θεατρικής τέχνης, τεχνικές εκπαιδευτικού δράματος, αυτοσχεδιασμοί, θέατρο εικόνων κ.ά. μπορούν να αποτελέσουν πρόσφορο έδαφος προς την επίτευξη των στόχων που προβάλλει η σύγχρονη παιδαγωγική για βίωμα, ενεργό συμμετοχή, ενίσχυση του ενδιαφέροντος των συμμετεχόντων για μάθηση, προσωπική ενίσχυση και ίσες ευκαιρίες, κατανόηση του «άλλου», συλλογικότητα. Θα εστιάσουμε στην αξιοποίηση της θεατρικής τέχνης στη διδασκαλία μαθημάτων ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών αλλά και στη συγκρότηση και λειτουργία ομάδων διερεύνησης κοινωνικών θεμάτων σε εκπαιδευτικό πλαίσιο.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΓΙΩΤΗΣ

Εκπαιδεύτηκε και εργάζεται επαγγελματικά στο χώρο που συνδέει την ψυχοθεραπεία με τη δραματική τέχνη. Είναι Ψυχίατρος (Πανεπιστήμιο Αθηνών), Δραματοθεραπευτής (University of Hertfordshire, PhD in Dramatherapy), ηθοποιός (Δραματική Σχολή Γ. Θεοδοσιάδη) και σκηνοθέτης. Στην εκπαίδευσή του περιλαμβάνεται το Ψυχόδραμα (London Institute of Psychodrama), σεμινάρια αρχαίου και σύγχρονου δράματος (M. Βολανάκη, Z. Νικολούδη, RADA, Actor's Center, City Lit) και το θέατρο playback (Leadership, Center of Playback Theater, New York). Ως ψυχίατρος-δραματοθεραπευτής, έχει εργαστεί σε Ψυχιατρικά Ιδρύματα και Θεραπευτικά Προγράμματα στην Ελλάδα και στην Αγγλία. Στο Θέατρο, έχει συνεργαστεί επαγγελματικά ως ηθοποιούς και θεατρικές ομάδες Διδάσκει στη Δραματική σχολή «Πράξη Επτά». Ιδρυτής της Εταιρείας Δραματικής Έκφρασης και Θεραπείας "Παλμός", στο πλαίσιο της οποίας οργάνωσε εκπαίδευση στο Θέατρο Playback και δημιούργησε την πρώτη επαγγελματική ομάδα Θεάτρου Playback στην Ελλάδα ("Playback Ψ", 2004). Η ομάδα έχει δώσει πάνω από 300 παραστάσεις στο Θέατρο, σε θεραπευτικά πλαίσια και πολιτιστικούς φορείς (www.therapy-playback.gr).

Εισήγηση – εργαστήρι: Θέατρο Playback: Παιζόντας τις αφηγήσεις των θεατών

Το θέατρο Playback είναι ένα είδος διαδραστικού θεάτρου, όπου μια ομάδα εκπαιδευμένων καλλιτεχνών (ηθοποιών, μουσικών, εικαστικών) αναλαμβάνουν να παίξουν στη σκηνή, μέσω αυτοσχεδιασμού, ιστορίες που μοιράζονται οι θεατές κατά τη διάρκεια της παράστασης. Ο αυτοσχεδιασμός είναι κωδικοποιημένος και βασίζεται σε προκαθορισμένες θεατρικές φόρμες, ενώ η παράσταση της κάθε ιστορίας γίνεται στη στιγμή και χωρίς προηγούμενη συνεννόηση μεταξύ των καλλιτεχνών. Το θεατρικό αυτό είδος γεννήθηκε στην Αμερική το 1973 από τον Jonathan Fox, τη Jo Salas και τους συνεργάτες τους, σε μια εποχή αμφισβήτησης αξιών, με στόχο να δώσει φωνή σε ιστορίες ανθρώπων που βρίσκονταν, για τον οποιοδήποτε λόγο, στο περιθώριο. Αποτέλεσε ένα θέατρο για την Κοινότητα (Community Theater), που ενθάρρυνε τους ανθρώπινους δεσμούς και την αίσθηση του «ανήκειν». Από τότε, το θέατρο Playback

εξαπλώθηκε σε πολλές χώρες του κόσμου, φορώντας κάθε φορά το πολιτισμικό μανδύα του κάθε τόπου στον οποίο μετέβαινε. Στην Ελλάδα, η ομάδα «Playback Ψ» ήταν η πρώτη επαγγελματική ομάδα που συστάθηκε το 2004.

ΝΙΚΟΣ ΓΚΟΒΑΣ

Σπούδασε μαθηματικά, θέατρο και παιδαγωγικά στην Ελλάδα, στην Αγγλία και στην Αυστραλία και έχει συνεργαστεί ως ηθοποιός, μουσικός, σκηνοθέτης και εμψυχωτής νεανικών θεατρικών εργαστηρίων με Δημοτικά Θέατρα, Πανεπιστήμια και ανεξάρτητες ομάδες. Το 1994 ιδρύει στο Λονδίνο το Theatre Lab Company και σκηνοθετεί τις παραστάσεις του μέχρι το 1998. Εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση από το 1982-2014. Ως Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων αναπτύσσει τοπικά πολιτιστικά δίκτυα. Έχει συνεργαστεί για το θέατρο στην εκπαίδευση με ΠΕΚ, το Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΚΕΔΑ, ΤΕΑΠΗ κά), το Central School of Speech and Drama (UK), το Winchester University (UK), το πρόγραμμα *Μελίνα*, Δημοτικά Θέατρα, επαγγελματικές Ενώσεις κ.ά.. Είναι ιδρυτής και εκδότης του περιοδικού «Εκπαίδευση & Θέατρο». Είναι μέλος της Διεθνούς Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού Research in Drama Education (RiDE) και ιδρυτής και πρόεδρος (1998-2008) της επιστημονικής ένωσης «Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση». Έχει τιμηθεί με το διεθνές βραβείο «Grozdanin Kikot» (2002) και διετέλεσε μέλος της Επιτροπής Πιλοτικών Προγραμμάτων του Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA).

Εισήγηση – εργαστήριο: Πολιτιστικά Εκπαιδευτικά προγράμματα

Α) Πολιτιστικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα στην τυπική εκπαίδευση

1. Ο διαθεματικός και διεπιστημονικός χαρακτήρας των Πολιτιστικών Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων στο Γυμνάσιο & Λύκειο

Β) Πολιτιστικά Εκπαιδευτικά Προγράμματα στη μη τυπική εκπαίδευση

Σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτιστικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε φορείς πολιτισμού (Ιδρύματα, ΟΤΑ κ.ά)

ΡΕΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Γεννήθηκε στο Χαρτούμ. Σπούδασε Ελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του ΑΠΘ. Έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στο Νεοελληνικό Ινστιτούτο της Σορβόννης (Paris IV) και στο Τμήμα Ελληνικής Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Θεάτρου ΑΠΘ και τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται σε ζητήματα ιστορίας και δραματολογίας του νεοελληνικού θεάτρου, σκηνικής πρακτικής και πρόσληψης του ευρωπαϊκού στο ελληνικό θέατρο. Σχετικές μελέτες της και άρθρα έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς τόμους, σε εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά. Έχει διδάξει γνωστικά αντικείμενα Ιστορίας και Δραματολογίας νεοελληνικού θεάτρου στο Πανεπιστήμιο Πατρών και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Εισήγηση: Η κοιμωμένη ξύπνησε

Θέμα του σεμιναρίου αποτελεί η εξέταση των σύγχρονων παραστάσεων θεάτρου για παιδιά με αφορμή την αξιοποίηση παραμυθιών της παράδοσης και την προσπάθεια αρμονικού συνδυασμού του παλαιού με το καινούριο. Ενδεικτικά αναφερόμαστε στις παραστάσεις *Η κοιμωμένη ξύπνησε, στην Καταστρούπολη, στα Μάγια της Πεταλούδας* και στην *Υπόθεση μαγική μπαγκέτα*. Αν σκεφτεί κανείς ότι το παιδικό θέατρο συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την αναπαράσταση των παραμυθιών που αποτελούν την πρώτη ύλη της παράδοσης ενός λαού, τότε είναι σαφές ότι οι σύγχρονοι καλλιτέχνες που ασχολούνται με το είδος αυτό, ακροβατούν ισόρροπα σε ένα νήμα που συνδέει με τρόπο εκσυγχρονιστικό αυτό που πέρασε με αυτό που έρχεται... Το όλο θέμα αποκτά ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο βαθμό που αρχίζει η κατάληψη του χώρου από υπερπαραγωγές και

υπερθεάματα σε αχανείς θεατρικές σκηνές, με σαφείς επιφροές από την αισθητική του τηλεοπτικού θεάτρου

ΑΓΓΕΛΟΣ ΓΟΥΝΑΡΑΣ

Πτυχιούχος Θεατρολογίας του Τμήματος Θεάτρου του Α.Π.Θ. Κάτοχος μεταπτυχιακού Ανώτερης Θεατρικής πρακτικής με ειδίκευση στο σχεδιασμό φωτισμού από το Central School of Speech & Drama του Λονδίνου. Δίδαξε θεατρική αγωγή. Με τις σκηνικές πρακτικές και το σχεδιασμό φωτισμού ασχολείται επαγγελματικά από το 1996 σε διάφορα είδη θεάτρου και έχει συνεργαστεί με φορείς στο Ην. Βασίλειο (CSSD, Lion& Unicorn), Αργεντινή (Teatro Belissario), Τσεχία (Prague Fringe Festival) και Ελλάδα (Α.Π.Θ., Ιδιωτικοί θίασοι και θέατρα, Πολιτιστικός Οργανισμός Καλαμαριάς, ΚΘΒΕ, Διεθνές Φεστιβάλ Χορού, Εθνικό Θέατρο, Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Martha Graham Dance Company)

Είναι μέλος Ε.Τ.Ε.Π. του Τμήματός Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου και διδάσκει φωτισμό και σχεδιασμό στον υπολογιστή.

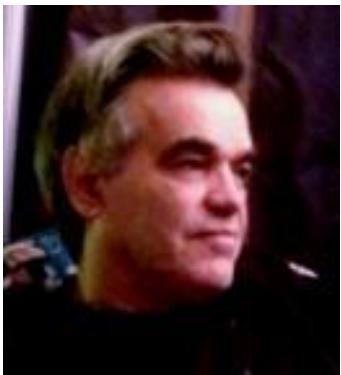
Εισήγηση – εργαστήριο 1: Βασικές αρχές φωτισμού για τη θεατρική δημιουργία στα σχολεία

Σκοπός του μαθήματος είναι να ενημερώσει τους συμμετέχοντες σχετικά με βασικές αρχές του φωτισμού (ποιότητα φωτός, προετοιμασία, μέσα, στόχοι, μέθοδοι) στους σχολικούς χώρους

Εισήγηση – εργαστήρι 2: Σχεδιασμός σκηνικού και παραστάσεων σε υπολογιστή

Επιχειρείται η γνωριμία με εξειδικευμένα προγράμματα σχεδιασμού σκηνικού και, γενικότερα, θεατρικού περιβάλλοντος με σκοπό την εξοικείωση του εκπαιδευτικού με τις σύγχρονες τάσεις της τεχνολογίας στο χώρο

ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΑΓΚΛΙΔΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής Σκηνογραφίας - Ενδυματολογίας του

Τμήματος Κινηματογράφου Ανώτατης Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ .Σπούδασε στην Αρχιτεκτονική Σχολή του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1973-1978). Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στο Παρίσι: DEA Αστική Γεωγραφίας- Paris X Nanterre (1978-1980). Δίδαξε το μάθημα της Σκηνογραφίας στη Δραματική Σχολή Θεάτρου Τέχνης. Συνεργάτης του Εργαστηρίου Θεάτρου Πόρτα-Ξένια Καλογεροπούλου για το σκηνογραφικό παιχνίδι. Ως σκηνογράφος και ενδυματολόγος θεάτρου έχει συνεργαστεί, μεταξύ άλλων με το Εθνικό Θέατρο, το ΚΘΒΕ, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Φεστιβάλ Αθηνών, και άλλους χώρους σε περισσότερες από ενενήντα παραστάσεις.

Στον κινηματογράφο εργάστηκε στις ταινίες μεγάλου μήκους, όπως, «Ισημερία» Ν. Κορνήλιου 1991, «Άνεμος στην πόλη» Π. Σεβαστίκογλου 1996, «Πίσω Πόρτα» Γ. Τσεμπερόπουλου 1999, «Παρά λίγο παρά πόντο παρά τρίχα» Στ. Θεοδωράκη 2002, «Οξυγόνο» Ρέππα – Παπαθανασίου 2003, και πολλές άλλες.

Έχει τιμηθεί με το Βραβείο Σκηνογραφίας Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης («Ισημερία» 1991) με το Κρατικό Βραβείο Ποιότητας- Σκηνογραφίας («Άνεμος στην πόλη» 1996) και με το Βραβείο Σκηνογραφίας Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου («Μικρά Αγγλία» 2014)

Εισήγηση – προβολές: Σκηνογραφία - ενδυματολογία

- Το Θεατρικό έργο ή το σενάριο. Ο λόγος και οι ποιότητές του. Οι χώροι των σκηνών και οι δραματουργικοί χώροι. Ο χώρος και το ρούχο σαν δομικό στοιχείο του κειμένου

- Η σκηνοθεσία. Ο τρόπος «ανάγνωσης» του κειμένου – σεναρίου, ο τρόπος κινηματογράφησης.
- Ο χώρος της παράστασης, το σύνολο των χώρων γυρισμάτων. Τα υλικά που έχουμε να διαχειριστούμε.
- Η παραγωγή και τα θέματα που καθορίζει – ο οικονομικός προϋπολογισμός.
- Ο κόσμος του σκηνογράφου – ενδυματολόγου. Ο τρόπος που βλέπει - δημιουργεί τον κόσμο και η ευθύνη του.

ΑΣΗ ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Σπούδασε αρχιτεκτονική στην Αθήνα στο Ε.Μ.Π. και έκανε μεταπτυχιακά στο Παρίσι στη σκηνογραφία, στις πλαστικές τέχνες και στην αρχιτεκτονική Θεωρία και αισθητική Συγκεκριμένα στο Πανεπιστήμιο της Σορβόννης - Université PARIS III, Sorbonne Nouvelle (*D.E.A. Arts du spectacle*), Université PARIS I, Panthéon Sorbonne (*D.E.A. Arts Plastiques et sciences de l'art*) επίσης και στην αρχιτεκτονική σχολή Ecole d'architecture Paris Villemin (*C.E.A.A.Théories et esthétique de l'architecture*).

Εργάζεται ως σκηνογράφος και αρχιτέκτονας και έχει βραβευθεί για τη σκηνογραφική δουλειά της στο Θέατρο, στο σινεμά και στην αρχιτεκτονική. Έχει σκηνογραφήσει πάνω από 80 παραγωγές, θεατρικές παραστάσεις στο Εθνικό Θέατρο και άλλού στην Ελλάδα, το Παρίσι και την Ορλεάνη..

Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου στο τμήμα Θεατρικών Σπουδών και έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο Πάτρας, στη σχολή ΑΚΤΟ και στις δραματικές σχολές, Acting Anatomy, Αθηναϊκή Σκηνή, Πράξη 7.

Εισήγηση – παρουσιάσεις: «Σκηνογραφώντας την πόλη» ή «Η πόλη σκηνή ανάμεσα σε δύο χρόνους»

Έρευνα και παρουσίαση των σχέσεων αρχιτεκτονικής και σκηνογραφίας στο θέατρο και στο σινεμά. Στα πλαίσια του ερευνητικού άξονα "Ο αστικός ιστός ως σκηνικός χώρος", που ερευνά τις εναλλακτικές μορφές θεατρικών δρώμενων και τις σχέσεις της εννοιολογικής τέχνης με τη σύγχρονη σκηνογραφία, στο μεταπτυχιακό αυτό σεμινάριο θα τονιστεί και θα παρουσιαστεί η σχέση της αρχιτεκτονικής με το θεατρικό δρώμενο, η μετατροπή ενός γνώριμου χώρου σε σκηνικό χώρο μέσα από σύγχρονες παρουσιάσεις που αφορούν στην εγγραφή του αστικού ιστού ως σκηνικού χώρου.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Έχει τελειώσει το τμήμα Ιστορίας Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακό στην αρχαιολογική έρευνα στο πανεπιστήμιο του York και βρίσκεται στο τελική διαδικασία του διδακτορικού του στη Πάντειο με θέμα, το θεατρικό παιχνίδι ως μέσο διαπολιτισμικότητας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Έχει πραγματοποιήσει συναυλίες σε Ελλάδα και Κύπρο ως μέλος της μπάντας *magic de spell*, έχει δημιουργήσει και παρουσιάσει δύο δικές του παραστάσεις σε φεστιβάλ θεάτρου δρόμου, σε κλειστά και ανοιχτά θέατρα καθώς και σε ανοιχτούς πολιτιστικούς χώρους. Έχει παρακολουθήσει τρία χρόνια μαθημάτων θεατρικού παιχνιδιού και δύο χρόνια κουκλοθέατρου.

Εισήγηση: Η χρήση τεχνικών δράματος στη διδακτική της ιστορίας με στόχο τη διαπολιτισμική εκπαίδευση: Δημιουργώντας το δικό μας ιστορικό χαρακτήρα για ένα βιωματικό ταξίδι στο παρελθόν

Θα ασχοληθούμε με το πώς οι τεχνικές θεάτρου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διδασκαλία της ιστορίας με στόχο την ανάπτυξη της ιστορικής ενσυναίσθησης, της κριτικής σκέψης, την κατανόηση ιστορικών μεθόδων και τον σεβασμό της ταυτότητας του άλλου. Στην πρώτη ώρα θα γίνει μία σύντομη ανάπτυξη των βασικών σχολών της διδακτικής της ιστορίας, του ιδεολογικού ρόλου του μαθήματος, καθώς και προτάσεις για το πώς θα μπορούσε να ανταποκριθεί στην σύγχρονη πολυπολιτισμική πραγματικότητα. Επίσης θα αναλυθεί ο τρόπος που δημιουργήθηκε η οχτάωρη παρέμβαση στα πλαίσια της διδακτορικής διατριβής του υποψηφίου με τίτλο: *Ψάχνοντας τους φίλους της Μύρτιδος: Μια διαπολιτισμική περιπέτεια στην κλασσική Αθήνα*. Θα ακολουθήσει βιωματικό εργαστήρι όπου θα χωριστούμε σε ομάδες και θα διαλέξουμε από μία διαφορετική ιστορική περίοδο που διδάσκεται στο δημοτικό. Θα διαλέξουμε από το σχολικό βιβλίο ένα αντίστοιχο κεφάλαιο, θα χτίσουμε τον δικό μας ιστορικό ήρωα και θα φτιάξουμε μία σύντομή παρέμβαση.

ΠΕΛΙΝΑ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ

Ιδρυτικό μέλος του Ελληνικού Συλλόγου Πτυχιούχων Επαγγελματιών Μουσικοθεραπευτών, Υπεύθυνη του Τομέα Μουσικοθεραπείας στο Ωδείο Φίλιππος Νάκας, από το 2012, όπου πραγματοποιεί συνεδρίες μουσικοθεραπείας με παιδιά και νέους με ήπιες ή σοβαρότερες δυσκολίες και αναπηρίες και «Σεμιναριακούς Κύκλους Εισαγωγής στη Μουσικοθεραπεία». Υπεύθυνη του Τομέα Μουσικοθεραπείας του ΘΟΠΑΑ του Δήμου Αλίμου, από το 2016. Συνεργάτης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, ως υπεύθυνη για την πρακτική άσκηση φοιτητών του ΠΜΣ «Μουσική και Κοινωνία» του ΤΜΕΤ του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με κατεύθυνση «Μουσικοθεραπεία».

Το 2020 αναλυτική παρουσίαση του έργου της στη μουσικοθεραπεία δημοσιεύθηκε στην διεθνή έκδοση για την επέτειο των 75 χρόνων των Ηνωμένων Εθνών «Music as a Global Resource Compendium: Solutions for Cultural, Social, Health, Educational, Environmental, and Economic Issues»., (<http://international-iccc.org>).

Είναι πτυχιούχος Ανωτέρων Θεωρητικών της Μουσικής, έχει με σπουδές στο πιάνο, στην κιθάρα και στο τραγούδι. Ολοκλήρωσε το τριετές ΠΜΣΜουσικοθεραπείας του Κέντρου Μουσικοθεραπείας Θεσσαλονίκης σε συνεργασία με το αντίστοιχο ΠΜΣ του New York University (U.S.A.) και στη συνέχεια φοίτησε στο ΠΜΣ Μουσικοθεραπείας του New York University στην Νέα Υόρκη των Ηνωμένων Πολιτειών. Από το 2001 έχει εργαστεί με παιδιά και εφήβους με μαθησιακές δυσκολίες, συναισθηματικές/αγχώδεις και άλλες διαταραχές. Έχει εργαστεί στην κλινική αποκατάστασης CenterLight Health System στο Bronx στη Νέα Υόρκη, στο Κέντρο Ημέρας του Πανελλήνιου Συλλόγου Γονέων, Κηδεμόνων και Φίλων Ατόμων με Προβλήματα Όρασης και Πρόσθετες Αναπηρίες "Αμυμώνη", (2006 έως 2020), στο Ιατροπαιδαγωγικό Κέντρο του Ινστιτούτου Ψυχικής Υγείας του καθηγητή Ψυχιατρικής Παναγιώτη Σακελλαρόπουλου και σε άλλα Κέντρα Ειδικών Θεραπειών της Αττικής.

Επιπλέον, πραγματοποιεί συναυλίες με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία, ως έργο Κοινωνικής/Κοινοτικής Μουσικοθεραπείας (Community Music Therapy), με κύριους στόχους την κοινωνική ένταξη ευπαθών ομάδων και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής τους. Το 2009 δημιούργησε το μουσικό σύνολο Κοινωνικής Μουσικοθεραπείας "Ονειρέματα", κύρια μέλη του οποίου είναι τρείς νέες κοπέλες με υπέροχες φωνές, που έχουν απώλεια όρασης, αυτισμό και νοητική υστέρηση. Από το 2009 έως το 2020 τα «Ονειρέματα» έχουν πραγματοποιήσει 42 συναυλίες Κοινωνικής Μουσικοθεραπείας. Το 2014 συνεργάστηκε με τον σκηνοθέτη Γιάννη Πόθο στη δημιουργία του βραβευμένου στο Φεστιβάλ Δράμας ντοκιμαντέρ μικρού μήκους με τίτλο: «Όταν αρχίζει το τραγούδι».

Έχει συμμετάσχει ως εισηγήτρια σε παγκόσμια συνέδρια και ημερίδες, ενώ κείμενά της έχουν εκδοθεί σε βιβλία και επιστημονικές εκδόσεις.

Εισήγηση – εργαστήριο: Μουσικοθεραπεία και Κοινωνική Μουσικοθεραπεία:
Θεωρία και εφαρμογές

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΜΑΝΗΣ

Γεννήθηκε στα Γιάννενα το 1975. Σπούδασε θεατρολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, σχέδιο ρούχου & ιστορία κοστουμιού στη σχολή Βελουδάκη και σκηνογραφία στο Εργαστήριο Σκηνογραφίας της Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών και στη Slade School of Fine Art, University College London (UCL). Έχει συνεργαστεί ως σκηνογράφος / ενδυματολόγος με το Εθνικό Θέατρο, το Ελληνικό Φεστιβάλ, το Αμφι-Θέατρο, το Θέατρο Τέχνης και πολλά άλλα θέατρα στην Ελλάδα. Από το 2004 μέχρι το 2009 δίδαξε σκηνογραφία και ενδυματολογία στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ενώ διδάσκει το ίδιο αντικείμενο και σε σχολές υποκριτικής.

Το 2008 τιμήθηκε με το Κρατικό Βραβείο ποιότητας για τη δουλειά του στα σκηνικά της ταινίας «Σκλάβοι στα δεσμά τους» (σκηνοθεσία Τώνη Λυκουρέση) καθώς και με τον έπαινο Νέου Δημιουργού των Ελλήνων Θεατρικών και Μουσικών Κριτικών για το σκηνικό της παράστασης «Πλαστελίνη» (σκηνοθεσία Κατερίνας Ευαγγελάτου) στο Εθνικό Θέατρο.

Το 2011 οργάνωσε και επιμελήθηκε την ελληνική συμμετοχή αρχιτεκτονικής στη Διεθνή Έκθεση Σκηνογραφίας & Θεατρικής Αρχιτεκτονικής – Prague Quadrennial 2011, η οποία τιμήθηκε με το Χρυσό Βραβείο Θεατρικής Αρχιτεκτονικής.

Εισήγηση – εργαστήριο: Φτιάχνοντας κόσμους

Ένα τραπέζι είναι πάντα τραπέζι; Μια καρέκλα θα μπορούσε να γίνει αεροπλάνο;
Ένα ζευγάρι παπούτσια τι άλλο θα μπορούσε να είναι;

Αυτό που βλέπουμε είναι μόνο αυτό που «διαβάζουμε » στην εικόνα;

Η παράσταση δεν είναι παρά ένας μικρόκοσμος με τους δικούς του νόμους και κανόνες.

Πώς καθορίζονται οι παράμετροι δημιουργίας των κόσμων αυτών;
Από τι εξαρτώνται;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΖΕΡΒΑΣ

Γεννήθηκε το 1960 στην Πρόσυμνα Αργολίδας.

Στο Πανεπιστήμιο Αθηνών από το 1977 μέχρι το 1982 σπούδασε Χημεία και τελείωσε την Σχολή Σταυράκου το Τμήμα Σκηνοθεσίας.

Συνέχισε στο Παρίσι το 1983-1984 στο Πανεπιστήμιο PARIS I, Sorbonne, Τμήμα Θεατρικών και κινηματογραφικών Σπουδών, με διευθυντή σπουδών τον Ζακ Γκουαμάρ και το 1985 ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές DEA με διευθυντή τον σκηνοθέτη Ερίκ Ρομέρ. Παράλληλα το (1984-1986) στην Ecole Nationale Supérieure des Arts Décoratifs (ENSAD) τελείωσε το Τμήμα δημιουργικού βίντεο (cinema – animation - video). Επιστρέφοντας στην Ελλάδα δίδαξε για χρόνια Ιστορία και Αισθητική Κινηματογράφου μυθοπλασίας και ντοκιμαντέρ. Από το 1995 εργάζεται ως σκηνοθέτης - παραγωγός ντοκιμαντέρ για τον κινηματογράφο και την τηλεόραση.

Ταινίες του έχουν βραβευθεί και παρουσιαστεί σε διάφορα τηλεοπτικά κανάλια και φεστιβάλ σε πολλά μέρη του κόσμου

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΖΩΝΙΟΥ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι διδάσκουσα υποκριτικής (μέλος ΕΕΠ) του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και εμψυχώτρια κοινωνικού θεάτρου.

Πραγματοποίησε θεατρικές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και σε μεταπτυχιακό επίπεδο στη Γλασκόβη (Glasgow University), ως υπότροφος, στη Φλωρεντία (Δραματική Σχολή Laboratorio Nove). Η διατριβή της στο ΠΤΠΕ - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας έχει θέμα το θέατρο και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών.

Διατέλεσε σκηνοθέτης, βοηθός σκηνοθέτη και δραματολόγος-θεατρολόγος, συνεργαζόμενη με θιάσους, θεατρικά φεστιβάλ και θεατρικούς οργανισμούς στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στις Ινδίες και αλλού.

Είναι εμψυχώτρια σε διάφορες ομάδες κοινωνικού με ειδίκευση στο θέατρου του καταπιεσμένου. Το 2014 έγινε πρόεδρος του Δ.Σ. του Πανελλήνιου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση.

Εισήγηση – εργαστήριο: Μορφές και μεθοδολογίες του Κοινωνικού Θέατρου

Το Κοινωνικό Θέατρο προέρχεται από την αλληλεπίδραση μεταξύ της ανθρωπιστικής και της κριτικής παράδοσης στην εκπαίδευση ενηλίκων, του "παραστασιακού" ρεύματος στις κοινωνικές επιστήμες, των νέων αναζητήσεων στη σύγχρονη θεατρική πρακτική καθώς και στη δραματική τέχνη στην εκπαίδευση. Το κοινωνικό θέατρο αφορά στη χρήση της θεατρικότητας με στόχο τη δια βίου μάθηση, την κοινωνική παρέμβαση, την κοινωνική εργασία, τη διαπολιτισμική αγωγή αλλά και την ανθρωπολογική ή την κοινωνιολογική έρευνα. Το κοινωνικό θέατρο είναι "η κατασκευή του ατόμου και της κοινότητας μέσω παραστατικών δραστηριοτήτων" (Bernardi, 2005).

Στο εργαστήριο θα γίνει σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ενός σύντομου προγράμματος κοινωνικού θεάτρου σε ομάδες και παρουσιάσεις προγραμμάτων

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Παιδαγωγικά και Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ). Σήμερα είναι διευθυντής στο Δημοτικό της Σχολής Ι. Μ.Παναγιωτόπουλου.

Το 1995 εκδόθηκε "Η περιπέτεια της ζαρωμένης κάλτσας" (Εκδόσεις Δελφίνι). Το 1997 κυκλοφόρησε το βιβλίο «Ο Τριγωνοφαρούλης» (Εκδόσεις Πατάκη). Το διαφορετικό ψάρι έγινε ο πιο διάσημος έλληνας σύγχρονος λογοτεχνικός ήρωας. Πέρα από την Ελλάδα και την Κύπρο οι περιπέτειές του μεταφράστηκαν και κυκλοφόρησαν στην Κορέα και στην Κίνα, ενώ έχουν μεταφραστεί και σε πολλές άλλες χώρες. Από τότε ο Βαγγέλης Ηλιόπουλος έχει γράψει πολλά βιβλία για παιδιά και νέους που ορισμένα επίσης κυκλοφορούν και σε άλλες χώρες. Θεωρείται ο συγγραφέας της αποδοχής του διαφορετικού και της αλληλοκατανόησης. Βιβλία του έχουν τιμηθεί με πολλά βραβεία.

Το 2013 ανακηρύχθηκε από την Ε.Ψ.Υ.Π.Ε. Αγγελιαφόρος Ψυχικής Υγείας στα σχολεία.

Από το 1994 είναι μέλος του Ελληνικού Τμήματος της IBBY - Κύκλος Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου, του οποίου υπήρξε πρόεδρος από το 2008 έως το 2015. Σήμερα συντονίζει την ομάδα *Ακτιβιστές Αναγνώστες*. Το Ελληνικό Τμήμα IBBY τον έχει ανακηρύξει Πρεσβευτή Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου 2018.

"Όλα μπορείς να τα ζήσεις σε ένα βιβλίο" , Βαγγέλης Ηλιόπουλος

Δράσεις καλλιέργειας της ενσυναίσθησης με άξονα τα βιβλία της "Τριλογίας της ενσυναίσθησης": "Το Γιατί των παιδιών φέρνει την ελπίδα" "Δεν", "Όλα μπορείς να τα ζήσεις σε ένα βιβλίο", όλα με εικονογράφηση της Έφης Λαδά. Με εργαλεία τη δημιουργική γραφή, τα εικαστικά και την εμψύχωση της ανάγνωσης γινόμαστε ... οι ήρωες από τα αγαπημένα μας βιβλία. Ζούμε τις ζωές τους, βλέπουμε με τα μάτια

τους, νιώθουμε με την ψυχή τους. Η ενσυναίσθηση είναι το μυστικό για την εξάλειψη των διακρίσεων, των ρατσιστικών συμπεριφορών, του εκφοβισμού. Αν γνωρίσουμε τον άλλο δεν είναι πλέον ξένος, δεν είναι πλέον απειλή. Άλλωστε ο "άλλος" μπορεί να είμαστε εμείς!

ΜΕΝΗΣ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ

Σκηνοθέτης που δραστηριοποιείται στη χρήση των οπτικοακουστικών μέσων στην εκπαίδευση. Εργάστηκε στην EPT ως σκηνοθέτης Στο πρόγραμμα «ΜΕΛΙΝΑ – Εκπαίδευση και Πολιτισμός» ήταν υπεύθυνος του εργαστηρίου οπτικοακουστικής έκφρασης και συντονιστής της ομάδας σχεδιασμού του εκπαιδευτικού υλικού. Είχε την ευθύνη του εκπαιδευτικού σχεδιασμού και της συγγραφής των συνοδευτικών εντύπων για το πρόγραμμα «ΠΑΜΕ ΣΙΝΕΜΑ;» του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης καθώς και των εντύπων που συνόδευαν τις προβολές ταινιών για σχολεία, του Διεθνούς Φεστιβάλ Οικολογικού Κινηματογράφου, ECOFILMS στη Ρόδο 2005, 2006 και 2008. Το 2010, στο σχεδιασμό των Προγραμμάτων Σπουδών για το Νέο Σχολείο που έγινε με ευθύνη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, πήρε μέρος ως υπεύθυνος του πεδίου "Πολιτισμός-Αισθητική Παιδεία" και ως υπεύθυνος του Προγράμματος Σπουδών για την Οπτικοακουστική Έκφραση. Συμμετέχει στην AMKE «Καρπός» (www.karposontheweb.org).

Εισήγηση - εργαστήριο: Μεταφορές έργων στον κινηματογράφο. Από το γραπτό, στο θεατρικό και στον οπτικοακουστικό λόγο

Από ένα κινηματογραφικό σενάριο μπορούν να προκύψουν πολλές, πολύ διαφορετικές ταινίες; Τι είναι κινηματογραφική αφήγηση μιας ιστορίας; Είναι η πλοκή της ή ο τρόπος που την αφηγούμαστε; Πώς γίνεται και τρεις διαφορετικοί σκηνοθέτες αφηγούνται με διαφορετικό τρόπο την ίδια ιστορία;

Ποια είναι τα εκφραστικά μέσα της κινηματογραφικής γλώσσας και τα βασικά εργαλεία της κινηματογραφικής αφήγησης; Τα ιδιαίτερα εκφραστικά μέσα του κινηματογράφου επηρεάζουν την κινηματογράφηση ή την τηλεοπτική μετάδοση μιας συγκεκριμένης θεατρικής παράστασης;

Τι μπορεί να σημαίνει μεταφορά ενός λογοτεχνικού έργου στον κινηματογράφο και τι μπορεί να σημαίνει μεταφορά ενός θεατρικού έργου στον κινηματογράφο;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Είναι εικαστικός, γραφίστας και καθηγητής οπτικής επικοινωνίας και σχεδίου. Είναι απόφοιτος ζωγραφικής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών Αθήνας, απόφοιτος Γραφιστικής της σχολής Γραφικών Τεχνών του ΤΕΙ Αθήνας και έχει εκπαιδευτεί και στο κινούμενο σχέδιο. Έχει πραγματοποιήσει δύο ατομικές εκθέσεις ζωγραφικής και έργα του βρίσκονται σε συλλογές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει λάβει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις στον χώρο των εικαστικών και του Design. Έχει εργαστεί στον χώρο της οπτικής επικοινωνίας, της εικονογράφησης και του κινούμενου σχεδίου.

Δίδαξε (2005-2012) στην Σχολή Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Είναι καθηγητής Οπτικής επικοινωνίας στον εκπαιδευτικό οργανισμό ΑΚΤΟ από το 2004 μέχρι και σήμερα ενώ από το 2012 είναι και διευθυντής του προγράμματος σπουδών του κλάδου Graphic Design της σχολής.

ΜΑΙΡΗ ΚΑΓΙΑΒΗ

Είναι εκπαιδευτικός και πιστοποιημένη εκπαιδεύτρια ενηλίκων. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης και διδάκτορας του ΕΑΠ στην Εκπαίδευση Ενηλίκων, με κατεύθυνση την αισθητική εμπειρία και τη μετασχηματίζουσα εκπαίδευση. Από το 1987 εργάζεται στην τυπική - μέση εκπαίδευση και από το 2004 απασχολείται στην εκπαίδευση ενηλίκων και κυρίως στα σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ως εκπαιδευτικός, ενώ από το 2010 έως το 2013 έχει ασκήσει καθήκοντα διευθυντή στο 1ο ΣΔΕ Κορυδαλλού.

Εισήγηση – εργαστήριο: Ετερότητα – έννοια του άλλου

Κατά τη διάρκεια της εισήγησης στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, θα γίνει μια σύντομη παρουσίαση της διδακτορικής διατριβής της (διάρκειας περίπου 20 λεπτών) και στη συνέχεια θα εφαρμοστεί βιωματικό εργαστήριο. Το εργαστήριο θα διερευνήσει το θέμα «ετερότητα – έννοια του άλλου», ενώ η επεξεργασία του θα γίνει με τεχνικές εφαρμογής της αισθητικής εμπειρίας και τεχνικές δραματοποίησης, όπως αυτές εφαρμόσθηκαν κατά την ερευνητική διαδικασία.

ΔΗΩ ΚΑΓΓΕΛΑΡΗ

Είναι θεατρολόγος, Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ. Σπούδασε στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου III του Παρισιού, Νέα Σορβόννη. Εκπόνησε τη διδακτορική διατριβή της στο Τμήμα Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του ΑΠΘ, με θέμα «Ελληνική Σκηνή και Θέατρο της Ιστορίας. 1936-1944. Οι θεσμοί και οι μορφές» (2003). Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συγκαταλέγονται οι όροι του μοντέρνου στο θέατρο, η σκηνική ερμηνεία του αρχαίου δράματος ή κριτική θεώρηση της σύγχρονης σκηνικής πράξης και το θέατρο για παιδιά. Έχει δημοσιεύσει μελέτες στην Ελλάδα και στη Γαλλία και έχει επιμεληθεί θεατρικές εκδόσεις και εκθέσεις. Είναι τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσικών και Θεατρικών Κριτικών. Από το 2006 μέχρι και το 2015 ήταν σύμβουλος του καλλιτεχνικού διευθυντή στο Ελληνικό Φεστιβάλ (Αθηνών και Επιδαύρου) και σήμερα είναι μέλος της Επιτροπής του Ευρωπαϊκού Βραβείου Θεάτρου και Διευθύντρια στην Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου.

Εισήγηση: Όψεις του θεάτρου για παιδιά

Εισαγωγή στη δραματολογική ανάλυση θεατρικών έργων για βρέφη, παιδιά και εφήβους.

Ανάγνωση αντίστοιχων βιντεοσκοπημένων παραστάσεων.

Το συγκεκριμένο μάθημα περιλαμβάνει μία πρόταση για τη διδακτική της αρχαίας δραματικής ποίησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι κεντρικοί άξονες της δραματουργίας και της παράστασης μπορούν να αναδειχθούν και να αφομοιωθούν αποτελεσματικότερα από τους μαθητές μέσω της αναφοράς στην πρόσληψη των έργων που διδάσκονται στο Γυμνάσιο (Ελένη του Ευριπίδη) και στο Λύκειο (Αντιγόνη του Σοφοκλή). Για το σκοπό αυτό, προτείνεται η διακειμενική προσέγγιση μεταξύ των τραγωδιών αυτών και των έργων του μεταγενέστερου θεάτρου (λ.χ. Αντιγόνη του Ανούιγ, Αντιγόνη του Μπρεχτ, Πάροδος Θηβών του Καμπανέλλη). Με τον τρόπο αυτό και μέσω του αντίστοιχου βιοθητικού υλικού, οι μαθητές θα είναι σε θέση να

αντιληφθούν την επιβίωση του αρχαίου δράματος και να αποτιμήσουν τα στοιχεία εκείνα που καθιστούν επίκαιρες τις αξίες των αρχαίων δραματικών έργων στις μέρες μας.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΘΑΡΙΟΥ

Αριστούχος απόφοιτος του ΤΜΕΤ του Παν/μίου Μακεδονίας, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (MA in Music/Contemporary Studies) και Διδάκτωρ του Μουσικού Τμήματος του Πανεπιστημίου του York, εμφανίζεται σε παραστάσεις όπερας, μουσικού θεάτρου, συναυλίες σύγχρονης μουσικής και συμφωνικού ρεπερτορίου στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α (Carnegie Hall, Concertgebouw, Κρατική Όπερα του Ρήνου, Opéra Comique). Είκοσι δύο δισκογραφικές εργασίες (BIS, Naïve, Naxos) και Διεθνές Βραβείο «*Orphée d'Or 2012* για την καλύτερη ηχογράφηση σύγχρονου λυρικού έργου». Μέλος της διεθνούς επιτροπής της Μουσικής Ακαδημίας και Διαγωνισμού Val d' Isère, είναι Καθηγήτρια στο Ωδείο Αθηνών και διδάσκουσα της Ειδίκευσης Μονωδίας στο Παν/μίο Μακεδονίας. Από το 2003-2011 δίδαξε το μάθημα «Φωνητική Εκπαίδευση του Ηθοποιού» στο Τμήμα ΤΘΣ στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Εισήγηση – εργαστήριο: Τραγούδι και μουσικό θέατρο

Το μάθημα περιλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες:

- Βασικές αρχές της τεχνικής του Τραγουδιού (θεωρία και πράξη),

ii) Θεωρητική και πρακτική προσέγγιση της θέσης του performer στο Μουσικό Θέατρο του 20ου και 21ου αιώνα (ιστορικό πλαίσιο, αισθητική προσέγγιση, τεχνικές, ρεπερτόριο).

ΕΛΕΝΑ ΚΑΙΑΦΑ

Είναι Θεατρολόγος απόφοιτος του Μεταπτυχιακού 'Drama and Theatre Education' του Warwick University (2012) και απόφοιτος του ΤΘΣ στο Ναύπλιο (2011) όπου σήμερα εκπονεί τη διδακτορική της διατριβή με θέμα τη Δραματική Τέχνη και την πρόληψη βίας.

Έχει εργαστεί ως δασκάλα Δραματικής Τέχνης σε σχολεία της Αιτωλοακαρνανίας και της Αχαΐας μέσω του προγράμματος "Διάπολης" δράση 3 του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων καθώς επίσης και στο ΚΔΑΠ-ΜΕΑ του Δήμου Πατρέων. Επιπλέον ήταν διδάσκουσα του μαθήματος 'θεατρικό παιχνίδι' στο Δημόσιο ΙΕΚ Πάτρας και έχει πραγματοποιήσει στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών (Ναύπλιο) σεμινάρια με θέμα "Η Δραματική Τέχνη και τα άτομα με ειδικές ανάγκες" καθώς και ένα μάθημα με θέμα "Η πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού μέσω της Δραματικής Τέχνης στην εκπαίδευση". Για το θέμα αυτό έχει δημοσιεύσει άρθρα της.

Εργαστήριο: Δραματική Τέχνη ως εργαλείο στην πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού.

Θα διερευνήσουμε μέσω του συνδυασμού θεωρίας και πρακτικής τη χρήση της Δραματικής Τέχνης ως εργαλείο στην πρόληψη του σχολικού εκφοβισμού. Θα εστιάσουμε στην σημασία των εργαλείων της ΔΤΕ όπως είναι το “teacher in role”, καθώς επίσης και στη θεωρία για την πρόληψη της σχολικής βίας του Dan Olweus. Το μάθημα θα περιέχει κυρίως δράση κατά την οποία θα στοχεύσουμε στην εμβάθυνση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε κοινωνικά θέματα που αφορούν την σχολική ζωή των μαθητών όλων των βαθμίδων.

ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ ΚΑΚΟΥΔΑΚΗ

Έχει διδάξει «Διδακτική του Θεάτρου, Θεωρία και Πρακτική» στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πάτρας, «Εμψύχωση κούκλας στο Νηπιαγωγείο» στο Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Βόλου και στο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Αθηνών. Έπισης στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο/ Λύκειο Γέρακα, στο ΣΔΕ Φυλακών Κορυδαλλού και σε δημόσια ΙΕΚ. Έχει διδάξει Ιστορία/ Δραματουργία Θεάτρου στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών και στη Δραματική σχολή Πράξη Επτά. Έχει διευθύνει θεατρικά εργαστήρια σε πανεπιστημιακά φεστιβάλ Θέατρου στην Επαναστατική Αγωγή Αθηνών (1997-2004). Συγγραφέας του Βιβλίου «Θέατρο-Θεατρική Αγωγή» του ΙΔΕΚΕ/Σχολεία Ενηλίκων και Διαδρομές Βιωματικής Μάθησης/Η βιωματική διδασκαλία της ιστορίας, εκδ. Κέδρος, 2011. Υπήρξε Σύμβουλος στο Φεστιβάλ Αθηνών και ιδρυτικό μέλος του Λυκείου Επιδαύρου για το οποίο εργάστηκε τρία χρόνια (2016-2019).

Εισήγηση – εργαστήριο: Ανεβάζοντας παραστάσεις για εφήβους.

Το μάθημα στοχεύει στην αποσαφήνιση του όρου εφηβικό θέατρο και στην αξιοποίηση κειμένων ως πρωταρχικού υλικού για τη δημιουργία παραστάσεων για εφήβους: από τα κριτήρια επιλογής ενός έργου, το θεατροπαιδαγωγικό υλικό, ως την προβολή της παράστασης.

Θα αξιοποιηθούν υλικά από παραστάσεις που έχει ανεβάσει η ομάδα εφηβικού θεάτρου 4frontal σε σκηνοθεσία Τζωρτζίνας Κακουδάκη που διδάσκονται στο σχολείο (Αντιγόνη Σοφοκλή, Όρνιθες Αριστοφάνη, Όνειρο Καλοκαιρινής νύχτας Σαΐξηρ, Φάουστ Γκαίτε), σύγχρονα κείμενα (Το ξύπνημα της άνοιξης Βέντεκιντ), καθώς λογοτεχνικά κείμενα (Αιολική Γη Η. Βενέζη, Ερόικα Κ. Πολίτη) και κείμενα/αποσπάσματα των λογοτεχνικών βιβλίων του ΟΕΔΒ Γυμνασίου.

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΑΛΔΗ

Καθηγήτρια στο ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με γνωστικό αντικείμενο «Παιδαγωγικά: Διδακτική Μεθοδολογία». Πτυχιακές σπουδές στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα και Διδακτορικό Δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο του Sussex της Αγγλίας (με υποτροφία του I.K.Y.). Έχει πλούσια διδακτική εμπειρία στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα από το 2000 και διδακτική εμπειρία σε δημόσια δημοτικά σχολεία της Αγγλίας (1997-2000). Έχει μεγάλη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα και το δημοσιευμένο έργο της περιλαμβάνει άρθρα σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά και σε πρακτικά διεθνών και ελληνικών συνεδρίων. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στη διαθεματικότητα και τη διδακτική μέθοδο project, την ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση και την εκπαίδευση υποψήφιων εκπαιδευτικών.

Εισηγήσεις: Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας

Σκοπός των εισηγήσεων είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών φοιτητών με τις σημαντικότερες και συχνότερες μορφές ποιοτικής έρευνας. Η διάρθρωση του μαθήματος βασίζεται στα παρακάτω:

Φαινομενολογία-Ερμηνευτική, Εθνογραφία, Βιογραφική μελέτη (αφηγήσεις ζωής), Θεμελιωμένη θεωρία (Grounded Theory), Μελέτη περίπτωσης.

Τεχνικές συλλογής δεδομένων. Συνέντευξη, παρατήρηση, αφηγήσεις και αναπαραστάσεις, ντοκουμέντα.

Ηθικά ζητήματα της έρευνας

Ανάλυση των ποιοτικών δεδομένων

Ζητήματα εγκυρότητας κι αξιοπιστίας της ποιοτικής έρευνας

Παρουσίαση αποτελεσμάτων ποιοτικής έρευνας

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΛΤΣΟΥ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε θεατρικό φωτισμό και σκηνογραφία στο Τμήμα Θεάτρου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου. Ως σχεδιάστρια φωτισμού έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, το Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννη, και άλλους θεατρικούς χώρους της Ελλάδας και του εξωτερικού.

Από το 2011 μέχρι το 2012, εργάστηκε δίπλα στο Γιώργο Τέλλο, ως βοηθός σχεδιαστή φωτισμού, σε μεγάλο αριθμό θεατρικών, μουσικών και χορευτικών παραστάσεων στο Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, το θέατρο Badminton, το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης.

Εισήγηση – προβολές: Σχεδιασμός θεατρικού Φωτισμού

Ποια η σημασία του σχεδιασμού φωτισμών σε μια θεατρική παράσταση; Πώς προσεγγίζουμε ένα θεατρικό κείμενο; Τι είναι το φωτιστικό πλάνο; Πώς συνεργαζόμαστε με το σκηνοθέτη και τους υπόλοιπους συντελεστές; Ο φωτισμός μιας θεατρικής παράστασης είναι ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς συντελεί στη δημιουργία χώρου και στην ανάδειξη της εικόνας κάθε σκηνικού αντικειμένου και φυσικά του ηθοποιού. Εκτός, όμως, από το εικαστικό - αισθητικό αποτέλεσμα, η σπουδαιότητα του φωτισμού έγκειται στη δημιουργία ατμόσφαιρας, συναίσθημάτων, και αποσκοπεί στην ενίσχυση της δραματουργίας του έργου. Ο θεατρικός φωτισμός αποτελεί, πλέον, αναπόσπαστο κομμάτι μιας παράστασης και το φως είναι το μέσο της καλλιτεχνικής δημιουργίας.

TZENΗ ΚΑΡΑΒΙΤΟΥ

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στη Σύγχρονη Θεατρική Πρακτική στο University of Essex και στο Royal Holloway University of London.. Ιδρυτικό και ενεργό μέλος του Πανελλήνιου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, διετέλεσε μέλος του Δ.Σ και πήρε μέρος στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πολλών επιμορφωτικών προγραμμάτων του. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού «εκπαίδευση και θέατρο». Συμμετείχε στην ομάδα συγγραφής του Το Πορτοκάλι με την Περόνη-Θεατρικές ασκήσεις και δημιουργικές δραστηριότητες (2005), έγραψε το Young Theatre Voices

2007: Ancient myths and contemporary life (2007), επιμελήθηκε το ... κι εμείς καλύτερα: 33 «Καλλιτεχνικά» παραμύθια (2013) κ.ά. Από το 1990 μέχρι πρόσφατα εργάστηκε ως φιλόλογος στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Εισήγηση – εργαστήριο: Τίτλος θεατρικού εργαστηρίου: «Η δική μας Αντιγόνη»

ΡΕΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Σπουδές Νηπιαγωγικής, επίσης Φιλοσοφίας - Παιδαγωγικών - Ψυχολογίας στη Φιλοσοφική Αθηνών και σπουδές Δραματοθεραπείας στην Αγγλία. Εργασία ως νηπιαγωγός, δραματοθεραπεύτρια και εκπαιδεύτρια ενηλίκων θεατρικών παιδαγωγών σε Αθήνα.

Εργαστήριο 1: Ενδυναμώνοντας την ομάδα

Στο μάθημα αυτό θα διερευνήσουμε, με την βοήθεια παιγνιωδών και θεατρικών τεχνικών, διάφορους τρόπους με τους οποίους ο/η παιδαγωγός και εμψυχωτής μπορεί να ενθαρρύνει το σύνολο των παιδιών που συντονίζει να αποκτήσει μια συνεργατική και ομαδική νοοτροπία, η οποία έχει κεφαλαιώδη σημασία για την συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη των παιδιών αυτής της ηλικίας.

Εργαστήριο 2 : Ένα ταξίδι προς τον εαυτό Η προσέγγισή μας αποτελεί ένα ταξίδι διερεύνησης και αποκάλυψης χρησιμοποιώντας θεατρικές και άλλες μορφές «φτωχής» έκφρασης.

ΙΩΑΝΝΑ ΚΑΡΑΜΑΝΟΥ

Επίκουρη καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου στο γνωστικό αντικείμενο της αρχαίας τραγωδίας και σήμερα Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Φιλολογίας στο ΑΠΘ. Αριστούχος απόφοιτος του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος μεταπυχιακού τίτλου από το Πανεπιστήμιο του Cambridge και διδακτορικού τίτλου από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (University College London). Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Euripides: Danae and Dictys* (Munich-Leipzig 2006, Walter De Gruyter). Έχει εκπονήσει πολλές επιστημονικές μελέτες για τις αποσπασματικώς παραδεδομένες τραγωδίες του Ευριπίδη, για την πρόσληψη της αρχαίας τραγωδίας, για λογοτεχνικούς παπύρους και για τις εικονογραφικές μαρτυρίες. Οι εργασίες της έχουν δημοσιευθεί σε διεθνείς συλλογικούς τόμους και διεθνή περιοδικά.

Εισήγηση στο Βουλευτικό: Η πρόσληψη του αρχαίου δράματος ως πρόταση για τη διδασκαλία των μαθημάτων της δραματικής ποίησης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Κατάγεται από το Αμάρι. Είναι αφηγήτρια ιστοριών με ειδίκευση στα παραδοσιακά παραμύθια, τους ελληνικούς μύθους και τα εργαστήρια αφήγησης. Η Στέλλα μεγάλωσε με τους μύθους και τους θρύλους Ελλήνων θεών και ηρώων, χωρίς όμως να έχει πλήρη συνείδηση της δυναμικής τους μέχρι που σπούδασε Αφήγηση. Τώρα με τη δουλειά της μοιράζεται το πάθος της με ενήλικες και παιδιά από την Αγγλία και την Ελλάδα. Εργάζεται στην Αγγλία, στο International School of Storytelling, στην Ελλάδα, την Κύπρο και την Τουρκία στις Σχολές

Παραμυθιού Αθήνας, Κύπρου και Τουρκίας, δίνοντας παραστάσεις για ενήλικες και καθοδηγώντας βιωματικά εργαστήρια.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΑΤΣΗΣ

Είναι Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καθηγητής Στατιστικής στο Τμήμα Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Έχεις τελειώσει το Μαθηματικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη συνέχεια έχει πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές και διδακτορικές σπουδές στη Στατιστική στο George Washington University στις Η.Π.Α. Έχει διδάξει στα Πανεπιστήμια Αιγαίου,

Κύπρου και Toledo στο Οχάιο των ΗΠΑ. Επίσης έχει διατελέσει ερευνητής στο Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας καθώς και στην Παγκόσμια Τράπεζα σε θέματα εκπαιδευτικής έρευνας.

Εισηγήσεις: Ποσοτική ανάλυση και στατιστικό λογισμικό

Αρχικά θα γίνει μία εισαγωγή σε θέματα ποσοτικής ανάλυσης όπου θα καταγράφονται οι διάφορες κατηγορίες τεχνικών που χρησιμοποιούνται. Στη συνέχεια θα δοθεί έμφαση στην παρουσίαση συγκεκριμένων δεικτών και κριτηρίων όπως πίνακες, περιγραφικά διαγράμματα, μέσος όρος και τυπική απόκλιση. Στο τέλος των μαθημάτων οι φοιτητές θα αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με τη χρήση στατιστικού λογισμικού. Η ανάπτυξη των παραπάνω εννοιών θα γίνεται με τη χρήση εφαρμοσμένων παραδειγμάτων αφού σκοπός είναι οι φοιτητές να κατανοήσουν την πρακτική χρησιμότητα των ποσοτικών μεθόδων.

ΚΑΡΟΛΙΝΑ ΚΑΡΤΕΡ

Η Καρολίνα Κάρτερ τελείωσε το σχολείο το 2005, όπου πήγε στην Θεσσαλονίκη να σπουδάσει στην σχολή κινηματογράφου της καλών τεχνών. Στα χρόνια των σπουδών της έκανε εθελοντικά μαθήματα δημιουργικής απασχόλησης στο Κέντρο Υποστήριξης Νέων ΑΡΣΙΣ, καθώς αναλάμβανε Κυριακές παραμυθιού σε παιδότοπους. Το 2008 πέρασε στην δραματική σχολή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, όπου τελείωσε το 2011. Την ίδια χρονιά έπαιξε στην παράσταση „Το όνειρο του Χάιμε“ σε σκηνοθεσία Γιάννη Ρήγα στο Κρατικό Θέατρο. Το 2012 κατέβηκε στην Αθήνα όπου και έπαιξε στα „Πικρά δάκρυα της Πέτρα Φον Καντ“ σε σκηνοθεσία Ν. Καραγέωργου, καθώς και στην παράσταση „Eponymous“ με την ομάδα υπό το μηδέν του Ν. Καραγέωργου. Το 2013, με την ίδια ομάδα ανεβάσανε το „Βαιμάρη 2013“, ενώ έπαιξε στην παιδική παρασταση „το μυστικό του βασιλιά“ όπου ανέβηκε δύο χρονιές σε σκηνοθεσία Θ. Ματίκας. Την ίδια χρονιά συμμετείχε στην παράσταση „Μερσιέ και Καμιέ“ σε σκηνοθεσία Γ. Κακλέα στο Φεστιβάλ Αθηνών. Το 2014 έπαιξε στην παράσταση „Καλώς ήρθατε ντεντέκτιβ Πουαρώ“ σε σκηνοθεσία Φ. Λύτρα. Καθώς επίσης αναλάμβανε παρουσιάσεις βιβλίων. Τις χρονιές 2012/2014 συνεργάστηκε με

την Ελληνοφρένεια, όπου συμμετείχε στην ταινία “Από το Πασοκ στο χειρότερο” και σε κάποια από τα επεισόδια που έκαναν στον ALPHA. Το 20014/2015 έκανε δύο θεατρικά-βιωματικά σεμινάρια στο Παιδαγωγικό Πανεπιστήμιο Ρόδου. Με θέμα η Οδύσσεια του Καβάφη και θεατρικές ασκήσεις στην παιδαγωγική διαδικασία αντίστοιχα. Εκείνη την εποχή δούλευε στα Εκπαιδευτήρια Ροδίων Παιδεία, όπου έκανε μία παράσταση με εφήβους με θέμα τον έρωτα. Επίσης βοηθούσε στα θεατρικά μαθήματα και στις παραστάσεις που έγιναν στο σχολείο εκείνη την χρονιά. Στο τέλος του 2015 πήγε στο Λονδίνο όπου σπούδασε „Devising theater“ στην LISPA (London International School of Performing Arts).Το 2016-2020 σπούδασε στο Βερολίνο την τεχνική Αλεξάντερ. Τα τελευταία δύο χρόνια διοργάνωνε με τον καθηγητή της Jörg Asshoff σεμινάρια της τεχνικής σε δημόσιες υπηρεσίες στο Βερολίνο. Το 2018 ξεκίνησε το μεταπτυχιακό της“Integral Movement and Performance Practice“ στην LISPA σε συνεργασία με το Rose Bruford College. Το 2019 έγραψε, έπαιξε και παρουσίασε τον μονόλογο „Μήδεια“ στα EDEN studios, καθώς στον ίδιο χώρο παρουσίασε μία σειρά 3 παραμυθιών που έχει γράψει. Την ίδια χρονιά οργάνωσε με τον καθηγητή της ένα εφταήμερο σεμινάριο της τεχνικής Αλεξάντερ στην Κέα. Σήμερα δουλεύει την τεχνική σε ομαδικά και ατομικά μαθήματα, καθώς τελειώνει το μεταπτυχιακό της.

Περιγραφή του εργαστηρίου.

Ο σκοπός του εργαστηρίου είναι η εισαγωγή της Τεχνικής Αλεξάντερ στους μεταπτυχιακούς του ΤΘΣ και πώς ορισμένα από τα εργαλεία που θα δοθούν, μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε θεατρικές ασκήσεις.

Στο σεμινάριο αυτό θα παρουσιαστούν οι αρχές της Τεχνικής Αλεξάντερ. Η σωστή χρήση του σώματος, η αυτογνωσία της κίνησης και η αντίληψη του χώρου αλλάζει τον τρόπο που σκεφτόμαστε και συνεπώς τον τρόπο που απαντάμε στα εξωτερικά ερεθίσματα. Με τον όρο „χρήση“ εννοείται ο συντονισμός των μυών,η κιναισθητική ικανότητα και η σκέψη.

Στο βιωματικό σεμινάριο οι σπουδαστές θα έρθουν αντιμέτωποι με ερωτήσεις όπως:

Πώς μπορώ να διαχειριστώ την ένταση του μυοσκελετικού συστήματος; τι χαρακτηρίζεται ως κακή στάση; Τι είναι η συνήθεια και πώς μπορώ να την κατευθύνω

με νέους τρόπους; Πώς μπορώ να εισβάλω στο νευρικό σύστημα, με στόχο να ηρεμήσει και να αφήσει το μυοσκελετικό σύστημα να αυτοοργανωθεί; Πόσο σημαντική είναι η αυτοπαρατήρηση και ποιά η συμβολή της στην δημιουργική διαδικασία;

Στις δύο πρώτες ώρες του μαθήματος θα δουλευτούν μία σειρά κινητικών μοτίβων όπου ο/η σπουδαστής/ρια θα κληθεί να εμβαθύνει στις λεπτομέρειες της κινητικής του/της λειτουργίας. Η εργασία γίνεται έντονη και προσωπική. Θα δοθούν κατευθύνσεις με λεκτικό τρόπο και με διακριτικό (εξ αποστάσεως) πλησίασμα. Στον υπόλοιπο διδακτικό χρόνο, οι σπουδαστές θα κληθούν να παρατηρήσουν τη δική τους κίνηση, καθώς και την κίνηση των υπολοίπων στο χώρο. Αυτό θα επιτευχθεί με απλές θεατρικές ασκήσεις καθοδηγούμενες από κατευθύνσεις της τεχνικής Αλεξάντερ. Το μάθημα θα κλείσει με μία συζήτηση, όπου ο κάθε ένας από τους σπουδαστές θα μοιραστεί με την ομάδα την εμπειρία του, καθώς επίσης θα υπάρξει χρόνος για ερωτησεις.

Στόχοι

Οι στόχοι είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές της σχολής καλύτερα το σώμα τους, την κίνησή τους και τις συνήθειές τους. Επίσης να συντονισθεί το μυοσκελετικό τους σύστημα και να καλλιεργηθεί η κιναισθητική τους ικανότητα. Με την αποσυμφόρηση της περιπτής έντασης το σώμα γίνεται εύπλαστο και εύκαμπτο, δίνοντας την δυνατότητα να εισέλθει ελεύθερο στη δημιουργική διαδικασία.

ΑΛΕΞΗΣ ΚΟΚΚΟΣ

Σπούδασε Νομικά και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Paris VIII. Πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση του θεσμού της Λαϊκής Επιμόρφωσης (1981-1987), του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης και Εκπαίδευσης / ΙΔΕΚΕ (Πρόεδρος 1995-1997) και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, στο οποίο σήμερα είναι Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Έγινε επιστημονικός υπεύθυνος του εθνικού προγράμματος της εκπαίδευσης των 10.000 εκπαιδευτών επαγγελματικής κατάρτισης (2003-2009) και υπήρξε μέλος της συντονιστικής επιτροπής του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης του Υπουργείου Παιδείας. Είναι Πρόεδρος της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Έχει γράψει 8 βιβλία και 40 κείμενα για την εκπαίδευση ενηλίκων, που δημοσιεύτηκαν σε ελληνικά και ξένα περιοδικά όπως και σε συλλογικούς τόμους των εκδοτικών οίκων (Jossey-Bass και Sense).

Εισήγηση - εργαστήριο: Αξιοποίηση της Τέχνης στην Εκπαίδευση ενηλίκων: Η μέθοδος Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία»

Στην αβέβαιη, συνεχώς μεταβαλλόμενη σύγχρονη πραγματικότητα χρειάζεται να μπορούμε να σκεφτόμαστε κριτικά, ώστε να αντιμετωπίζουμε δημιουργικά τις αλλαγές και να διαμορφώνουμε αυτοδύναμα την πορεία μας. Η εκπαίδευση ενηλίκων, και ιδιαίτερα το θεωρητικό ρεύμα της Μετασχηματίζουσας Μάθησης, μπορεί να συμβάλει στην πραγμάτωση αυτού του στόχου. Η μέθοδος «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία» προτείνεται γιατί συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Αξιοποιεί έργα τέχνης προκειμένου να αναπτύσσεται κριτικός στοχασμός επάνω σε στερεοτυπικές ιδέες και παραδοχές.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΟΝΔΗΣ

Γεννήθηκε στον Πειραιά, εργάστηκε στο Βέλγιο και εγκαταστάθηκε στην Αργολίδα το 1988. Σπούδασε Κοινωνιολογία και Κοινωνική Ανθρωπολογία. Είναι διδάκτωρ Κοινωνικών Επιστημών του Καθολικού Πανεπιστημίου της Λουβαίν (Βέλγιο). Έχει την ανώτερη πιστοποίηση παιδαγωγικής και επιστημονικής επάρκειας της Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Βραβεύεται το 2005 από τη Γ.Γ. Επικοινωνίας/Ενημέρωσης για την έρευνα «Ο κόσμος της εργασίας : Όψεις, Χρόνοι, Χώροι». Έχει παρουσιάσει σε Συνέδρια και περιοδικά κοινωνιολογικές και ανθρωπολογικές έρευνες. Έχει εκδώσει μελέτες, τουριστικό οδηγό και περισσότερες από είκοσι ερευνητικές εκθέσεις και επιστημονικές ανακοινώσεις σε συνέδρια. Δίδαξε στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Εργάστηκε για τρία χρόνια στο Πανεπιστήμιο του Αιγαίου (Τμήμα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας) και για δέκα χρόνια στο ΤΕΙ Καλαμάτας (Τμήμα Τοπικής Αυτοδιοίκησης). Διετέλεσε Διευθυντής του Σχολείου Δεύτερης Ευκαιρίας Ναυπλίου και μέχρι τον Ιούνιο 2019 ήταν Οργανωτικός Συντονιστής του Περιφερειακού Κέντρου Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) Πελοποννήσου. Σήμερα ανήκει στο διδακτικό προσωπικό (Ε.ΔΙ.Π) του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΚΟΤΑΡΙΝΟΥ

Είναι καθηγήτρια μαθηματικών στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο Γέρακα. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη Διδακτική των Μαθηματικών

και διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με θέμα τη διδασκαλία των μαθηματικών μέσα από τη χρήση τεχνικών της "Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση" (Drama in Education). Έχει παρακολουθήσει επιμορφώσεις και έχει επίσης συμμετάσχει ως επιμορφώτρια σε εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας των μαθηματικών, σε συνέδρια με εισηγήσεις που αφορούν στην αξιοποίηση της Λογοτεχνίας, του Θεάτρου, της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση και της Ρητορικής στη διδασκαλία των Μαθηματικών.

Εισήγηση – εργαστήριο: Μαθηματικά, ΔΤΕ και η Αντιγόνη του Σοφοκλή

(Παραδείγματα εφαρμογής τεχνικών ΔΤΕ στη διδασκαλία των Μαθηματικών και βιωματικό εργαστήρι για τη διδασκαλία των Μαθηματικών μέσω ΔΤΕ).

Θεατρικό εργαστήριο – διδακτική πρακτική συνολικής θεώρησης της Αντιγόνης του Σοφοκλή στο σχολείο. Ο δάσκαλος, ως εμψυχωτής, οδηγεί τους μαθητές σε μια δημιουργική διαδικασία σωματοποίησης-οικειοποίησης του κειμένου, μέσα από την οποία τα παιδιά ανακαλύπτουν βιωματικά, ενεργητικά, ατομικά και συλλογικά τη θεατρικότητά του και συνδέονται μαζί του ως συνδημιουργοί νοήματος και εν δυνάμει καλλιτεχνικού προϊόντος. Η διδακτική πρόταση αξιοποιεί το «θέατρο εικόνων» του Α. Μποάλ, καθώς και τεχνικές του Θεάτρου στην εκπαίδευση, και στηρίζεται θεωρητικά στις παιδαγωγικές αρχές των Ντιούι, Βιγκότσκι, Πάουλο Φρέιρε, Ντόροθυ Χέθκοτ και σε θεωρίες πρόσληψης και κοινού.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΩΣΤΗ

Εργάζεται ως εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Είναι απόφοιτος της Φιλοσοφικής Αθηνών και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (M.A.) από το Μ.Π.Σ. *Μουσειακές Σπουδές* του Ε.Κ.Π.Α. Έχει εκπονήσει στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου Διδακτορική Διατριβή με θέμα τη χρήση της Δραματικής Τέχνης στη διδασκαλία της Ιστορίας καθώς και Μεταδιδακτορική εργασία. Έχει υπηρετήσει ως υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής, θέση από την οποία ανέπτυξε πλήθος επιμορφωτικών σεμιναρίων για εκπαιδευτικούς με θέμα τον εκπαιδευτικό ρόλο του Μουσείου και την αξιοποίηση εναλλακτικών διδακτικών μεθόδων, όπως η Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση. Έχει δημοσιεύσει σχετικά άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά κι έχει κάνει εισηγήσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Παράλληλα, σκηνοθετεί παραστάσεις νεανικών εφηβικών ομάδων.

Εισήγηση 1η: Δραματική Τέχνη και Ιστορική Ενσυναίσθηση στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν θεωρητικά και κυρίως πρακτικά μια διδακτική πρόταση για την προσέγγιση του μαθήματος της Ιστορίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ξεκινώντας από τη θεωρητική βάση της επιστημολογίας της Ιστορίας για την έννοια της Ιστορικής Ενσυναίσθησης ως διερεύνησης του ιστορικού παρελθόντος μέσα από την οπτική των ιστορικά δρώντων υποκειμένων, στόχος του μαθήματος είναι να καταδείξει τη σχέση που έχει η χρήση τεχνικών της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση με την καλλιέργεια τόσο της ιστορικής κατανόησης των μαθητών όσο και του ενδιαφέροντος για την ίδια την Ιστορία.

Εισήγηση 2η: Μουσείο και Τρίτη Ηλικία: Το μουσείο ως χώρος κοινωνικής προσφοράς

Οι συμμετέχοντες θα παρακολουθήσουν πρακτικά την ανάπτυξη ενός μουσειοπαιδαγωγικού προγράμματος με ηλικιωμένους συμμετέχοντες, αποκλεισμένους για ποικίλους λόγους από τα προϊόντα φορέων πολιτιστικής αναφοράς. Το πρόγραμμα, στηριγμένο στη μεθοδολογία της ανάκλησης μνήμης στο αρχαιολογικό μουσείο, έχει τη μορφή project και αναπτύσσεται αγγίζοντας τομείς, όπως η διαγενεακή επαφή και το θέατρο στην κοινωνική του διάσταση.

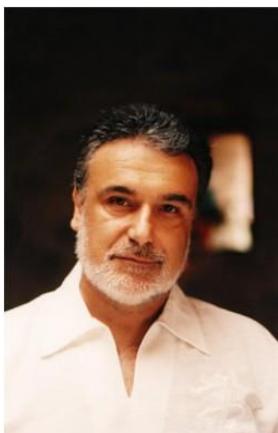
ΟΛΓΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Είναι ψυχολόγος, ειδικεύεται στη συμβουλευτική & ψυχοθεραπεία ενηλίκων και εφήβων. Σπούδασε Παιδαγωγικά στην Ελλάδα συνέχισε στην Ψυχολογία στο Λονδίνο (Middlesex University) και ολοκλήρωσε τη μεταπτυχιακή της ειδίκευση (Msc) στην Ψυχολογία της Υγείας. Στη συνέχεια επέστρεψε στην Ελλάδα και απέκτησε Διδακτορικό τίτλο στην Κλινική Ψυχολογία από το ΕΚΠΑ, Πρόγραμμα Ψυχολογίας με θέμα, Προβλήματα Ψυχικής υγείας ανήλικων παραβατών εγκλείστων σε Σωφρονιστικά Καταστήματα.

Κατά την τελευταία 15ετία βρίσκεται σε συνεχή ψυχοθεραπευτική εκπαίδευση και εποπτεία. Έχει κάνει μετεκπαίδευση στη γνωσιακή συμπεριφοριστική ψυχοθεραπεία από το Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς (Ι.Ε.Θ.Σ) και στη συστημική ψυχοθεραπεία από το Συστημικό Ινστιτούτο Θεσσαλονίκης (Σ.Ι.Θ). Έχει εργασθεί ως καθηγήτρια ψυχολογίας στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικών και Τεχνολογικών Εφαρμογών, έχει πραγματοποιήσει εισηγήσεις για την παραβατικότητα ανηλίκων στο Ινστιτούτο Έρευνας και Θεραπείας της Συμπεριφοράς, σε εργαζόμενους των Κέντρων πρόληψης του OKANA και αλλού.

ΣΤΕΛΙΟΣ ΚΡΑΣΑΝΑΚΗΣ

Σπούδασε ιατρική στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (ΑΠΘ), θέατρο στην Επιθεώρηση Δραματικής Τέχνης με την Ρούλα Πατεράκη και δραματοθεραπεία στο English Institute of Dramatherapy και στην Ένωση δραματοθεραπευτών και παιγνιοθεραπευτών Ελλάδος (ΕΔΠΕ), της οποίας αποτελεί ιδρυτικό μέλος. Εργάζεται ως ψυχίατρος, ψυχοθεραπευτής, δραματοθεραπευτής και σκηνοθέτης. Διευθυντής του θεραπευτικού κέντρου απεξάρτησης «ΘΗΣΕΑΣ», του Δήμου Καλλιθέας. Δημιουργός του «Ινστιτούτου Δραματοθεραπείας ΑΙΩΝ», που από το 1994 παρέχει εκπαίδευση, έρευνα και θεραπεία.

Υπεύθυνος της εκδοτικής σειράς δραματοθεραπείας «Ρόλοι στη ζωή-ρόλοι στο θέατρο». Ιδρυτικό στέλεχος και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Δραματοθεραπευτών (EFD). Έχει σκηνοθετήσει θεατρικές παραστάσεις. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις και εργαστήρια σε πολλά συνέδρια και έχει τιμηθεί με το διεθνές βραβείο EATI “Participant of the year” το 2001. Είναι συνιδρυτής και καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Νάξου.

Εισήγηση – εργαστήριο: Δραματοθεραπεία με στόχο την επικοινωνία.

Η μέθοδος της δραματοθεραπείας αξιοποιείται όχι μόνον σε κλινικούς χώρους, αλλά και στην εκπαίδευση και γενικότερα σε διαδικασίες δια βίου μάθησης.

Στο πρώτο μέρος θα παρουσιάσουμε μοντέλα και τεχνικές της δραματοθεραπείας και ποικίλες εφαρμογές της με διαφορετικούς πληθυσμούς.

Στο δεύτερο μέρος οι συμμετέχοντες θα γνωρίσουν βιωματικά τη διεργασία ανάμεσα σε δύο υποομάδες με στόχο την επικοινωνία, βασισμένη στο θεατρικό κείμενο του Harold Pinter «Βουνίσια γλώσσα».

ΙΩΑΝΝΑ ΚΥΡΙΤΣΗ ΤΖΙΩΤΗ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Πάντειο Πανεπιστήμιο (Τμήμα Πολιτικών Επιστημών), στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία), στη Διετή μετεκπαίδευση του Μαρασλείου Διδασκαλείου, στο Γαλλικό Ινστιτούτο (Sorbonne), στις Επιστήμες Πληροφορίας - Επικοινωνίας (β' επιπέδου).

Εργάστηκε ως νηπιαγωγός. Υπήρξε υπεύθυνη της Παιδαγωγικής Ομάδας του Κ.Π.Ε. Σπετσών. Έχουν εκδοθεί πενήντα οκτώ τίτλοι βιβλίων της για παιδιά, εφήβους, νέους αναγνώστες. Η ιστορία της με τίτλο «Η Μπουγάδα του Αϊ-Βασίλη» εκδ. Παπαδόπουλος, έχει μεταφραστεί στα κορεάτικα. Είναι μέλος της Γυναικείας Λογοτεχνικής Συντροφιάς. Έχει βραβευτεί με μετάλλιο, από την UNESCO, Τμήμα Πειραιώς- Νήσων. Είναι παντρεμένη, μητέρα μιας κόρης.

Γράφοντας παραμυθοϊστορίες

Όταν ένας δράκος που ζωγραφίζει καρδούλες στα δάση, μια μάγισσα που με τους κουραμπιέδες της αλλάζει τον πλανήτη γη, ένας φοβερός γίγαντας, μια μελισσούλα και ο Λίνο παπαγαλίνο που νοιάζεται για την ανακύκλωση, τρυπώσουν μέσα στο μυαλό κάποιου, τότε μπορεί να γεννηθεί μια ιστορία για παιδιά.

Μονάχα που αυτός ο κάποιος χρειάζεται να γράφει με ένα μολύβι φτιαγμένο από φτερό καρχαρία. Πάνω από όλα όμως πρέπει, να μπορεί ακόμα να ονειρεύεται, να φαντάζεται, να σκαρφαλώνει στα σύννεφα και να χαίρεται το κάθε τι, όπως ακριβώς κάνουν τα παιδιά.

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι άραγε να γράψει κανείς για παιδιά; Να δημιουργήσει με τη φαντασία του ιστορίες με δράση, περιπέτεια, ανατροπές, χιούμορ. Ιστορίες που οι λέξεις τσαλακωμένες βγάζουν αστείους ήχους, ενώ αφήνουν το παιδί να μπει στη θέση των ηρώων για να δει τον κόσμο με τα δικά τους αισιόδοξα μάτια; Άσχετα με τη δυσκολία ή την ευκολία που παρουσιάζει, σίγουρα το γράψιμο για μικρούς είναι μια διαδικασία μαγική.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΛΕΟΝΤΑΡΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής του ΤΘΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Σπούδασε Νεοελληνική φιλολογία στο ΑΠΘ. Είναι διδάκτορας Συγκριτικής Γραμματολογίας στο Πανεπιστήμιο Paris X-Nanterre. Παρακολούθησε μαθήματα ιστορίας και κοινωνιολογίας του κινηματογράφου στην E.H.E.S.S. στο Παρίσι. Συμμετείχε επίσης σε εργαστήρια σκηνοθεσίας του Ανατόλι Βασίλιεφ. Στο Πανεπιστήμιο στο Ναύπλιο διδάσκει Σκηνοθεσία και Υποκριτική.

Ως σκηνοθέτης στον κινηματογράφο εργάζεται από το 1987 έως το 2004. Έχει τιμηθεί με το Α' Κρατικό Βραβείο ταινίας μικρού μήκους (1994, 1996) και το Α' Κρατικό Βραβείο καλύτερης ταινίας ντοκιμαντέρ (2002). Μετά το 2004 στρέφεται στην θεατρική σκηνοθεσία. Ιδρυτικό μέλος της θεατρικής ομάδας Θίασος Κανιγκούντα. Από το 2005 υπογράφει συνεχώς θεατρικές σκηνοθεσίες και θεατρικές μεταφράσεις, συνεργαζόμενος μεταξύ άλλων στην Ελλάδα με το Εθνικό Θέατρο, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και άλλα. Συνεργάζεται επίσης με θεατρικούς οργανισμούς στο εξωτερικό όπως το Festival Avignon OFF, το Festival Chantiers d'Europe, το Heidelberger

Stuckemarkt Festival και το Between the Seas Festival στη Νέα Υόρκη.

Εισήγηση – εργαστήριο: The Viewpoints and Composition

Τι ακριβώς είναι τα Viewpoints; Η βασική πηγή αναφοράς για να αποσαφηνίσει κανείς το περιεχόμενο αυτής της μεθόδου εξάσκησης των ηθοποιών, είναι η εργασία που υπογράφεται από τους ίδιους τους εμπνευστές της:

Anne Bogart and Tina Landau, (2005) *The Viewpoints Book: Practical Guide to Viewpoints and Composition*, Theatre Communications Group, New York.

Επηρεασμένη άμεσα από τις μετα-μοντέρνες αναζητήσεις της τέχνης του Χορού, όπου, μετά τη δεκαετία του 1960, η απαίτηση για κοινωνικοπολιτικά μηνύματα και χορευτική δεξιοτεχνία δίνει τη θέση της σε έννοιες όπως η εσωτερική παρόρμηση, και η σωματική αλληλεπίδραση, η μέθοδος των Viewpoints αποτελεί πολύτιμο εργαλείο τόσο για τον επαγγελματία ηθοποιό όσο και για τον δάσκαλο της θεατρικής αγωγής σε μαθητές γυμνασίου.

ΑΝΝΑ ΛΥΔΑΚΗ

Καθηγήτρια στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών. Έχει σπουδάσει παιδαγωγικά, κοινωνιολογία και κοινωνική λαογραφία. Έχει διενεργήσει επιτόπιες ποιοτικές έρευνες σε περιοχές όπου διαμένουν Τσιγγάνοι, σε γυναικείο μοναστήρι, σε Πομακοχώρια, στη Λέρο. Έχει συγγράψει τα βιβλία:

Μπαλαμέ και Ρομά. Οι Τσιγγάνοι των Άνω Λιοσίων, Καστανιώτης 1997.

Οι Τσιγγάνοι στην πόλη. Μεγαλώνοντας στην Αγία Βαρβάρα, Καστανιώτης 1998.

Ποιοτικές μέθοδοι της κοινωνικής έρευνας, Καστανιώτης, νέα έκδοση συμπληρωμένη, Αθήνα 2012.

Ίσκιοι κι αλαφροίσκιωτοι. Λαϊκός λόγος και πολιτισμικές σημασίες, β' έκδοση συμπληρωμένη, Παπαζήσης, Αθήνα 2012.

Μέσα από την κάμερα. Κινηματογράφος και κοινωνική πραγματικότητα, β' έκδοση συμπληρωμένη, Παπαζήσης, Αθήνα 2012.

Περί ζώων με λογική και συναίσθημα (επιμ. με τον Γ.Ν. Μπασκόζο, εισ. Ά. Λυδάκη), Ψυχογιός, Αθήνα 2011.

Ρομά. Πρόσωπα πίσω από τα στερεότυπα (επιμ.), Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2013.

Εισήγηση: Θεωρητικές παραδοχές και ερευνητική διαδικασία.

Η σχέση θεωρίας και έρευνας – Το επιστημονικό Παράδειγμα

Ο ερευνητής και ο ερευνώμενος.

Η διαπλοκή ατομικού – συλλογικού στις αφηγήσεις ζωής

ΤΩΝΗΣ ΛΥΚΟΥΡΕΣΗΣ

Σκηνοθέτης Κινηματογράφου, Ζακυνθινής καταγωγής, σπούδασε οικονομικά στην ΑΣΟΕΕ, σκηνοθεσία κινηματογράφου και ζωγραφική στην ΑΣΚΤ με το Νίκο Νικολάου. Ιδρυτικό μέλος και κινηματογραφικός κριτικός του περιοδικού «Σύγχρονος Κινηματογράφος». Από το 1986 συνεργάστηκε με την κρατική τηλεόραση, με ντοκιμαντέρ και εκπομπές που αφορούν κυρίως στην Επτάνησο. Παράλληλα σκηνοθετεί για το θέατρο. Την τελευταία δεκαετία, δίδαξε αισθητική κινηματογράφου και τεχνική σκηνοθεσίας σε ανώτερες σχολές Δραματικής

Τέχνης και Κινηματογράφου και στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου-Τμήμα Θεατρικών Σπουδών. Από το 2004 έως το 2013, ήταν γενικός γραμματέας και αντιπρόεδρος της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών. Έως πρόσφατα, υπήρξε Πρόεδρος Δ.Σ. του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου.

Έχει πλούσια φιλμογραφία μεγάλου μήκους, ενδεικτικά, η Χρυσομαλλούσα, 1978, το Αίμα των Αγαλμάτων, 1982, πολλά άλλα καθώς και το έργο, Σκλάβοι στα Δεσμά τους, 2008.

Εισήγηση – προβολές: Η τέχνη του κινηματογράφου

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στην κατανόηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της τέχνης του κινηματογράφου. Πως παράγεται μια ταινία μικρού η μεγάλου μήκους με υπόθεση η ντοκυμαντέρ. Οι διάφορες φάσεις της παραγωγής. Πως οργανώνεται και από ποιους ενδιαφερόμενους - μαθητές η μη- το αναγκαίο κινηματογραφικό συνεργείο και άλλα θέματα.

Η παρουσίαση συνοδεύεται από παραδείγματα ταινιών μικρού και μεγάλου μήκους και σκηνών από κινηματογραφικά έργα.

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΛΕΙΜΟΝΗΣ

Γεννήθηκε στο Αιτωλικό. Απόφοιτος της Φιλοσοφικής Ιωαννίνων. Ζει στη Νέα Ιωνία Βόλου και εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ασχολείται με την αρθρογραφία σε εφημερίδες και περιοδικά, με τη συγγραφή λογοτεχνικών έργων, με την επιμέλεια, την παρουσίαση βιβλίων, τη διοργάνωση σεμιναρίων δημιουργικής γραφής για παιδιά, ενήλικες και εκπαιδευτικούς (κάτοχος πιστοποιητικού κατάρτισης στη Δημιουργική Γραφή από το Α.Π.Θ, και μεταπτυχιακός φοιτητής στο Τμήμα Δημιουργικής γραφής του Ε.Α.Π.)

Εργογραφία: «Η Κολυμβήθρα του Σιλωάμ», Παππάς 2007, «Το μυστικό της Δαγκάνας», Εκδόσεις Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου 2009, «Το Χαμένο ταίρι», Εκδόσεις Ακρίτας 2009 (επανακυκλοφορία από Εκδόσεις Εν πλω, Αύγουστος 2017), «Τα Τίμια δώρα», εκδόσεις Ήρα Εκδοτική, 2013, “Το δέκατο έβδομο κιβώτιο”, σειρά “Περιστέρια”, Εκδόσεις Πατάκη, 2014. “Το τέταρτο αλογάκι”, σειρά “Περιστέρια”, Εκδόσεις Πατάκη, 2017, «Δημιουργική γραφή στην τάξη – Α, Β' και Γ' Γυμνασίου» ξεκινώντας μία νέα σειρά εκπαιδευτικών βιβλίων στις Εκδόσεις Γράφημα, 2018, «Ο θαλασσοσφυριχτής», Αρτέον Εκδοτική, 2018.

Σύγχρονα παραμύθια για δημιουργική αξιοποίηση με τους μαθητές μας στην τάξη,

Τα παραμύθια είναι τα πρώτα ακούσματα και τα πρώτα αναγνώσματά μας. Στηρίζονται στην αφήγηση, που μπορεί να ταξιδέψει τον νου μικρών και μεγάλων. Τα σύγχρονα παραμύθια με τους συμβολισμούς, τους συνειρμούς και το παράδοξο στοιχείο, γοητεύουν τους μαθητές μας, ώστε να αποτελέσουν καλούς ακροατές μας και συνταξιδευτές σε μια δημιουργική δράση ανάπλασής τους μέσα στην τάξη. Πώς θα καταφέρει ο εκπαιδευτικός να κρατήσει αμείωτο το ενδιαφέρον των μαθητών για το παραμύθι σήμερα, ώστε να το αξιοποιήσουν δημιουργικά προσθέτοντας στοιχεία ίσως βιωματικά, αλλά και ενεργοποιώντας τη φαντασία τους; Θα επισημάνουμε τα αντιθετικά δίπολα, την εικονοποιΐα, και τη μουσική προκειμένου τα κείμενα να αποκτήσουν δύναμη και πρωτοτυπία.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΛΕΝΑΚΑΚΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής Θεατρικής Τέχνης και Αγωγής στο ΤΕΠΑ της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Απόφοιτος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης, Διπλωματούχος Παιδαγωγός (Dipl. Päd.) του Πανεπιστημίου Έσσεν Γερμανίας, Θεατροπαιδαγωγός της Σχολής Παραστατικών Τεχνών του Πανεπιστημίου Καλών Τεχνών

Βερολίνου και Διδάκτορας Φιλοσοφίας (Dr. phil.) της Σχολής Επιστημών Αγωγής και Κοινωνικών Επιστημών του ίδιου Πανεπιστημίου.

Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα συμπεριλαμβάνει

- εκπαίδευση και επιμόρφωση του εκπαιδευτικού
- σχολική τάξη και ζωή ως πεδία ευέλικτων διαθεματικών προσεγγίσεων και πολιτισμικού γραμματισμού, διαπολιτισμικής ενσυναίσθησης και αισθητικής ευαισθητοποίησης, ενώ μελετήματά του στα παραπάνω θέματα βρίσκονται σε ελληνικά και ξένα περιοδικά.

Εισήγηση – εργαστήριο: Ο Θεατροπαιδαγωγός-Εμψυχωτής

Στο πλαίσιο του Εργαστηρίου εξετάζονται θεωρητικά και μέσω ειδικών ασκήσεων τα χαρακτηριστικά και οι ποιότητες του Θεατροπαιδαγωγού ως εμψυχωτή μιας ομάδας. Σκηνική παρουσία, πολυαισθητηριακή ευαισθητοποίηση, ανοικτότητα στο νέο, συναισθηματική εγγύτητα, παιχνίδι, αναστοχαστική στάση, αισθητική εμπειρία, αυθεντικότητα και ειλικρίνεια, ποικιλία και πλουραλισμός, σεβασμός στο διαφορετικό, στάθμιση και επαναπλαισίωση είναι έννοιες που κυριαρχούν στο Εργαστήριο και θέτουν τον Θεατροπαιδαγωγό στο επίκεντρο της μελέτης για συζήτηση και δράση.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΛΟΥΛΕΣ

Είναι σκηνοθέτης ταινιών Ντοκιμαντέρ και Μυθοπλασίας.

Συνεργάστηκε για χρόνια με την EPT καθώς και με το Κινηματογραφικό Αρχείο του Υπουργείου Εξωτερικών. Οι ταινίες του τιμήθηκαν με βραβεία, έλαβαν μέρος σε πολλά φεστιβάλ του εξωτερικού, συμπεριλήφθηκαν σε διεθνή αφιερώματα και χρησιμοποιούνται ως εκπαιδευτικό υλικό σε Πανεπιστήμια. Έχει ασχοληθεί ιδιαίτερα με ντοκιμαντέρ προσωπικών αφηγήσεων.

Με το έργο του «Φιλιά εις τα παιδιά», αλλά και με τα «Πέρασα κι εγώ από κει κι είχα παπούτσια από χαρτί / Θηλειά / Συναντήσεις με τη μητέρα μου Λέλα Καραγιάννη / Ένας λαμπερός ήλιος» Περιοδείες με προβολές σε γνωστά Πανεπιστήμια των ΗΠΑ και του ΚΑΝΑΔΑ. Ανάμεσά τους και τα: HARVARD, COLUMBIA, YALE, STANFORD, MICHIGAN, PRINCETON, UCLA.

Έχει πραγματοποιήσει εργαστήρια κινηματογράφου σε θέματα όπως: Από την προσωπική μαρτυρία στη μεγάλη Ιστορία, Το Ντοκιμαντέρ ως εργαλείο στην Εκπαίδευση, Αρχειακά τεκμήρια και ανθρώπινες ιστορίες στο ντοκιμαντέρ, Κινηματογραφώντας την ιστορική μνήμη.

Δημιουργώντας Ντοκιμαντέρ με προσωπικές αφηγήσεις και παραμύθια

Πρόκειται για ένα βιωματικό εργαστήριο, με αποσπάσματα από ταινίες ντοκιμαντέρ που βασίζονται στην προφορική ιστορία και αγγίζουν θέματα Κοινωνικής Ανθρωπολογίας, Ιστορίας, Εθνογραφίας, λαϊκού πολιτισμού. Θα συζητηθούν ερωτήματα όπως:

Οι σπουδαστές θα γνωρίσουν μεθοδολογικά εργαλεία χρήσιμα στις καλλιτεχνικές, εκπαιδευτικές ή ερευνητικές δραστηριότητές τους ενώ ένας ακόμα στόχος του εργαστηρίου είναι η καλλιέργεια ενός άλλου βλέμματος πάνω στην προφορική ιστορία και στα βιώματα των ανθρώπων που είναι φορείς της.

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΓΟΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα
Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Εισήγηση – εργαστήριο: Από την «Καλύβα του μπάρμπα Θωμά» στο «Μια γιορτή στου Νουριάν»: Η συμβολή της Δραματικής Τέχνης στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση

Η Δραματική Τέχνη αποτελεί ένα ιδιαίτερα αποτελεσματικό μέσο για την προώθηση των αξιών της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης. Ο σεβασμός όλων των μορφών της διαφορετικότητας, η καταδίκη των διακρίσεων και του κάθε τύπου ρατσισμού, η ισότιμη αλληλεπίδραση των γλωσσών και των πολιτισμών αποτελούν μερικές από τις σημαντικότερες αξίες της διαπολιτισμικής διάστασης, οι οποίες στον εκπαιδευτικό χώρο μπορούν εύκολα και ευχάριστα να προσεγγισθούν μέσα (και) από τη δραματική τέχνη. Στο πλαίσιο της εισήγησης θα αναπτυχθούν τα βασικά χαρακτηριστικά της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, θα παρουσιασθούν παραδείγματα θεατρικών δραστηριοτήτων με σκοπό την διαπολιτισμική ευαισθητοποίηση και θα συζητηθούν οι βασικές δυσκολίες και προβλήματα στη σύνδεση της δραματικής τέχνης με τη διαπολιτισμική εκπαίδευση.

ΣΟΦΙΑ ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΥ

Η Σοφία Μαντουβάλου γεννήθηκε και ζει στην Αθήνα . Σπούδασε Εξελικτική Ψυχολογία, Εκπαιδευτική Τεχνολογία και Σκηνοθεσία στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Με διεισδυτική ματιά στη σύγχρονη κοινωνία, υπηρετεί το βιβλίο και την τηλεόραση συνδυάζοντας με χιούμορ και φαντασία το όραμα με την πραγματικότητα. Έχει εκδόσεις έως τώρα περισσότερους από ογδόντα τίτλους για παιδιά , νέους και ενήλικες. Το έργο της στην παιδική λογοτεχνία έχει διακριθεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό .Βιβλία της έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά , Κινέζικα και Κορεάτικα ενώ κάποια περιλαμβάνονται στο σχολικό ανθολόγιο . Το 1914 ήταν υποψήφια της Ελλάδας για το Διεθνές βραβείο Χανς Κρίστιαν Άντερσεν (IBBY- Διεθνής Οργανισμός Βιβλίων για τη Νεότητα) ενώ το 2020 τιμήθηκε με το κρατικό βραβείο .Είναι δημιουργός μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών ταινιών μερικές εκ των οποίων έχουν βραβευθεί. Ανάμεσά τους και η σειρά κινουμένων σχεδίων για τη γλώσσα " ' Ένα γράμμα μια ιστορία με διεθνή διάκριση (MEDEA AWARD) για την καινοτομία της. Η Σοφία Μαντουβάλου προσπαθεί να απελευθερώσει τα παιδιά από την ακινησία της στερεότυπης σκέψης και να τους προσφέρει μέσα από τον πυρήνα ελευθερίας που κρύβουν τα βιβλία της τα μέσα να σκέπτονται, να αισθάνονται , να εκφράζονται και να δρουν με ατομική και συλλογική ευθύνη για έναν καλύτερο κόσμο .
www.sophiamadouvalou.gr

ΘΕΜΑ: Παραμυθική δημιουργία

ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ: Παραμύθια γεμιστά!

Από την πραγματικότητα στη φαντασία

και

από την φαντασία στην πραγματικότητα.

Μία διαδραστική συνάντηση με τη Συγγραφέα Σοφία Μαντουβάλου

- για να ξεχάσουμε τα στερεότυπα της παραμυθικής γραφής, να σπάσουμε τους κανόνες, και μέσα από τα παιχνίδια της γλώσσας ,της φαντασίας και του χιούμορ να γεμίσουμε τις ιστορίες μας με ανήσυχους ήρωες, διαχρονικές αξίες , θαρραλέες διαμαρτυρίες και όνειρα που γίνονται πραγματικότητα
- για να πάμε από τη φαντασία στην πραγματικότητα κρύβοντας τη γνώση στην πλοκή για να γίνει ''αόρατη''.

ANNA ΜΑΥΡΟΛΕΩΝ

Διδάσκουσα του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστήμιου

στο πρόγραμμα «Ακαδημία Πλάτωνος». Πτυχιούχος Κοινωνιολογίας, διδάκτορας Επικοινωνίας Μέσων και Πολιτισμού Θεατρολογικής κατεύθυνσης Έχει διδάξει στο Τμήμα Επικοινωνίας Μέσων & Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου (1992-2004 & 2008), στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2007, 2009-2013). Τα τελευταία 20 χρόνια εργάστηκε στο Κέντρο Μελέτης και Έρευνας του Ελληνικού Θεάτρου. Συγγραφέας του βιβλίου *Η Έρευνα στο Θέατρο-Ζητήματα Μεθοδολογίας*, εκδ. Ι. Σιδέρης (2010), και μέλος της συγγραφικής επιστημονικής ομάδας του βιβλίου *Στα ίχνη του Διονύσου – Παραστάσεις Αρχαίας Τραγωδίας στην Ελλάδα 1867-2000*, εκδ. Ι. Σιδέρης, (2005).

Το 2012 διακρίθηκε με το δεύτερο βραβείο θεατρικής γραφής μονόπρακτου από τη Θεατρική Επιχείρηση Λεμεσού (ΕΘΑΛ) με το έργο, «Η ιστορία δεν μας αγάπησε. Κυριάκος» το οποίο παραστάθηκε στην σκηνή της ΕΘΑΛ τον Απρίλιο 2013.

Εισήγηση: Μεθοδολογία της Θεατρολογικής έρευνας

Η εισήγηση εστιάζει στη διερεύνηση των δόκιμων τρόπων με τους οποίους συντάσσεται η έρευνα που αφορά το επιστημονικό πεδίο της Θεατρολογίας.

- Ζητήματα μεθοδολογίας που αφορούν την έρευνα και την καταγραφή του θεατρικού γίγνεσθαι:
- Πρωτογενείς πηγές: Δευτερογενείς πηγές: Τριτογενείς πηγές:
- Σχεδιασμός και δομή των μελετών – εργασιών
- Η έρευνα στο θέατρο: Διαδικτυακές Βάσεις, δυνατότητες αρχείων, βάσεις δεδομένων, βιβλιοθήκες, ερευνητικά κέντρα.
- Χρήση της πληροφορικής στην έρευνα και στην γραφή της θεατρολογίας

Νίκος Μαυρούδης

Ο Νίκος Μαυρούδης είναι πτυχιούχος Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και απόφοιτος της Δραματικής σχολής του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Πατρών στο πρόγραμμα «Σπουδές στην Εκπαίδευση, ενώ τη διδακτορική του διατριβή με θέμα «Ο ρόλος της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση στην αποδοχή της πολιτισμικής ετερότητας» την εκπόνησε στο ΤΕΦΑΑ του Πανεπιστημίου Αθηνών. . Έχει πλούσιο ερευνητικό, συγγραφικό και διδακτικό έργο. Από το 2005 διδάσκει Φυσική Αγωγή στο 87ο Διαπολιτισμικό-πειραματικό δημοτικό σχολείο Αθηνών. Έχει διδάξει ακόμα στο ΤΕΦΑΑ Αθηνών το μάθημα «Θεατρικό παιχνίδι», καθώς και σε σεμινάρια εκπαιδευτικών με θέμα τις τεχνικές του δράματος στις εκπαιδευτικές διαδικασίες. Έχει σκηνοθετήσει πολλές παιδικές παραστάσεις και ως ηθοποιός έχει δουλέψει στο θέατρο και τον κινηματογράφο.

ΤΑΚΗΣ ΜΕΛΙΣΣΙΝΟΣ

Είναι δικηγόρος Ναυπλίου. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Τμήματος Νομικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης. Έχει μεταπτυχιακό στο Χρηματοοικονομικό Δίκαιο από το Πανεπιστήμιο Goethe της Φρανκφούρτης. Έχει εργαστεί στο Νομικό Τμήμα και στο τμήμα Τραπεζικής Εποπτείας της Κεντρικής Τράπεζας της Γερμανίας (Bundesbank), ενώ έχει διατελέσει και πρόεδρος του Δημοτικού Οργανισμού Πολιτισμού, Περιβάλλοντος, Αθλητισμού και Τουρισμού του Δήμου Ναυπλιέων, του οποίου ήταν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου.

Εισήγηση: _Πρακτικές Νομικές Συμβουλές για Καλλιτέχνες και Δημιουργούς – Η επιτυχία στη σκηνή της αγοράς εργασίας

Η διάλεξη φιλοδοξεί να προσφέρει τις απαραίτητες νομικές συμβουλές που θα βοηθήσουν τους μεταπτυχιακούς να αποσαφηνίσουν μια σειρά από ζητήματα ώστε να καταστεί περισσότερο προσιτή η σύζευξη της επαγγελματικής τους ενασχόλησης με το προϊόν της καλλιτεχνικής τους δημιουργίας. Ειδικότερα, θα αναλυθούν ζητήματα Εταιρικού, Φορολογικού και Εργατικού Δικαίου, ενώ τέλος αναφορά θα γίνει και σε εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων καθώς και σε πτυχές του Δικαίου Πνευματικής Ιδιοκτησίας.

ΙΩΑΝΝΑ ΜΕΝΔΡΙΝΟΥ

Είναι απόφοιτος του Τμήματος Νηπιαγωγών, κάτοχος του μεταπτυχιακού διπλώματος σπουδών «Διδακτική Γλώσσας – Λογοτεχνία – Θέατρο και Εκπαίδευση» και διδάκτωρ θεατρολογίας με ειδίκευση στο Θέατρο για ανήλικους θεατές του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Εργάζεται από το 1992 ως νηπιαγωγός, εκπαιδεύτρια ενηλίκων και θεατροπαιδαγωγός. Από το 2018 διατελεί Υπεύθυνη Αγωγής Υγείας και Πολιτιστικών Θεμάτων της Διεύθυνσης Α/Βάθμιας Εκπαίδευσης Δ' Αθήνας. Έχει διδάξει στο Τμήμα Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδας και στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου ως ακαδημαϊκή υπότροφος, και σε Δ.Ι.Ε.Κ., μαθήματα παιδαγωγικής του θεάτρου, θεατρικό παιχνίδι και κουκλοθέατρο.

Το επιστημονικό της έργο επικεντρώνεται στα πεδία θέατρο για ανήλικους θεατές, θέατρο στην εκπαίδευση, σύγχρονη νεοελληνική και παγκόσμια δραματουργία. Περιλαμβάνει τη συγγραφή δύο μονογραφιών (*Bedrolt Brecht. Η Ποιητική της αποστασιοποίησης*, εκδ. Όταν 2021 και *Με την αυλαία ανοιχτή. Το παιδί, το παιχνίδι και το θέατρο*, 2011), θεατρικό και λογοτεχνικό έργου για παιδιά (X. K. Άντερσεν.

Το Έλατο, εκδ. Σοκόλη, 2022 και Πράσινοι σκύλοι - Φουύξια γατιά, εκδ. Ατραπός, 2005), δημοσιευμένων επιστημονικών μελετών και άρθρων σε συλλογικούς τόμους, πρακτικά ελληνικών και διεθνών συνεδρίων και περιοδικών, εκπόνηση εγκεκριμένων από το ΥΠΑΙΘ εκπαιδευτικών προγραμμάτων και την εποπτεία εφαρμογής τους. Συντονίζει βιωματικά θεατροπαιδαγωγικά εργαστήρια, επιμελείται και σκηνοθετεί θεατρικές παραστάσεις για παιδιά, εφήβους και ενήλικες.

ΜΑΡΙΑ ΜΙΚΕΔΑΚΗ

Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια, πτυχιούχος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακό (MPhil) και διδακτορικό δίπλωμα (PhD) στην Κλασική Αρχαιολογία από το Πανεπιστήμιο της Βιέννης.

Ως αρχαιολόγος έλαβε μέρος σε ανασκαφές στην Ελλάδα και την Κύπρο και εργάστηκε στο Υπουργείο Πολιτισμού. Επίσης, συμμετείχε σε ερευνητικά προγράμματα της Ακαδημίας Αθηνών, της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας, του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Επίσης έχει διδάξει στο ΠΜΣ του Τμήματος Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου καθώς και στο Λύκειο Επιδαύρου. Έχει συγγράψει τρεις μονογραφίες και σειρά επιστημονικών άρθρων.

Η Μαρία Μικεδάκη είναι Εταίρος της Εν Αθήναις Αρχαιολογικής Εταιρείας.

FRANCESCO MORETTI

Γεννήθηκε στην Πίζα το 1973. Είναι απόφοιτος του Καλλιτεχνικού Λυκείου της Λούκκα (1992) και αριστούχος της Σχολής Καλών Τεχνών της Φλωρεντίας (1997), με ειδίκευση στη ζωγραφική. Ασχολείται με τη ζωγραφική, τη φωτογραφία, τη γλυπτική, τη χαρακτική, τη βίντεο-τέχνη, τις εγκαταστάσεις, τη γραφιστική, τη διακόσμηση και τη διαφήμιση. Συνεργάστηκε με γνωστούς καλλιτέχνες (Keith Haring, Marco Eberle και Θεόδωρος Παπαγιάννης) και έχει στο ενεργητικό πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό καθώς και σε πολλά φεστιβάλ, σε γκαλερί, μουσεία και εναλλακτικούς χώρους. Έργα του βρίσκονται σε δημόσιους χώρους στην Ιταλία και την Ελβετία, σε μουσεία και σε ιδιωτικές συλλογές. Από τον Αύγουστο του 2005 ζει στο Ναύπλιο όπου διατηρεί το εργαστήρι του και συνεχίζει να εργάζεται σε διάφορες χώρες.

Εισήγηση – εργαστήριο: Από την τέχνη στο QRCode, ένα ταξίδι με 'επιστροφής: παιδαγωγικές εφαρμογές της τέχνης με τη χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας

Μια εικόνα αξίζει όσο χίλιες λέξεις ... αλλά πώς είναι δυνατόν να συνδέσει κανείς αυτές τις χίλιες λέξεις με μια εικόνα; Ζώντας συνεχώς στην κοινωνία των εικόνων, περνούμε αφηρημένα τη ματιά μας στις χιλιάδες των οπτικών ερεθισμάτων, χωρίς να μπαίνουμε

στον κόπο να σκεφτούμε τι θέλουν να μας δηλώσουν. Από εκεί προκύπτει ο προβληματισμός μου, πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τις νέες τεχνολογίες για να κάνουμε τις εικόνες να μιλούν; Πώς να δημιουργήσουμε μια νέα και ελκυστική επικοινωνία ανάμεσα στην τέχνη και τον θεατή, ανάμεσα στην εικόνα και τις χλιες λέξεις; Από αυτά τα ερωτήματα ξεκινά το ταξίδι μου....

ΤΗΛΕΜΑΧΟΣ ΜΟΥΔΑΤΣΑΚΙΣ

Είναι Σκηνοθέτης θεάτρου και Καθηγητής Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Έχει δημοσιεύσει πάνω από 30 μελέτες και έξι μονογραφίες για το θέατρο ως πρακτική τέχνη στην εκπαίδευση. Έχει σκηνοθετήσει έργα Αισχύλου, Ευριπίδη, Σαίξπηρ, Μολιέρου, Καλντερόν, Μπέκετ κ.α. Η τεχνική του στη σκηνοθεσία εστιάζεται στο σώμα ως κέντρο ενσάρκωσης του τραγικού και στο λόγο με μια φωνοστυλιστική που μαζί με τη μυϊκή εγρήγορση, αναζητά ένα νέο τρόπο διείσδυσης στην ουσία της θεατρικής ως παραστασιακής τέχνης. Στην προοπτική αυτή έχει δώσει περισσότερες από 150 παραστάσεις στην Ευρώπη και ιδιαίτερα στο Φεστιβάλ της Αβινιόν, όπου συμμετέχει αδιαλείπτως τα τελευταία χρόνια. Ιδιαίτερη θέση στο έργο του έχουν τα μυθιστορήματα «Άμφια εταίρας» και «Χειροτέχνης του αίματος».

Εισήγηση – εργαστήριο: Studio αγωγής του προφορικού λόγου σε έξι μέρη:

- Η ανατομία του φθογγοπλαστικού συστήματος.
- Φθογγοπλαστικά όργανα και φώνηση.
- Εισπνοή – εκπνοή. Η αναπνοή ως καύσιμη ύλη της φωνής.
- Τοποθέτηση φωνής. Ασκήσεις.
- Προσωδία και υποκριτική τέχνη (πρβ. φωνοστυλιστική). Εφαρμογή στα κείμενα.

- Προβλήματα κατά τη φώνηση και τρόπος (μέθοδος) για τη διόρθωσή τους.

ΒΑΣΩ ΜΠΑΡΜΠΟΥΣΗ

Είναι Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, απόφοιτος της σχολής χορού της Ραλλούς Μάνου και του ΤΕΦΑΑ Αθηνών. Συνέχισε τις σπουδές της στη N. Υόρκη στη σχολή της Martha Graham και του Erick Hawkins. Σπούδασε χορογραφία και αυτοσχεδιασμό με τον Robert Ellis Dunn. Από το Columbia University (Teachers College) πήρε Master of Arts και διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Το 1987 δημιούργησε την ομάδα χορού *Ωκυρρόη*, με την οποία έδωσε παραστάσεις. Δίδαξε στο Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και στην επαγγελματική σχολή χορού της Δέσποινας Γρηγοριάδου. Συνεργάστηκε ως χορογράφος με το Εθνικό Θέατρο καθώς και με άλλα θέατρα. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην Ιστορία του Χορού, στη Διδασκαλία, στη σχέση Χορού-Θεάτρου και στη Χορογραφία στο αρχαίο δράμα. Είναι συγγραφέας δύο βιβλίων. (*Ο Χορός στον 20ό αιώνα Σταθμοί και Πρόσωπα, η Τέχνη του χορού στην Ελλάδα τον 20ό αιώνα: Σχολή Πράτσικα: Ιδεολογία-Πράξη-Αισθητική*).

Εισήγηση – εργαστήριο: Χορός, θεωρία και Παράσταση

Στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση μιας σφαιρικής εικόνας του χορού ως πολιτισμικής και κοινωνικής πρακτικής. Στο μάθημα αναλύονται στοιχεία της εξέλιξης του χορού από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα μέχρι τις μέρες μας, εξετάζοντας βασικές προσωπικότητες του μοντέρνου και του μεταμοντέρνου χορού και τις αρχές που ανέπτυξαν οι ίδιοι οι δημιουργοί. Επίσης, δίνεται έμφαση στις σύγχρονες θεωρίες που συνδέθηκαν με το χορό, καθώς και στη σχέση του χορού με τις άλλες τέχνες. Θα υπάρξει και βιωματική προσέγγιση, όπου θα αναπτυχθούν με τη χρήση της επίλυσης

προβλήματος οι φυσικές δυνατότητες των μεταπυχιακών ομαδικά και ατομικά. Οι ιδέες του χορού προσεγγίζονται μέσα από τον αυτοσχεδιασμό και τη σύνθεση.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ Γ. ΜΠΛΕΣΙΟΣ

Είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στο γνωστικό αντικείμενο «Συγκριτική Δραματολογία του Νεοελληνικού Θεάτρου σε σύνδεση με τη λογοτεχνία». Έχει γράψει πολλές μελέτες σε σχέση με το νεοελληνικό θέατρο, συχνά σε σύγκριση με το ευρωπαϊκό, και σε σχέση με τη νεοελληνική λογοτεχνία. Καλύπτει μια περίοδο στις μελέτες του από την εποχή του κρητικού θεάτρου μέχρι τη σημερινή εποχή. Έχει επίσης ασχοληθεί με τον ελληνικό κινηματογράφο. Έχει πάρει μέρος σε συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει εκδώσει τρία βιβλία: 1. *Μελέτες νεοελληνικής δραματολογίας. Από τον Χορτάτση έως τον Καμπανέλη*, Παπαζήσης 2007, 2011,, 2. *Κράτος, κοινωνία και έθνος στη νεοελληνική λογοτεχνία, από το 1890 έως το 1930*, Σοκόλης 2008, 3. *Το θεατρικό έργο του Δ. Κ. Βυζάντιου*, Παπαζήσης 2010.

Έισήγηση στο Βουλευτικό: Το κρητικό και το επτανησιακό θέατρο

Το κρητικό και το επτανησιακό θέατρο αποτελούν τα δύο πρώτα και σημαντικά κεφάλαια στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου. Η θεατρική δραστηριότητα στα μέρη αυτά κυρίως επί βενετοκρατίας εξασφαλίζει ένα βάθος χρόνου στην ιστορία του νεοελληνικού θεάτρου, καθώς και τη σύνδεση των δύο τελευταίων αιώνων με την αναγεννησιακή και τη μετα-αναγεννησιακή εποχή. Συγχρόνως, οι δύο αυτές περίοδοι συμβάλλουν στην αίσθηση της αδιάσπαστης ενότητας του νεοελληνικού πολιτισμού από τον 16^ο έως τον 19^ο αιώνα, ενώ προσφέρουν στη νεοελληνική δραματουργία

στοιχεία ποιότητας και σημεία αναφοράς για τους νεότερους συγγραφείς. Η Ερωφίλη και Ο Βασιλικός αποτελούν τα δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα έργων, από τα οποία εμπνέεται η νεοελληνική δραματουργία τουλάχιστον από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα.

ΤΑΣΟΣ ΜΠΟΥΛΜΕΤΗΣ

Ο Τάσος Μπουλμέτης γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη το 1957 και ήρθε στην Ελλάδα το 1964. Σπούδασε Φυσική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Σκηνοθεσία και Παραγωγή Κινηματογράφου και Τηλεόρασης στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες (UCLA) με υποτροφία του Ιδρύματος Ωνάση. Εργάστηκε ακαδημαϊκά ως βιοηθός καθηγητού στο ίδιο Πανεπιστήμιο και μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα εργάστηκε ως ελεύθερος σκηνοθέτης και παραγωγός σε τηλεοπτικές εκπομπές.

Είναι παραγωγός, σεναριογράφος και σκηνοθέτης της μεγάλου μήκους ταινίας «BIOTEXNIA ONEIRΩΝ», η οποία απέσπασε συνολικά 8 βραβεία στην Ελλάδα και το Χρυσό Βραβείο Ταινιών του Φανταστικού Κινηματογράφου στο Φεστιβάλ του Χιούστον. Από το 1988 σκηνοθετεί διαφημιστικές ταινίες για την Ελλάδα και το εξωτερικό. Η «ΠΟΛΙΤΙΚΗ κουζίνα» η δεύτερη μεγάλου μήκους ταινία του, απέσπασε 8 κρατικά βραβεία και το βραβείο κοινού στο φεστιβάλ Θεσσαλονίκης του 2003 καθώς επίσης και έκανε ρεκόρ εισιτηρίων ξεπερνώντας τα 1.600.000 εισιτήρια στην Ελλάδα ενώ έχει προβληθεί σε 45 χώρες στο εξωτερικό.

Είναι επισκέπτης καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια στο Λος Αντζελες, έχει δώσει σεμινάρια και master classes σε διάφορα πανεπιστήμια και έχει διδάξει μαθήματα εφηρμοσμένης σκηνοθεσίας σε ιδιωτικά κολλέγια στην Ελλάδα.

Το 2010 εκλέχτηκε πρώτος πρόεδρος της Ελληνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου. Ο “NOTIAS”. η τρίτη του ταινία μεγάλου μήκους είναι μια ταινία ενηλικίωσης την εποχή της μεταπολίτευσης, ενώ το 1968 είναι ένα δραματοποιημένο ντοκιμαντέρ για τον μυθικό τελικό στο μπάσκετ που έγινε στο Καλλιμάρμαρο Στάδιο στις 4 Απριλίου του 68 όπου η προσφυγική ΑΕΚ κέρδισε την μυθική Σλαβια Πράγας με 89-82. Ήταν το πρώτο διεθνές τρόπαιο που κατέκτησε ελληνική ομάδα σε συλλογικό επίπεδο.

ΜΑΡΛΕΝ ΜΟΥΛΙΟΥ

Επίκουρος Μουσειολογίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Γραμματέας της Διεθνούς Επιτροπής Συλλογών και Δράσεων των Μουσείων Πόλεων (ICOM-CAMOC). Σπούδασε Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και μετεκπαιδεύτηκε στο Τμήμα Μουσειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Leicester της Αγγλίας (MA, PhD). Η διδακτορική διατριβή της είχε ως θέμα την ερμηνεία της κλασικής αρχαιότητας στα ελληνικά αρχαιολογικά μουσεία κατά την μεταπολεμική περίοδο (1948-1994).

Εργάσθηκε ως αρχαιολόγος-μουσειολόγος στο Υπουργείο Πολιτισμού στη Διεύθυνση Μουσείων, Εκθέσεων και Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (1997-2013). Δίδαξε Μουσειολογία στο Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (2002-2010) και κατά διαστήματα στα Πανεπιστήμια Πελοποννήσου, Αριστοτέλειο Θεσσαλονικής και Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Εισήγηση: Μουσείο και δραματική τέχνη. Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις

Τα μουσεία, ως φορείς που συλλέγουν, επιμελούνται, ερμηνεύουν και εκθέτουν τον υλικό πολιτισμό και τη μνήμη κάθε κοινωνίας, αποτελούν συνεκτικό πεδίο συνάντησης πολλών επιστημών και τεχνών. Ο τρισδιάστατος κόσμος των αντικειμένων τους, με τους χωρικούς όσο και νοηματικούς συσχετισμούς που δημιουργούν, αποτελεί ιδανικό πεδίο προσωπικής αναζήτησης και εξέλιξης για κάθε άτομο ή ομάδα.

Στο μάθημα αυτό θα επιχειρηθεί μια σύντομη εισαγωγική επισκόπηση του σύγχρονου μουσείου ως περιβάλλοντος μάθησης και δημιουργικότητας και θα γίνει αναφορά σε βασικές μουσειολογικές έννοιες που αφορούν και τη δραματική τέχνη, όπως η ερμηνεία, η έκθεση, η επικοινωνία. Θα αναφερθούν συνοπτικά βασικές παιδαγωγικές θεωρίες που έχουν επηρεάσει καθοριστικά το χώρο του μουσείου και θα παρουσιασθούν παραδείγματα εφαρμογής του μουσειακού θεάτρου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ

Σπούδασε Επιστήμες της Αγωγής σε Ελλάδα και Γαλλία.

Υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Δίδαξε σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης σε Ελλάδα και Γαλλία και διετέλεσε Πάρεδρος Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Από τον Σεπτέμβριο του 2001 υπηρέτησε ως Μέλος ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο τη Διαπολιτισμική Παιδαγωγική στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Έχει συνεργαστεί με το Ανοικτό και με το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο της Κύπρου. Σήμερα είναι Καθηγητής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης στην Πάτρα. Έχει εκδώσει τρεις μονογραφίες, έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά.

Εισήγηση – εργαστήριο: Διαπολιτισμική Επικοινωνία –Οι δρόμοι της Τέχνης

Θεωρίες της ετερότητας. Η έννοια της «ταυτότητας» και της «διαφοράς».

Θεωρίες κοινωνικής ένταξης και κοινωνικοποίησης, αφομοίωση, ένταξη, ενσωμάτωση, πλουραλισμός, πολυπολιτισμικότητα και πολιτισμικός σχετικισμός, διαπολιτισμικότητα – διαπολιτισμική, αντιρατσιστική, πολυπολιτισμική εκπαίδευση. Διαστάσεις κοινωνικής ανομοιογένειας: εισαγωγή στις έννοιες της φυλετικής, πολιτισμικής και εθνοτικής διαφοράς. Διακίνηση πληθυσμών, ο ρατσισμός ως

φαινόμενο των παραδοσιακών και των σύγχρονων κοινωνιών. Η διαπολιτισμική επικοινωνία. Εμείς και οι «Άλλοι» μέσα από την τέχνη. Παραστατικές Τέχνες και διαπολιτισμική επικοινωνία

ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΕΜΟΣ

Γεννήθηκε και ζει στο Ναύπλιο. Μεταπυχιακός φοιτητής στο ΠΜΣ με τίτλο: «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και διά Βίου Μάθηση» του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Εργάζεται ως εκπαιδευτικός στην Δευτεροβάθμια Τεχνική Εκπαίδευση με ειδικότητα Ηλεκτρολόγος Μηχανικός Τ.Ε. Έχει εργαστεί στον ιδιωτικό τομέα στην μελέτη και κατασκευή ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων. Έχει παρακολουθήσει το «Ετήσιο Πρόγραμμα Παιδαγωγικής Κατάρτισης (ΕΠΠΑΙΚ)» καθώς και το «Πρόγραμμα Ειδίκευσης στην Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (ΠΕΣΥΠ)» της Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ. Έχει υπηρετήσει ως υπεύθυνος εργαστηρίων του Τομέα Ηλεκτρονικής και Ηλεκτρολογίας, του 1ου Ε.Κ Άργους και υπεύθυνος Μαθητείας. Μέλος της κινηματογραφικής ομάδας του 1ου ΕΠΑΛ Άργους και 1ου Ε.Κ. Άργους από το 2010. Οι ταινίες της ομάδας έχουν πάρει μέρος και έχουν βραβευτεί σε Διεθνείς και Ελληνικούς Διαγωνισμούς ταινιών Μικρού Μήκους. Μέλος της ομάδας διοργάνωσης συναυλιών του 1ου ΕΠΑΛ Άργους και 1ου Ε.Κ. Άργους, με αφιερώματα στο Ελληνικό τραγούδι. Έχει εκπονήσει πλήθος περιβαλλοντικών και πολιτιστικών προγραμμάτων στα πλαίσια των σχολικών δραστηριοτήτων.

Στάθης Ξαφάκος

Ο Στάθης Ξαφάκος γεννήθηκε το 1980 και κατάγεται από την Πετραία Σκύδρας του Νομού Πέλλας. Αποφοίτησε από το Γενικό Λύκειο Σκύδρας και σπούδασε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι διδάκτορας στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει συμμετάσχει ως εισηγητής σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια, όπως ακόμη έχει δημοσιεύσει επιστημονικά άρθρα σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά σχετικά με τη σχολική ηγεσία, το σχολείο ως οργανισμός που μαθαίνει και το καινοτομικό σχολικό κλίμα. Εργάζεται ως δάσκαλος από το 2006. Ζει με την οικογένειά του στα Γιαννιτσά.

ΑΥΡΑ ΞΕΠΑΠΑΔΑΚΟΥ

Έχει υπηρετήσει ως Λέκτορας Θεατρολογίας στο Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης. Ερευνητικό της πεδίο είναι η ιστορία του θεάτρου και της όπερας.

Στο πλαίσιο της ερευνητικής της δραστηριότητας έχει μελετήσει επισταμένως τη ζωή και το έργο του Ζακύνθιου συνθέτη Παύλου Καρρέρ (βλ. ομότιτλη έκδοση, Fagotto books 2013). Επίσης έχει δημοσιεύσει άρθρα και μελετήματα που εξετάζουν θέματα όπως η σχέση ανάμεσα στην ιταλική και την επτανησιακή όπερα, το δίπολο εκδυτικισμός / οριενταλισμός στο νεοελληνικό θέατρο και την έντεχνη νεοελληνική μουσική, η πολιτιστική ζωή του 19^{ου} αιώνα.

Υπήρξε επιστημονική υπεύθυνη του ερευνητικού προγράμματος *Archivio: The Theatre Archive of the Societas Raffaello Sanzio* που υλοποιήθηκε στην Ιταλία (Πανεπιστήμιο Κρήτης, 2013) και είναι μέλος του διάδοχου έργου *ARCH-Archival Research and Cultural Heritage: The Theatre Archive of Societas Raffaello Sanzio*, (Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2014-2015).

Εισήγηση : Εισαγωγή στο Μουσικό Θέατρο

Το προτεινόμενο σεμινάριο φιλοδοξεί να αποτελέσει μία εισαγωγή στο μουσικό θέατρο, με έμφαση στην όπερα και τις υπόλοιπες συγγενικές της μορφές. Κύριος στόχος του είναι η εξοικείωση των μεταπτυχιακών με το ιδιαίτερο αυτό μουσικοθεατρικό είδος σε όλες του τις εκφάνσεις (αισθητική, υφολογία, δραματουργία, θεωρία και σκηνική πράξη). Στο πλαίσιο της συνάντησης, αντιτροσωπευτικές δημιουργίες του λυρικού θεάτρου θα εξεταστούν ως συνδυασμός θεάματος-ακροάματος. Θα εντοπιστούν τα συστατικά στοιχεία της σύνθετης αυτής σκηνικής τέχνης και θα παρουσιαστούν οι κυριότεροι εκπρόσωποί της, δημιουργοί και ερμηνευτές.

ΕΛΕΝΑ ΠΑΠΑΛΕΞΙΟΥ

Είναι επίκουρη καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έχει εκπονήσει τη διδακτορική της διατριβή με θέμα την *Αρχαία Τραγωδία στη Σύγχρονη Σκηνή* στο Πανεπιστήμιο της Σορβόννης - Paris IV. Έχει εκδώσει δύο βιβλία και μελέτες για το σύγχρονο θέατρο και έχει συμμετάσχει σε συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Ήταν η κύρια ερευνήτρια στο Ερευνητικό Πρόγραμμα 'Archivio' (Πανεπιστήμιο Κρήτης 2012-2013) και είναι μέλος του Ερευνητικού Προγράμματος 'ARCH-Archival Research and Cultural Heritage: The Theatre Archive of Societas Raffaello Sanzio' (Πράξη «Αριστεία II - Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2014-2015)

Εισήγηση: Ανθρωπόμορφα ρομπότ στη σύγχρονη σκηνή: εικόνες από ένα κοντινό μέλλον

Η παρουσία των νέων τεχνολογιών στο σύγχρονο θέατρο δεν περιορίζεται μόνο στη χρήση του βίντεο και της ψηφιακής εικόνας αλλά επεκτείνεται και στο τομέα της

ρομποτικής. Ανθρωπόμορφες αυτόματες συσκευές πρωταγωνιστούν στη διεθνή θεατρική πρωτοπορία και δεσπόζουν στην αιχμή της σύγχρονης έρευνας. Με φόρμα εμπνευσμένη από αυτήν του ανθρωπίνου σώματος και κινήσεις απαράλλακτες με αυτές των ανθρώπων, τα ανθρωποειδή-ηθοποιοί «ενσαρκώνουν» την πιο επιτυχή, αλλά και ανησυχητική προσομοίωση του άψυχου αντικειμένου με την ανθρώπινη, ζωντανή βιολογική οντότητα. Με αφορμή τα έργα *Sayonara 2* και *Oι τρεις αδελφές* του Ιάπωνα συγγραφέα και σκηνοθέτη Ορίζα Χιράτα, θα επιχειρήσουμε να προσεγγίσουμε την παράδοξη αυτή όσμωση, διερευνώντας τα όρια ανάμεσα στον ηθοποιό και το ρομπότ, στα δραματικά πρόσωπα και τα είδωλα τους.

ΘΕΟΔΩΡΑ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Διαθέτει Διδακτορικό Δίπλωμα και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στο ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει εκπονήσει τη μεταδιδακτορική της έρευνα στο ΠΤΠΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει πραγματοποιήσει εισηγήσεις σε συνέδρια και εισηγήσεις στο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών και Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΠΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και έχει δημοσιεύσει άρθρα σε περιοδικά. Υπήρξε επιμορφώτρια των εκπαιδευτικών Α/θμιας Εκπαίδευσης στα νέα διδακτικά βιβλία και έχει υλοποιήσει βιωματικά εργαστήρια και θεατροπαιδαγωγικά προγράμματα για την εφαρμογή των τεχνικών της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση στην εκπαιδευτική πράξη.

Εισήγηση – εργαστήρι: «Δραματική Τέχνη και “Συναλλακτική” Θεωρία»

Η εισήγηση αφορά την προσέγγιση λογοτεχνημάτων και ειδικότερα την «αισθητική» ανάγνωση των λογοτεχνικών κειμένων στην οποία εστιάζει η αναγνωστική «Συναλλακτική» Θεωρία (Transactional theory of reading) της L. M. Rosenblatt. Το εργαστήρι αφορά στη βίωση της λογοτεχνικής εμπειρίας και τη δημιουργία προσωπικών ανταποκρίσεων με τα λογοτεχνήματα μέσω των τεχνικών της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση ως εναλλακτική διδακτική μέθοδος, η οποία μπορεί να διαμεσολαβήσει στη δημιουργία αναπαραστάσεων και γενικότερα στην επίτευξη των στόχων της διδασκαλίας της Λογοτεχνίας.

ΣΟΦΙΑ ΠΕΡΔΙΚΑΡΗ

Η Σοφία Περδικάρη είναι νηπιαγωγός. Ήταν Σχολική Σύμβουλος της 51^η Περιφέρειας Προσχολικής Αγωγής στην Αττική, Διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, πτυχιούχος της Σχολής Νηπιαγωγών Εκάλης, του Τμήματος Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και της διετούς Μετεκπαίδευσης του Μαρασλείου Διδασκαλείου Ειδικής Αγωγής.

Έχει υπηρετήσει ως νηπιαγωγός και ως Υπεύθυνη Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Έχει διδάξει (407/80) το μάθημα «Δραματική Τέχνη στην Εκπαίδευση - Αναλυτικό πρόγραμμα» στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας ενώ έχει δώσει διαλέξεις στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, στο Τμήμα Προσχολικής Αγωγής του Τεχνολογικού Ιδρύματος Αθήνας (Τ.Ε.Ι.) και στο ΤΘΣ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Έχει δημοσιεύσει έρευνες και άρθρα σε βιβλία, περιοδικά, ηλεκτρονικές σελίδες και έχει προβεί σε επιστημονικές επιμέλειες.

Εισήγηση – εργαστήρι Α': «Μανδύας του ειδικού, προσχολική εκπαίδευση και Δ.Τ.Ε»

Περίληψη: Στο μάθημα παρουσιάζεται η θεωρητική προσέγγιση της τεχνικής της Δ.Τ.Ε «μανδύας του ειδικού» καθώς και αποτελέσματα ερευνών από την εφαρμογή αυτής στην εκπαίδευση. Επιπρόσθετα θα γίνει βιωματική εφαρμογή της τεχνικής με σκοπό την εις βάθος κατανόηση αυτής. Θα ακολουθήσει ανατροφοδοτική συζήτηση.

Εισήγηση – εργαστήρι ΑΒ: «Εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία και Δ.Τ.Ε»

Παρουσιάζεται η θεωρητική προσέγγιση της έννοιας της εκπαίδευσης για την αειφορία και η συμβολή της στη δημιουργία υπεύθυνων και δίκαιων πολιτών με σεβασμό για τον άνθρωπο και το περιβάλλον. Το μάθημα εστιάζεται στη συμβολή τις Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση σε σχέση με την εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία.

ΜΥΡΤΩ ΠΙΓΚΟΥ ΡΕΠΟΥΣΗ

Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεάτρου στο Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο. Εκπόνησε τη διδακτορική της διατριβή - μέ θέμα "Συλλογικό Θέατρο και Πολιτειότητα" στο Τμήμα Εκπαιδευτικού Θεάτρου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου του Πανεπιστημίου του Warwick. Στη συνέχεια, εργάστηκε ώς θεατροπαιδαγωγός στο πρόγραμμα, "Εκπαίδευση των Παιδιών Ρομά" (Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, ΕΚΠΑ), ως εισηγήτρια - επιμορφώτρια στο πρόγραμμα, "Εσύ όπως κι Έγώ: Εξερευνώντας τη διαφορετικότητα μέσα από το Θέατρο". Εργάζεται ως ερευνήτρια στο πρόγραμμα, "Αλληλέγγυα Κοινωνικά Δίκτυα στον αστικό ιστό: νέες μορφές πολιτειότητας στην Αθήνα της οικονομικής κρίσης (Κοινωφελές Ίδρυμα Ι. Λάτση) και στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα "Νέοι, Θέατρο, Ριζοσπαστική Ελπίδα, και Ηθικό Φαντασιακό: μια διαπολιτισμική έρευνα παιδαγωγικής του θέατρου, παράστασης και ενεργού συμμετοχής στα κοινά" (Ινστιτούτο για Σπουδές στην Εκπαίδευση, Πανεπιστήμιο του Τορόντο).

Εισήγηση – εργαστήριο: "Συλλογικό Θέατρο και Πολιτειότητα"

Το εργαστήρι "Συλλογικό Θέατρο και Πολιτειότητα" στοχεύει στη θεωρητική και πρακτική προσέγγιση του συλλογικού θεάτρου (ensemble theatre) ως μέσο πολιτειακής εκπαίδευσης των νέων ανθρώπων. Σε αυτό το πλαίσιο, αναλύονται θεωρητικά οι πρακτικές του συλλογικού επαγγελματικού θεάτρου και αναδεικνύεται η εφαρμογή τους σε ένα περιβάλλον εκπαιδευτικού θεάτρου που στοχεύει στην ενεργή πολιτειότητα, και πιο συγκεκριμένα, στην ανάληψη πρωτοβουλίας, στην ανάπτυξη της διαλογικής ικανότητας και σκέψης καθώς και στην υλοποίηση συλλογικής πράξης. Στη συνέχεια οι παραπάνω τεχνικές εφαρμόζονται σε ένα μάθημα θεάτρου που επιτρέπει στους συμμετέχοντες να εξερευνήσουν βιωματικά τη δυναμική του συλλογικού θεάτρου καθώς και να εξετάσουν τις εκπαιδευτικές του δυνατότητες σε σχέση με την ανάπτυξη των πολιτειακών δεξιοτήτων.

ΝΙΚΟΣ ΠΙΣΤΕΥΟΣ

Εργάζεται ως εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Είναι πτυχιούχος της Σχολής Τεχνολόγων Ηλεκτρονικών Μηχανικών, της Παιδαγωγικής Ακαδημίας Τρίπολης και κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών MSc (Master in Manufacturing) στο πρόγραμμα, «Διαχείριση και Τεχνολογία του Open University του Ηνωμένου Βασιλείου σε συνεργασία με το ΤΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ. Έχει υπηρετήσει ως υπεύθυνος Τομέα Ηλεκτρονικής και Ηλεκτρολογίας, Διευθυντής Ι.Ε.Κ. Αργολίδας, Διευθυντής Σ.Ε.Κ. Άργους, Διευθυντής ΕΠΑ.Σ. Άργους, Διευθυντής 1ου Ε.Κ. Άργους. Υπεύθυνος της κινηματογραφικής ομάδας του 1ου ΕΠΑΛ Άργους και 1ου Ε.Κ. Άργους που λειτουργεί από το 2004 Τανίες της ομάδας έχουν βραβευτεί σε Διεθνείς και Ελληνικούς Διαγωνισμούς ταινιών Μικρού Μήκους.

Υπεύθυνος για τη διοργάνωση συναυλιών του σχολείου, με αφιερώματα στο Ελληνικό τραγούδι και Συντονιστής της ραδιοφωνικής εκπομπής «KANE ΤΗΝ ΕΚΠΟΜΠΗ ΣΟΥ» της Ελληνικής Ραδιοφωνίας (ΕΡΑ), για τους μαθητές του 1ου Ε.Κ.

Άργους.

Πιστοποιημένος Επιμορφωτής Ενηλίκων.

Εκπαιδευτής σε Κ.Ε.Κ. και Ι.Ε.Κ. Αργολίδας (Δ.Ι.Ε.Κ. και ΟΑΕΔ).

Εισήγηση : Μαθήματα στο σκοτάδι

Ο μεταπτυχιακοί φοιτητές θα έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν τη σύγχρονη Πρακτική του Μοντάζ μέσω Ηλεκτρονικού Υπολογιστή. Εκμάθηση του Pinnacle και του Movie Maker που θεωρούνται από τις πιο δημοφιλείς σουίτες σήμερα για το Μοντάζ. Θα διδαχτούν να χωρίζουν την οθόνη σε όσες οθόνες επιθυμούν, να αντικαθιστούν το φόντο κάνοντας χρήση της μεθόδου του green screen, να δημιουργούν ακίνητους ή κινούμενους τίτλους, να τοποθετούν υπότιτλους, να κινούν αντικείμενα, να παίρνουν υλικό από ταινίες και να το αναμειγνύουν με το δικό τους. Επίσης θα μάθουν τη χρήση και λειτουργία μιας ερασιτεχνικής κάμερας, αλλά και να ηχογραφούν με κονσόλα ήχου, κείμενα που θα τους χρειαστούν στο μοντάζ.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΓΚΙΩΤΗ

Γεννήθηκε στο Ναύπλιο. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Το εικαστικό έργο της είναι μια μελέτη στην τοπιογραφία με ιδιαίτερη επιφροή από το Αργολικό φως. Έχει πραγματοποιήσει ατομικές εκθέσεις και συμμετείχε σε ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές. Είναι μέλος του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών Ελλάδας και δραστηριοποιείται στην εικαστική παιδεία και εκπαίδευση. Έχει δημιουργήσει το Εικαστικό Εργαστήρι στην πόλη του Ναυπλίου. Από το 1995 συνεργάζεται με τον Εκπαιδευτικό Όμιλο Αργολίδας Νέο Σχολείο ως εικαστικός ΠΕ8 μέσης εκπαίδευσης. Τα τελευταία χρόνια στο εικαστικό της έργο προστίθεται η εικονογράφηση κόμικ. Το 2014

κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις 9η διάσταση η ΣΚΟΝΗ ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΕΠΤΗ, όπου εικονογραφεί σε σενάριο Κυριακού Μακρή. Από το 2012 είναι υπεύθυνη των εικαστικών εκδηλώσεων αλλά και της αισθητικής στολισμού της πόλης με εικαστική προσέγγιση του ΔΟΠΠΑΤ του Δήμου Ναυπλιέων.

Εισήγηση – εργαστήριο: Αισθητικές περιβαλλοντικές παρεμβάσεις.

Οι εικαστικές τέχνες στην διακόσμηση, αισθητικές περιβαλλοντικές παρεμβάσεις.

- Βασικές αρχές διακοσμήσεις σε διάφορες εποχές
- Διαφορά συλ διακόσμησης
- Χρώμα και φως στο εικαστικό έργο και στην διακοσμητική εγκατάσταση.
- Ο ρόλος της ψυχολογίας στη διακόσμηση.
- Άντληση στοιχείων από γνωστά έργα τέχνης
- Τρόποι έρευνας και οργάνωσης για μια ολοκληρωμένη διακοσμητική εγκατάσταση σε εξωτερικό χώρο της πόλης .

ΔΟΜΙΝΙΚΗ ΣΑΝΔΗ

Η Δομινίκη Σάνδη είναι υπεύθυνη του παιδικού και εφηβικού βιβλίου στις Εκδόσεις Ψυχογιός. Έχει πτυχίο γλωσσολογίας από το University of Brighton, μεταπτυχιακό παιδικής λογοτεχνίας από το University of Reading και διδακτορικό συγκριτικής παιδικής λογοτεχνίας από το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Παιδικής Λογοτεχνίας στο University of Surrey Roehampton. Ερευνητικά έχει ασχοληθεί με θέματα εθνικής ταυτότητας, συγκριτικής λογοτεχνίας και ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας ενώ άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή και ελληνικά περιοδικά και έχει πάρει μέρος ενεργά σε συνέδρια και ημερίδες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Στις Εκδόσεις Ψυχογιός, φροντίζει, διατηρεί και μεγαλώνει έναν παιδικό κατάλογο που περιλαμβάνει τα έργα των σημαντικότερων ελλήνων και ξένων λογοτεχνών για παιδιά.

ΑΘΗΝΑ ΣΤΟΥΡΝΑ

Η Αθηνά Στούρνα είναι Σκηνογράφος/ενδυματολόγος και θεατρολόγος. Σπούδασε στην Αγγλία (Wimbledon School of Art και Rose Bruford College) και είναι αριστούχος απόφοιτος Θεατρολογίας (Maîtrise, D.E.A.) από το Πανεπιστήμιο Paris III – Sorbonne-nouvelle, όπου ολοκλήρωσε τη διδακτορική τις διατριβή με τίτλο *H κουζίνα και η σκηνή: πίνοντας και τρώγοντας στο θέατρο του 20ού αιώνα*. Έχει διδάξει Ενδυματολογία/Σκηνογραφία στα Πανεπιστήμια Πελοποννήσου και Πατρών, στη Σχολή Καλών Τεχνών του ΑΠΘ και στο Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής και Διακόσμησης του ΤΕΙ Αθήνας. Από το 2013 διδάσκει στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Θεατρικών Σπουδών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Έχει εκδώσει μία μονογραφία, κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους και έχει αρθρογραφήσει σε επιστημονικά περιοδικά στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει συμμετάσχει σε διεθνή συνέδρια και ημερίδες. Επίσης ως σκηνογράφος-ενδυματολόγος έχει εργαστεί σε θέατρα ανά τον κόσμο. Είναι ιδρύτρια και καλλιτεχνική υπεύθυνη του πολυπολιτισμικού Θιάσου Ωκύπους.

Η δραματοποίηση μύθων για το παιδικό κοινό: μια παρουσίαση της δουλειάς του Θιάσου Ωκύπους

Η εισήγηση εστιάζει στη χρήση της μυθολογίας, ελληνικής και παγκόσμιας, με σκοπό τη δημιουργία παραστάσεων και εκπαιδευτικών εργαστηρίων. Μέσα από μία σύντομη παρουσίαση του έργου και των στόχων του πολυπολιτισμικού Θιάσου Ωκύπους, θα αναφερθούμε στη μέθοδο και τα μέσα που χρησιμοποιεί.

Εργαστήριο: ταξίδι στο χώρο και στο χρόνο. Προσεγγίσεις και δραματοποίηση των μύθων.

Θα αναφερθούμε αναλυτικά στη μεθοδολογία δραματοποίησης της μυθολογίας με γνώμονα την εκπαιδευτική της διάσταση, τις ιδιαιτερότητες του παιδικού κοινού και τη σημασία της επιλογής του χώρου. Τέλος, οι συμμετέχοντες θα σχεδιάσουν μία σύντομη δράση με βάση τη χρήση της μυθολογίας για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ι. ΣΤΑΝΑΣ

Σπούδασε Οργάνωση & Διοίκηση Επιχειρήσεων στην Α.Σ.Ο.Ε.Ε. και έχει Master στην Πολιτιστική Διαχείριση από το City University του Λονδίνου. Ασχολήθηκε με την οργάνωση πολιτιστικών γεγονότων, με έμφαση στα εικαστικά. Στο ενεργητικό του συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, η διεθνής έκθεση Outlook στο πλαίσιο της Πολιτιστικής Ολυμπιάδας και ελληνικές συμμετοχές σε διεθνείς διοργανώσεις (όπως η Μπιενάλε της Βενετίας), η διοργάνωση συνεδρίων για τον πολιτισμό και η επιμέλεια ειδόσεων. Μέχρι το 2009 ήταν ο σύμβουλος έκδοσης του πολιτιστικού περιοδικού highlights. Ήταν διευθυντής της D.art έως το 2012 και γενικός διευθυντής της ART-ATHINA από το 2009 έως το 2011, σύμβουλος οργάνωσης πολιτιστικών δράσεων στο Δήμο Φιλοθέης – Ψυχικού και σύμβουλος στο Schwarz Foundation για τη δημιουργία και λειτουργία του Art Space Pythagorion στη Σάμο. Αρθρογραφεί για θέματα Οικονομικών & Πολιτικής του Πολιτισμού και διδάσκει Πολιτιστική Διαχείριση.

Εισήγηση – εργαστήριο: Πολιτιστικές δράσεις – Οργανωτικές τακτικές.

Πώς είναι δυνατή η ευρύτερη διάδραση της τέχνης με το πλατύ κοινό και η αναζωογόνηση της σχέσης του πολιτισμού -και ειδικότερα των παραστατικών τεχνών- με την καθημερινότητα;

Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα θα διερευνηθεί με βάση δύο άξονες:

1. Οι πολιτικές που εκπονούνται και εφαρμόζονται από τους φορείς πολιτισμού και τους δημιουργούς

2. Οι πρακτικές και η οργανωτικές τακτικές που έχουν να κάνουν με την υλοποίηση μίας πολιτιστικής δράσης

ΚΩΣΤΗΣ ΣΦΥΡΙΚΙΔΗΣ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε βιολοντσέλο στο Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης και Νομικά (χωρίς να ολοκληρώσει τις σπουδές του καθώς τον απορρόφησε το Θέατρο) στα πανεπιστήμια της Pavia και του Camerino της Ιταλίας.

Αποφοίτησε από τη Δραματική Σχολή της Ρούλας Πατεράκη στη Θεσσαλονίκη. Ως επαγγελματίας ηθοποιός εργάστηκε στο ελληνικό θέατρο. Το 1990 εγκαταστάθηκε στις ΗΠΑ όπου σπούδασε αγωγή και χρήση της ανθρώπινης φωνής με την Kristin Linklater στο εξελιγμένο από την ίδια σύστημα "Freeing the Natural Voice". Δίδαξε σε Δραματικές Σχολές, στα Πανεπιστήμια Πελοποννήσου και ΑΠΘ, καθώς και ιδιωτικά.

Εισήγηση - Εργαστήριο: Η φωνή μου είμαι εγώ

Το μάθημα επικεντρώνεται στην αναζήτηση της «φυσικής φωνής», μιας φωνής που δεν υπαγορεύεται από τις περιστάσεις αλλά αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της προσωπικότητας του ανθρώπου και της απρόσκοπτης έκφρασης του ψυχικού του κόσμου. Με απλούστερα λόγια, η φωνή βρίσκεται εκεί για να εκφράσει με σαφήνεια και καθαρότητα αυτά που αισθάνομαι κάθε φορά.

Το μάθημα θα εισηγηθεί:-Συνειδητοποίηση των εμποδίων της φυσικής φωνής, συνειδητοποίηση του σώματος που την περιέχει, τεχνικές χαλάρωσης, καθώς μια

ελεύθερη φωνή υπάρχει μόνο μέσα σε ένα ελεύθερο σώμα, συνειδητοποίηση και χρήση της αναπνοής, αίσθηση των αντηχείων του σώματος και τέλος απλή εφαρμογή σε κείμενο.

ΤΑΚΗΣ ΤΖΑΜΑΡΙΑΣ

Ο Τάκης Τζαμαργιάς γεννήθηκε στον Πειραιά. Απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Πειραικού Συνδέσμου και πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος του ΕΚΠΑ. Κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος του ιδίου τμήματος με ειδίκευση «Θέατρο στην εκπαίδευση». Από το 2003 διδάσκει ως ΕΕΠ (Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό) στη Σχολή Επιστημών Αγωγής του ΕΚΠΑ. Δίδαξε Υποκριτική στη Δραματική Σχολή του Πειραιϊκού Συνδέσμου, του Εμπρός και Γιώργου Αρμένη και σε ποικίλα εργαστήρια δήμων και κοινοτήτων. Για 15 χρόνια υπεύθυνος σκηνοθέτης της Θεατρικής Σκηνής του Δήμου Κερατσινίου. υπεύθυνος της Εταιρείας Θεάτρου Δυτικά της Πόλης, συνεργαζόμενος με τα κρατικά Θέατρα Εθνικό Θέατρο, ΘΟΚ, ΚΘΒΕ, και τους ελεύθερους θιάσους στην Ελλάδα και στην Κύπρο και με συμμετοχή σε Φεστιβάλ Αθηνών κ.ά..

Είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας για τα βιβλία, *Στοιχεία Θεατρολογίας της Α' Λυκείου* (Αθήνα, ΟΕΔΒ, 1998), *Πολιτιστικές Εκδηλώσεις στο Σχολείο Πρωτοβάθμια-Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση* (Αθήνα, Ατραπός, 2004), *Στη Χώρα του Τοτώρα* (Αθήνα, Πατάκης, 2010). Διετέλεσε καλλιτεχνικός Διευθυντής του Δημοτικού Θεάτρου Πειραιά.

Εισήγηση - εργαστήριο: Η δραματοποίηση ως διαδικασία θεατρικής εμψύχωσης στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του σχολείου

Το περιεχόμενο του εργαστηρίου επικεντρώνεται στις μορφές της «θεατρικής εμψύχωσης» για την από σκηνής ανάδειξη των λογοτεχνικών κειμένων και την

παιδαγωγική αφελιμότητα της δραματικής μεθόδου στην εκπαιδευτική πρακτική των γιορτών του σχολείου, με τη βοήθεια της οποίας αναπτύσσεται η ικανότητα των μαθητών όχι μόνο να ανταποκρίνονται στα κείμενα, αλλά και να συμμετέχουν στην ανα-δημιουργία τους με όρους καλλιτεχνικούς, ώστε η γιορτή να αναδεικνύεται σε κάτι ξεχωριστό και «μη αναμενόμενο», σε μέρα ομαδικής ευαισθησίας για τους μετέχοντες. Ενδεικτικά παραθέτουμε μια μορφή γιορτής του σχολείου, η οποία βασίζεται σε λογοτεχνικό κείμενο. Πρόκειται για τη γιορτή «Νεολαίας – Πολυτεχνείου» και το κείμενο που επιλέχτηκε είναι το κεφάλαιο: Γύρω – γύρω όλοι, από το καταξιωμένο έργο της Ζώρζ Σαρρή «Τα γενέθλια».

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΟΜΠΛΕΡ

Ο Μιχάλης Τόμπλερ γεννήθηκε στην Αθήνα. Παρακολούθησε μουσικές σπουδές, μουσοκοπαιδαγωγικά και μουσικοθεραπευτικά εργαστήρια και σπουδές κινηματογράφου. Έχει εργασθεί σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Με την ειδική αγωγή και θεραπεία ασχολείται από το 1992 «οδηγώντας» μουσικά προγράμματα με παιδιά και ενήλικες με ειδικές ανάγκες. Παράλληλα συντονίζει και παίζει στο μουσικό σχήμα «ΗΧΩ Ν ΗΧΩ». Έχει μεταφράσει μουσικοπαιδαγωγικά βιβλία και έχει γράψει τα βιβλία «ΗΧΩΝ – ΣΤΟΧΩΝ – ΗΧΩ» (η Μουσική στην Ειδική Αγωγή και Θεραπεία), «PINOKEROS ENANTION ELEFANTA» (Μουσικές δραστηριότητες τάξης) και «MUSIKU» (Θεωρία της μουσικής) για τις εκδόσεις Orpheus – Μουσικός Οίκος Μ. Νικολαϊδης. Επίσης συμμετείχε στη συγγραφή των ανθολόγιων τραγουδιών για το δημοτικό και το γυμνάσιο.

Εισήγηση – εργαστήριο: Σημεία και άξονες προσανατολισμού για το ρόλο της μουσικής

Σημεία και άξονες προσανατολισμού για το ρόλο της μουσικής στο κοινωνικό και ιστορικό γίγνεσθαι αποτελούν οι ήχοι (το μέσον), οι στόχοι (το γιατί) και η αντανάκλαση τους (το αποτέλεσμα).

Αυτοί οι άξονες εξετάζονται στα τρία βασικά τους πεδία, δηλαδή ως τέχνη, ως παιδαγωγική αξία και ως θεραπευτική προσέγγιση, χωρίς να παραβλέπονται τα ουσιαστικά στοιχεία της «δράσης» σαν το πραγματικό γεγονός που συντελείται και της «χαράς» που πηγάζει από αυτή.

Η θέση που θα συζητήσουμε προσπαθεί να σκιαγραφήσει αυτά τα βασικά πεδία και να δείξει πώς αυτά αλληλοκαλύπτονται.

Το μάθημα είναι διαρθρωμένο σε τρία επίπεδα με παρουσίαση-συζήτηση, βιωματική επεξεργασία-παιχνίδι και βιντεοαποσπάσματα-παραδείγματα.

Αγγελική Σπυροπούλου

Είναι Καθηγήτρια της Νεότερης Ευρωπαϊκής Λογοτεχνίας και Θεωρίας στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Από το 2014 είναι Ερευνητικός Εταίρος (Research Fellow) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (School of Advanced Study), όπου διευθύνει ερευνητικό σεμινάριο με τίτλο ‘Comparative Modernisms’.

Πτυχιούχος Αγγλικής και Ελληνικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με Μεταπτυχιακό τίτλο (MA) στην Κριτική Θεωρία και διπλωματική στις ερμηνείες του Οιδίποδα, στο Πανεπιστήμιο του Sussex. Κάτοχος διδακτορικού τίτλου από το Πανεπιστήμιο του Sussex με συγκριτική ειδίκευση στην Virginia Woolf και τον Walter Benjamin στο πλαίσιο της φιλοσοφίας της ιστορίας και της νεωτερικότητας. Δίδαξε ‘αγγλική λογοτεχνία’ και ‘θεωρία πολιτισμού’ στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (2006-2008), και ‘ευρωπαϊκή λογοτεχνία’ επί σειρά ετών στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (2001-2016). Σε μεταπτυχιακό επίπεδο έχει διδάξει ‘θεωρία θεάτρου’ στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου (2014-16), και ‘θεωρία και δημιουργική γραφή’ στο ΕΑΠ (2016-17). Στο εξωτερικό έχει πραγματοποιήσει διαλέξεις και μεταπτυχιακά σεμινάρια στο Université Paris VII, στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου-Goldsmiths, στο Paris College of Art, στο Πανεπιστήμιο της Ρώμης-Sapienza και στο School of Advanced Study-Πανεπιστήμιο του Λονδίνου. Το 2013 διετέλεσε Επισκέπτρια Ερευνήτρια στο Paris III-Nouvelle Sorbonne. Ως επισκέπτρια καθηγήτρια έχει διδάξει επίσης στο Istituto del Teatro (Βαρκελώνη), το Πανεπιστήμιο Bogazici, την Accademia di Belli Arti (Βενετία), την Ακαδημία Θεάτρου Πράγας και το London South Bank University.

Οι εργασίες της αφορούν την ευρωπαϊκή και τη συγκριτική λογοτεχνία και το δράμα, την κριτική θεωρία, φιλοσοφικές προσεγγίσεις της λογοτεχνίας, σχέσεις λογοτεχνίας, θεάτρου, τέχνης, σχέσεις της ιστορίας με τον μοντερνισμό και τον πολιτισμό της νεωτερικότητας. Στα βιβλία της συμπεριλαμβάνονται τα εξής: Virginia Woolf, *Modernity and History: Constellations with Walter Benjamin* (Palgrave-Macmillan), Βάλτερ Μπένγιαμιν: Εικόνες και μύθοι της νεωτερικότητας (επιμ., Εκδ. Αλεξάνδρεια), Σύγχρονη ελληνική πεζογραφία (συνεπιμ. Εκδ. Αλεξάνδρεια), *Culture Agonistes: Debating Culture, Rereading Texts* (συνεπιμ. Peter Lang), Αναπαραστάσεις της Θηλυκότητας (επιμ. ΙΕΤ), Τόποι του μοντέρνου: ευρωπαϊκή λογοτεχνία και νεωτερικότητα (υπό έκδοση, Εκδ. Αλεξάνδρεια, και *Historical Modernisms: Time, History and Modernist Aesthetics* (Bloomsbury) που συνεπιμελήθηκε με τον Jean-Michel Rabaté.

Έχει, επίσης, συνεπιμεληθεί επιστημονικά τεύχη των περιοδικών European Journal of English Studies, Θεάτρου Πόλις, Synthesis και έχει δημοσιεύσει στα περιοδικά Interdisciplinary Literary Studies, Σύγκρισις, Αξιολογικά, Ποίηση, Études britanniques contemporaines κ.ά. Πρόσφατες εργασίες της για τον μοντερνισμό συμπεριλαμβάνονται στους τόμους, 1922: Literature, Culture, Politics (Cambridge University Press), Sentencing Orlando (Edinburgh University Press), The Edinburgh Dictionary of Modernism.

Δημοσιεύει στον αθηναϊκό Τύπο από το 2003, ενώ υπήρξε τακτική συνεργάτις του ενθέτου 'Βιβλιοθήκη' της Ελευθεροτυπίας έως το 2009. Μέλος της Εκτελεστικής Επιτροπής της Ευρωπαϊκής Εταιρείας Συγκριτικής Λογοτεχνίας, της Επιστημονικής Επιτροπής του διεθνούς επιστημονικού περιοδικού ComplLit. Μέλος της Συμβουλευτικής της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Ινστιτούτων και Κέντρων Ανθρωπιστικών Σπουδών. Ακαδημαϊκή Συντονίστρια Erasmus του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών, και Τμηματική Εκπρόσωπος στη ΜΟΔΙΠ και τον ΕΛΚΕ του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου.

Πρόεδρος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών και Αναπληρώτρια Κοσμήτορα της Σχολής Καλών Τεχνών από το ακ.έτος 2019-20 έως σήμερα.

ΤΣΑΚΙΡΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ

Σκηνοθέτης Καλλιτεχνικός Διευθυντής στο Σύγχρονο Θέατρο.

Ιδρυτικό μέλος της «Omicron 2» Μια εταιρεία για τις τέχνες, τ. Διδάσκων στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Παν/μιου Πελοποννήσου. Σπούδασε στη Δραματική Σχολή του Εθνικού Θεάτρου. Συνέχισε στη Γερμανία, την Αμερική και την Ινδία με σπουδές στην θεατρική πρακτική. Διετέλεσε Καλλιτεχνικός Διευθυντής στα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα: Καλαμάτα (1999-2002) και Κομοτηνής(1990-1993). - Έχει σκηνοθετήσει 80 έργα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, εκ των οποίων τα 12 είναι Αρχαίες Ελληνικές τραγωδίες. Με τρεις συμμετοχές στην Επίδαιυρο και εννέα συμμετοχές στο Ηρώδειο. Έχει συμμετάσχει με παραστάσεις του σε θεατρικά φεστιβάλ, όπως Επιδαύρου, Αθηνών, Βερολίνου, Βρυξελλών, Καΐρου, Τιφλίδας, Τελ Αβίβ, Μάαστριχ, Μπουτρίν, Αμβούργου, Κολωνίας, Λευκωσίας, Πάφου, Φιλίππων και Θάσου, Ρεθύμνου, Καλαμάτας, Βύρωνα, Πέτρας κ.α.

- Συνεργάστηκε στην Ελλάδα με τους θεατρικούς οργανισμούς: Εθνικό Θέατρο, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και πολλά άλλα. Στην Κύπρο και επίσης στο εξωτερικό, Εθνικό Θέατρο Ινδιών, Εθνικό Θέατρο Ισλανδίας, Theses theatre(U.S.A.), Goa Academy, Theater Manufacture (Germany)- Δίδαξε Δραματολογία και σκηνοθεσία στο Αρχαίο Δράμα στο Τμήμα Θεατρικών σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου. Το 2003 ίδρυσε το θεατρικό σύνολο «Omicron 2- μια εταιρεία για τις τέχνες» Παρουσίασε ως τώρα έξι παραγωγές σε Ελλάδα, Κύπρο, Γεωργία, Αλβανία.

Εισήγηση – εργαστήριο: Το ανέβασμα της τραγωδίας μπορεί να αποτελέσει θεατρικό παιχνίδι;

Η Αρχαία Ελληνική Τραγωδία ως θεατρικό είδος απόλυτης αρχιτεκτονικής φόρμας εμπεριέχει μέσα στη μορφή της και τα υλικά κατασκευής μιας παράστασης. Αποδομώντας τη φόρμα βλέπουμε τις παραστατικές ανάγκες του έργου για το ανέβασμά του από μια ομάδα ηθοποιών (μικρή ή μεγάλη). Αναγνωρίζοντας τα «κατα ποιόν» μέρη

βρίσκουμε την ερμηνεία των ρόλων. «Διαλύοντας» ένα μονόλιο βρίσκουμε τη «διάνοια» του ήρωα.

Όλες οι μεγάλες στιγμές της τέχνης εμπεριέχουν την αναίρεσή τους και επιτρέπουν την παιγνιώδη σοβαρή προσέγγισή τους.

ΙΩΑΝΝΑ ΤΖΑΡΤΖΑΝΗ

Η Ιωάννα Τζαρτζάνη σπούδασε Κοινωνιολογία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Χορό στην Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή της Δέσποινας Γρηγοριάδου. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος (Master of Arts) στις σπουδές χορού από το Πανεπιστήμιο του Surrey, όπου και ολοκλήρωσε τη διδακτορική της διατριβή (PhD) με τίτλο *Interplays of ethnicity, nationalism and globalisation within the Greek contemporary dance scene: choreographic choices and constructions of national identity*. Η Ιωάννα έχει διδάξει Πολιτισμικές Προσεγγίσεις, Μεθοδολογία της Έρευνας και Ιστορία χορού, καθώς και Μεθόδους Εκπαίδευσης του Σώματος (somatics) στο τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, στο ΙΕΚ ΑΚΜΗ και στην Ανώτερη Σχολή Χορού Δέσποινας Γρηγοριάδου και έχει γράψει άρθρα για το περιοδικό *Xoros plus* (όπου υπήρξε μέλος της συντακτικής ομάδας) για την εφημερίδα *Athens News* και για το *Choros International Dance Journal*. Είναι πιστοποιημένη δασκάλα των μεθόδων Body Control Pilates και Swaha Aerial Yoga. Σήμερα, διδάσκει Ιστορία του Χορού στην Ανώτερη Επαγγελματική Σχολή Χορού «ΧΟΡΟΣ», Θεωρία και Πράξη του Χορού, στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και Pilates στη Σχολή «ΧΟΡΟΣ», στο Swaha Yoga Center και στο Illium Center of Light.

ΑΝΝΑ ΤΣΙΧΛΗ

Η Άννα Τσίχλη είναι κάτοχος πτυχίου του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και μεταπτυχιακού τίτλου στις Παραστασιακές Σπουδές του The Central School of Speech and Drama Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Έχει σκηνοθετήσει θεατρικές

παραστάσεις, performances, video art και happenings. Έργα της έχουν παρουσιαστεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Αγγλία, Ελβετία, Ινδία, Ταϊλάνδη). Έχει συμμετάσχει σε φεστιβάλ, συνέδρια και ευρωπαϊκά ερευνητικά και εργαστηριακά προγράμματα, και διαθέτει δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους, πρακτικά συνεδρίων.

Δίδαξε στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα παραστασιακών σπουδών του The Central School of Speech and Drama, σε δραματικές σχολές στην Αθήνα, σε κέντρα θεραπείας και απεξάρτησης κά. Διδάσκει από το 2005 ως μέλος ΕΕΠ στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Ναύπλιο «Σκηνοθεσία και Θεατρική Πρακτική» και ως μέλος ΣΕΠ στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Θεατρικών Σπουδών του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Εισήγηση – εργαστήριο: Το Θέατρο της Επινόησης (Devised Theatre)

Το «θέατρο της επινόησης» μπορεί να έχει ως αφετηρία οτιδήποτε. Χαρακτηρίζεται και προσδιορίζεται από μια ομάδα ανθρώπων που αποφασίζουν να ερευνήσουν και να πειραματιστούν γύρω από έναν αρχικό άξονα με αφετηρία μια ιδέα, μια εικόνα, ένα θέμα ή ένα ερέθισμα. Ερέθισμα μπορεί να αποτελέσει ένας ήχος, μια μουσική, ένα κείμενο, ένα αντικείμενο, ένας πίνακας ή μια κίνηση. Η διαδικασία της επινόησης δίνει την δυνατότητα σε μια ομάδα ανθρώπων να είναι ψυχικά και σωματικά δημιουργικοί με στόχο ένα αυθεντικό και μοναδικό προϊόν που πηγάζει από την συναρμολόγηση και την ανα-διαμόρφωση των ατομικών και ομαδικών εμπειριών του κόσμου.

Στο εργαστήριο θα δοθούν πληροφορίες για τις ιστορικοκοινωνικές συνθήκες μέσα στις οποίες γεννήθηκε το θέατρο της επινόησης, θα γίνει αναφορά στις θεατρικές ομάδες που καθόρισαν το συγκεκριμένο θεατρικό είδος καθώς και στις τεχνικές του και θα ζητηθεί από τους συμμετέχοντες να πάρουν μέρος σε πρακτικές ασκήσεις.

Φαίη Τσίτου

Εργάζεται ως μουσειοπαιδαγωγός/επιμελήτρια στο Μουσείο Ιστορίας Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών (ΕΚΠΑ) και Φιλοσοφίας (Deree College). Έχει εκπονήσει τη διδακτορική της διατριβή με θέμα τις χρήσεις του κουκλοθέατρου στη μουσειακή ερμηνεία και επικοινωνία, στο Royal Holloway, University of London. Έχει εκπαιδευτεί δίπλα σε καταξιωμένους κουκλοπαίκτες και είναι ιδρυτικό μέλος της ομάδας κουκλοθέατρου οι δύτες (Φαίη Τσίτου & Βασίλης Μπουνάτσος). Έχει σκηνοθετήσει την παράσταση Η Βουτιά και έχει σκηνοθετήσει/εμψυχώσει τις παραστάσεις, Simultané, Παρθεναγωγείο Βόλου-Ένα σχολείο μέσα στη ζωή και τη φύση, και για μικρούς και μεγάλους την παράσταση ΤΗΛΕ τήλε tele. Έχει σχεδιάσει/εμψυχώσει μουσειοπαιδαγωγικά προγράμματα για το Μουσείο Ιστορίας και το Μουσείο Παιδείας του Πανεπιστημίου Αθηνών και έχει διδάξει μουσειακή αγωγή σε φοιτητές και εκπαιδευτικούς. Έχει λάβει μέρος σε φεστιβάλ κουκλοθέατρου στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει διακριθεί (ICOM/CECA) για το μουσειοπαιδαγωγικό πρόγραμμα «Πώς σας ήλθε κατά νου να σπουδάσετε επιστήμη;».

Περίληψη εργαστηρίου:

Χάρτινο θέατρο: ιστορική αναδρομή & πρακτικές εφαρμογές

Το εργαστήριο περιλαμβάνει μια σύντομη ιστορική αναδρομή της τεχνικής του χάρτινου θεάτρου από την εμφάνιση του έως τις μέρες μας, με αναφορές σε κάποια παραδείγματα από τις παραδοσιακές και τις πιο σύγχρονες μορφές του. Στην απλή και πιο διαδεδομένη της εκδοχή, η συγκεκριμένη τεχνική αποτελεί μια σχετικά εύκολη κατασκευαστικά και οικονομική τεχνική αφήγησης. Η πρακτική εφαρμογή του εργαστηρίου έχει σαν στόχο να πειραματιστούν και να εξοικειωθούν οι συμμετέχοντες με τον σχεδιασμό μιας παράστασης θεάτρου από χαρτί, (σενάριο, σκηνογραφία, κατασκευή φιγούρων/σκηνικών), να δοκιμάσουν να ζωντανέψουν μια εικόνα (ή και να την παρουσιάσουν - ανάλογα με τη διαθεσιμότητα του χρόνου) με χάρτινες φιγούρες και σκηνικά.

Επίσης, στόχος του εργαστηρίου είναι να διθούν ερεθίσματα για την ένταξη της τεχνικής στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η παράσταση που θα ακολουθήσει το εργαστήριο με τίτλο Παρθεναγωγείο Βόλου - Ένα σχολείο μέσα στη ζωή και τη φύση, αποτελεί ένα παράδειγμα εφαρμογής των παραπάνω.

ΚΛΕΙΩ ΦΑΝΟΥΡΑΚΗ

Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, Διδάκτωρ του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών Παν. Πατρών στον τομέα του θεάτρου/δράματος στην εκπαίδευση. Έχει διδάξει, με τη σύμβαση Π.Δ 407, τα μαθήματα της Διδακτικής του Θεάτρου για την εκπαίδευση στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Παν. Πατρών. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, της Δραματικής Σχολής του Γιώργου Αρμένη, του Τμήματος Κινηματογράφου του Παν. του Greenwich της Αγγλίας (σε συνεργασία με το New York College της Αθήνας) και του Μεταπτυχιακού Τμήματος του Πανεπιστημίου του Hull ‘Θέατρο και Σύγχρονη Πρακτική’. Έχει γράψει και σκηνοθετήσει τις μικρού μήκους ταινίες «Φτου! Ξελευθερία για όλους» (για παιδιά & εφήβους), «Μήδεια», τις μουσικοθεατρικές παραστάσεις «Η Νεράιδα Πραλίνα και το Μαγικό Φουντούκι», «Αρόδου», «Μην κοιμηθείς Φεγγάρι μου», «Θεσμοφοριάζουσες».

Εισήγηση – προβολή: Το θέατρο/δράμα και ο κινηματογράφος στην εκπαίδευση μέσα από τα βήματα του χορού.

Στην παρούσα συνάντηση, με αφορμή τη μικρού μήκους ταινία για παιδιά και εφήβους «Φτου! Ξελευθερία για όλους» της Κλειώς Φανουράκη, θα διερευνηθεί στην πράξη το πώς ο κινηματογράφος και οι νέες τεχνολογίες μπορούν να συλλειτουργήσουν δημιουργικά στα μαθήματα της θεατρικής αγωγής καθώς και στην ένταξη της δραματικής τέχνης στη διδασκαλία των μαθημάτων στην εκπαίδευση και τη δια βίου μάθηση.

ΠΕΝΥ ΦΥΛΑΚΤΑΚΗ

Είναι θεατρική συγγραφέας και μεταφράστρια. Αριστούχος του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας του ΑΠΘ, κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος στη Μετάφραση από το Πανεπιστήμιο του Surrey και Διδακτορικού Διπλώματος στη Θεατρική Μετάφραση και Διαπολιτισμικές Σπουδές από το Α.Π.Θ. Σπούδασε Υποκριτική στο Κέντρο Θεατρικής Έρευνας Θεσσαλονίκης και Θεατρική Γραφή στο Ελληνικό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου και στο College of Creative Arts, Manchester, UK. Δίδαξε Δημιουργική Γραφή και Μετάφραση στο Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας του Α.Π.Θ. Διδάσκει Λογοτεχνική Μετάφραση και Θεατρική γραφή στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Δημιουργικής Γραφής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Έχει τιμηθεί με Κρατικό Βραβείο Θεατρικού Έργου από το ΥΠ.ΠΟ. Έργα και μεταφράσεις της έχουν ανέβει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχουν μεταφραστεί στα Αγγλικά και στα Ισπανικά.

Εισήγηση – εργαστήριο: Θεατρική Γραφή

Αντικείμενο του σεμιναρίου είναι η πορεία του θεατρικού κειμένου από τη σύλληψη της ιδέας έως τη δραματική του πραγμάτωση. Θα εστιάσουμε στην έννοια της προφορικότητας και της πυκνότητας του θεατρικού λόγου και θα διατυπώσουμε τις βασικές αρχές που διέπουν τα δομικά στοιχεία του θεατρικού έργου (χαρακτήρας, σύγκρουση, πλοκή, γλώσσα, δραματικός και σκηνικός χωροχρόνος). Τέλος θα σχολιάσουμε τη σημειολογία της θεατρικής γραφής και τη σχέση του θεατρικού κειμένου με το κοινωνικό και πολιτιστικό του πλαίσιο.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΨΥΧΟΥΛΗΣ

Γεννήθηκε στο Βόλο το 1966 και σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας. Τα πρώτα του έργα είναι αλληλεπιδραστικές εγκαταστάσεις οι οποίες ενεργοποιούνται από τον θεατή και διερευνούν το υποσυνείδητό του, αποκωδικοποιώντας σε εικόνες ή ήχους τους φόβους τους, τις επιθυμίες του ή τις αναμνήσεις του. Η διερεύνηση του τοπίου της ψηφιακής πραγματικότητας αποτελεί και σήμερα κεντρικό άξονα της δουλειάς του η οποία αποτελείται από εγκαταστάσεις στο χώρο, animation, και ζωγραφική. Το 1997 του απονέμεται το βραβείο Benesse για το έργο του Black Box με το οποίο συμμετέχει στην 47^η Biennale της Βενετίας. Είναι Καθηγητής Τέχνης και Τεχνολογίας στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Εισήγηση – εργαστήριο: Εικονολόγιο

Τετράωρο workshop που εξετάζει τις αντιστικτικές σχέσεις μεταξύ λόγου και εικόνας. Από τις ταυτολογικές – μονοσήμαντες προσεγγίσεις της σχέσης εικόνας-λόγου στις αμφίσημες αντιστίξεις της τέχνης και στα αχαρτογράφητα τοπία των κοινωνικών δικτύων

